

bulletin slovenskej advokácie

**Povinná elektro-
nická komunikácia
advokáta so súdom**

**K posudzovaniu
miery účasti
na spôsobení škody
pri strete prevádzok**

**Vedľajšie účastníctvo
a intervencia
v konaniach začatých
pred účinnosťou CSP**

**Vznesenie obvinenia
právnickej osobe
a liberačné dôvody**

**Konanie pred ÚS SR
o súlade uznesenia
o zrušení amnestie
alebo individuálnej
milosti s ústavou**

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Verejnosti treba lepšie vysvetľovať dôležitosť a prospešnosť služieb advokátov
- DISKUSIA**
- 3 Povinná elektronická komunikácia advokáta so súdom
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 4 K posudzovaniu miery účasti na spôsobení škody pri strete prevádzok (nad jedným rozhodnutím)
JUDr. Ján Slobodník

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 8 Vedľajšie účastníctvo a intervencia v konaniach začatých pred účinnosťou CSP
Mgr. Martin Magál, LL.M., Mgr. Richard Macko
- 15 Vznesenie obvinenia právnickej osobe a liberačné dôvody
JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
- 21 Konanie pred Ústavným súdom SR o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s Ústavou SR: Otázniky a námety
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
- JUDIKATÚRA**
- 29 Voľný pohyb advokátskych služieb a informatizácia súdnictva
- 32 K zápočtu daru poskytnutého vzdialenejšiemu potomkovi na dedičský podiel zákonného dediča

ADVOKÁCIA

SAK

- 34 Konferencia advokátov 2017
- 38 Novozvolené orgány SAK
- 41 Zo zasadnutia predsedníctva SAK
- 42 Nečinnosť advokáta pri poskytovaní právnych služieb
- 45 On-line kurz HELP o ochrane osobných údajov a práve na súkromie úspešne ukončený
- 46 Pýta(j)te sa predsedníctva
- ZAHRANIČIE**
- 49 Svojoľné opustenie pojednávacej miestnosti advokátom po zamietnutí jeho žiadosti o odročenie pojednávania
Bulletin advokácie prináša...
- 52 Ako správne vyplniť sťažnosť v prípade viacerých sťažovateľov v tej istej veci?
- 55 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

ZAUJÍMAVOSTI

- 58 Pozor na jazyk!
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- LITERATÚRA**
- 59 Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
- 61 Rozlúčili sme sa s doc. JUDr. Ladislavom Košťom, CSc., vzácnym naším kolegom
JUDr. Anton Blaha, CSc.

Milé kolegyně, milí kolegovia,

ďakujem Redakčnej rade Bulletinu slovenskej advokácie za ponúknutú možnosť pozdraviť Vás a prihovoriť sa Vám v mene mojom, ale aj v mene členov novozvoleného predsedníctva Slovenskej advokátskej komory.

Rád by som využil túto príležitosť a úprimne sa poďakoval môjmu priateľovi a vynikajúcemu kolegovi, JUDr. Ľubomírovi Hreždovičovi, za úspešné vedenie Slovenskej advokátskej komory v uplynulom období a za obrovské nasadenie v prospech rozvíjania princípov slobodnej a nezávislej advokácie. Rovnaká vďaka, samozrejme, patrí aj ostatným kolegyniam a kolegom z predsedníctva, ktorí prispeli svojou prácou k posilneniu dobrého mena slovenskej advokácie.

Funkčné obdobie doterajšieho predsedníctva sa z veľkej časti prekrývalo aj s mojim pôsobením na ministerstve spravodlivosti. Aj takto s odstupom času chcem potvrdiť, že v členoch predsedníctva SAK, ale i v širšej advokátskej komunite, som vždy nachádzal oporu a odborné zázemie, bez ktorého by sa mnoho zmien potrebných na zlepšovanie právneho prostredia rodilo omnoho ťažšie.

V uplynulom období sa urobilo veľa práce v legislatívnej oblasti či na poli rozvíjania vzťahov s partnerskými organizáciami. Chcem oceniť dobré výsledky v oblasti hospodárenia komory a tiež čoraz lepšie fungovanie aj ostatných orgánov SAK, či už ide o revíziu komisiu a disciplinárne komisie, ale napríklad aj činnosť nášho znovu obnoveného Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory.

S radosťou konštatujem, že do predsedníctva Slovenskej advokátskej komory som sa vďaka prejavenej dôvere od Vás vrátil v čase, keď komora v mnohých oblastiach dosahuje dobré výsledky a je na čo nadviazať. No rovnako dobre som si vedomý aj toho, že v súčasnom období advokácia čelí a bude čoraz viac čeliť novým výzvam, pri ktorých budeme musieť ako stav vyvinúť ešte väčšie úsilie s cieľom získať širšiu dôveru verejnosti v prácu nás advokátov.

Dovoľte mi, aby som Vás poprosil o podporu v tomto našom úsilí, aby sme moderne a poctivo spoločne rozvíjali tradície slobodného advokátskeho povolania, ako neodmysliteľného piliera demokratickej spoločnosti a právneho štátu.

JUDr. Tomáš Borec
predseda SAK

K fotografii na obálke

V dňoch 9. – 10. júna 2017 sa v Bratislave konala konferencia advokátov. Viac na s. 34 – 40.

ROZHOVOR

Verejnosti treba lepšie vysvetľovať dôležitosť a prospešnosť služieb advokátov

Po Konferencii advokátov 2017 si členovia nového predsedníctva zvolili za predsedu **JUDr. Tomáša Boreca**. V úvode pôsobenia na novom poste sme sa ho spýtali na jeho priority v nasledujúcom funkčnom období.

■ Ako vnímate angažovanosť a aktívnu účasť advokátov na volebnom procese v súvislosti s Konferenciou advokátov 2017?

Podstatou Slovenskej advokátskej komory je, že ide o nezávislú samosprávnú organizáciu. To, že ako advokátsky stav máme možnosť sami si spravovať svoje veci je zároveň privilegiom, s ktorým je spojená veľká miera zodpovednosti. Preto pozitívne vnímam, že advokáti z celého Slovenska potvrdili vysoký záujem o budúcnosť slovenskej advokácie a aktívne sa zúčastnili na konferencii.

■ Čo Vás motivovalo a viedlo k opätovnej kandidatúre na funkciu člena predsedníctva SAK?

Bola to spätná väzba z advokátskeho prostredia a od kolegov, ktorí sa rozhodli nominovať ma na túto funkciu. Aj touto cestou ďakujem všetkým, ktorí mi prejavili dôveru, čo vnímam ako veľký záväzok do ďalších rokov. Nomináciu som prijal najmä z dvoch dôvodov. Po prvé, advokácia je moje „domáce prostredie“, v ktorom som prežil prakticky celú svoju profesionálnu kariéru a záleží mi na tom, aby ďalej napredovala. Po druhé, aj vďaka môjmu predchádzajúcemu pôsobeniu v predsedníctve SAK a potom na Ministerstve spravodlivosti SR som nadobudol skúsenosti, ktoré by som rád ponúkol v prospech advokátskeho stavu.

■ Aké sú Vaše priority počas funkčného obdobia 2017 – 2021?

Skôr, ako budem hovoriť o prioritách by som chcel oceniť, že za posledné roky sa podarilo v Slovenskej advokátskej komore množstvo vecí pohnúť dopredu. Nové predsedníctvo a aj ja ako predseda dnes máme výhodu, že máme na čo nadviazať. Oceňujem napríklad to, že komora sa stala lídrom v diskusii o presadzovaní etických princípov a podarilo sa jej byť pozitívnym príkladom aj pre ostatné zložky v justícii. Treba si uvedomiť, že advokátsky stav je najpočetnejší v rámci širšieho vnímania justície a tým máme významný vplyv na fungovanie celého právneho systému na Slovensku. Toto je základné východisko, ktoré aj ako samosprávna organizácia musíme mať na zreteli.

■ V ktorých oblastiach si advokácia vyžaduje zvýšenú pozornosť jej stavovských orgánov?

Ako kritickú a kľúčovú oblasť pre každodenné fungovanie justície vnímam aktuálne výzvy spojené s elektronizáciou výkonu advokácie. Na túto oblasť budeme musieť klásť väčší dôraz aj pokiaľ ide o servis komory vo vzťahu k členom, ako sú školenia a ďalšia podpora.

■ Čo by mohlo prispieť k zlepšeniu verejnej mienky, pokiaľ ide o advokátov a celkový justičný priestor?

Hovoril som už o etických princípoch, kde musíme byť naďalej lídrom v tejto téme a dbať na to, aby sme ako stav vedeli

riešiť svoje problémy. Rovnako dôležité však je, aby sme vedeli širokej verejnosti lepšie vysvetliť dôležitosť a prospešnosť služieb advokátov. Pre vymožitelnosť práva je mimoriadne dôležité, aby ľudia viac dôverovali advokátom a využívali ich služby už v rámci prevencie, napríklad pri zakladaní záväzkových vzťahov a nie až keď sa objavia problémy, často prameniace práve z podcenenia právnej situácie.

■ **Považujete súčasné nastavenie vzdelávacieho procesu advokátov a advokátskych koncipientov za vhodné a dostatočné?**

Myslím, že základný rámec je v poriadku a aj v tejto oblasti sa urobilo množstvo práce. Ako som spomenul, budeme musieť zvyšovať dôraz na školenia v oblasti elektronizácie.

Samostatnou kapitolou je vzdelávanie budúcich advokátov, teda koncipientov, s čím úzko súvisí príprava na vysokých školách. Mám ambíciu vstúpiť do týchto diskusií a prispieť k tomu, aby sa v tejto oblasti urobil poriadok. Aj pokiaľ ide o etický rozmer vo výkone právnických povolání, práve toto je priestor, kde musíme začať.

■ **Aký je Váš názor na medzinárodnú spoluprácu v oblasti advokátskej samosprávy? Má význam aj pre samotných advokátov?**

Pri súčasnej miere europeizácie a internacionalizácie práva ide o rozmer, o ktorom nemá význam viesť akékoľvek polemiky. Aj v tejto oblasti, samozrejme, rád poskytnem moje skúsenosti a dobré medzinárodné kontakty.

DISKUSIA

Povinná elektronická komunikácia advokáta so súdom

*Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.***

Po zásadných zmenách, ktoré nastali v prvej polovici roka 2017, pokiaľ ide o elektronické upomínacie konanie, elektronické exekučné konanie a elektronické konanie vo veciach registra partnerov verejného sektora, dochádza s účinnosťou od 1. júla 2017 k ďalšej „malej revolúcii“ v bežnom spôsobe výkonu advokátskeho povolania. Zákomom č. 152/2017 Z. z. bol totiž v čl. V zmenený a doplnený aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoS“).

Relevantná časť novely spočíva v doplnení § 82l ZoS o nový odsek 3 v znení „*Orgán verejnej moci, advokát, súdny exekútor, notár a správca sú povinní v konaní pred súdom doručovať podania do elektronickej schránky súdu a používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicкую schránku aktivovanú na doručovanie, ktorej sú majiteľom; to neplatí, ak súd požiada o predloženie určitej listiny a pre predkladanie administratívneho spisu alebo iného spisu. Hostujúci euroadvokát doručuje elektronické podania prostredníctvom spolupracujúceho advokáta. Ak je pre podanie určený elektronický formulár, sú osoby podľa predchádzajúcej vety povinné poda-*

nie urobiť prostredníctvom takého formulára. Trovy vzniknuté porušením povinnosti podľa prvej vety nie sú predmetom náhrady trov konania.“.

Intertemporálny ustanovenie v § 101cd ZoS súčasne vymedzuje, že „*Povinnosť podľa § 82l ods. 3 sa od 1. júla 2018 vzťahuje na právneho zástupcu, ktorý je fyzickou osobou.*“.

Možno teda konštatovať, že advokáti so samostatným výkonom advokácie od 1. 7. 2018 a iní advokáti už od 1. 7. 2017, sú povinní realizovať svoje písomné podania na súd výlučne v elektronickej podobe. Zákonné alternatívy v zmysle § 125 ods. 1 CSP sa tým obmedzujú na modernejšiu z nich. Súčasne platí, že elektronické podanie musí advokát doručiť do elektronickej schránky súdu, a to za použitia vlastnej elektronickej schránky aktivovanej na doručovanie. Nepostačuje teda správa elektronickej pošty (e-mail) do elektronickej podateľne súdu.

Za elektronicкую schránku v zmysle ZoS sa považuje iba elektronicкая schránka podľa § 3 písm. l) a § 11 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). Správcom modulu elek-

tronických schránok podľa tohto zákona je Úrad vlády Slovenskej republiky (www.slovensko.sk).

To však neznamená, že procesné podanie v listinnej podobe nemôže advokát účinne urobiť, resp. že na listinné podanie advokáta súd vôbec neprihliadne. Citovaný § 82l ods. 3 ZoS nepredstavuje derogačný *lex posterior*, ani prednostný *lex specialis* vo vzťahu k § 125 ods. 1 CSP. Všeobecné pravidlo o možnosti uskutočniť písomné podanie aj v listinnej podobe ostáva teda naďalej zachované. Tým nie sú dotknuté ustanovenia osobitných predpisov o obligatórnej elektronickej komunikácii so súdom v niektorých konaniach (napr. spomenutých v úvode) prostredníctvom predpísaných elektronických formulárov.

Súčasne je potrebné zdôrazniť, že uvedeným zákonom č. 152/2017 Z. z. bol v čl. II s účinnosťou od 1. januára 2018 novelizovaný aj zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, a to doplnením novej položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov. Ide o poplatok vo výške 20 eur „Za spracovanie podania a jeho príloh v listinnej podobe, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu a za spracovanie podania a jeho príloh v elektronickej podobe doručeného súdu inak ako do elektronickej schránky súdu, ak zákon ustanovuje povinnosť doručovať podanie do elektronickej schránky súdu.“. Poplat-

nikom je v zmysle § 2 ods. 1 písm. f) cit. zákona ten, kto je povinný doručovať podania do elektronickej schránky súdu; teda advokát. Z povahy veci vyplýva, že poplatková povinnosť sa nevzťahuje na podania urobené ústne na pojednávaní (v mimosporovom konaní).

Takto vznikuté trovy v podobe zaplateného súdneho poplatku alebo viacerých súdnych poplatkov nie sú predmetom náhrady podľa § 255 a nasl. CSP (§ 82l ods. 3 posledná veta ZoS). Aj bez explicitného legislatívneho vyjadrenia vyplýva tento záver už zo skutočnosti, že vzhľadom na zjavnú neúčelnosť daného výdavku nie je naplnený jeden z definičných znakov trov konania podľa § 251 CSP.

V súhrne možno konštatovať, že od 1. 7. 2017 sú advokáti vykonávajúci advokáciu inak ako samostatne povinní používať pri elektronickej komunikácii so súdom elektronicke schránky aktivované na doručovanie a doručovať písomné podania výlučne do elektronickej schránky súdu. Na advokátov vykonávajúcich advokáciu samostatne sa bude táto povinnosť vzťahovať až od 1. 7. 2018. Porušenie povinnosti elektronickej komunikácie nemá za následok neúčinnosť podania a neoprávňuje súd na to, aby na takéto podanie neprihliadal. Po 31. 12. 2017 však pri porušení uvedenej povinnosti vznikne na strane advokáta poplatková povinnosť za spracovanie písomného podania a jeho príloh súdom, a to vo výške 20 eur za každé podanie vrátane príloh. ■

K posudzovaniu miery účasti na spôsobení škody pri strete prevádzok (nad jedným rozhodnutím)

Problematika zodpovednosti za škodu v prípadoch stretu prevádzky dvoch alebo viacerých prevádzateľov a vysporiadania medzi týmito prevádzateľmi, ktorá je upravená v § 431 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), patrí k právne zložitým otázkam. Hoci rozhodovacia prax vymedzila základné princípy postupu súdov pri rozhodovaní týchto sporov,¹ spôsob ich aplikácie na konkrétny prípad, vzhľadom na rôznorodosť situácii, v doprave môže byť podnetom na diskusiu. K tejto diskusii by som chcel prispieť poukázaním na súdne rozhodnutie, v ktorom došlo, podľa môjho názoru, k nesprávnemu určeniu miery účasti na spôsobení vzniknutej škody.

Dopravná nehoda a rozhodnutie súdu

Predmetom konania, ktoré sa začalo ešte v roku 2002, bola náhrada škody, ktorá vznikla pri strete dopravných prostriedkov. Žalobca viedol motorové vozidlo po vedľajšej ceste

a žalovaný 1) po hlavnej ceste. Žalobca porušil dôležitú dopravnú povinnosť, keď nerešpektoval dopravné značenie „Stoj, daj prednosť v jazde“, plynule vošiel do križovatky z vedľajšej cesty a nedal prednosť v jazde vozidlu žalovaného 1) jazdiacemu po hlavnej ceste. Žalovaný 1) viedol [so súhlasom žalovaného 2)] motorové vozidlo pod vplyvom al-

koholu, nesprávnou technikou jazdy, nedovolenou a nepriemeranou rýchlosťou.

Okresný súd najprv dvakrát žalobu zamietol, obe rozhodnutia však boli na základe podaného odvolania zrušené krajským súdom. V roku 2012 rozhodol medzitymným rozsudkom, že žalovaní 1) a 2) zodpovedajú žalobcovi spoločne a nerozdielne za vzniknutú škodu v rozsahu 20 percent. Aj toto rozhodnutie v odvolacom konaní pre procesné pochybenia krajský súd zrušil. Následne okresný súd v roku 2013 opätovne medzitymným rozsudkom rozhodol, že žalovaní 1) a 2) zodpovedajú žalobcovi spoločne a nerozdielne za vzniknutú škodu v rozsahu 20 percent.²

Po právnej stránke posúdil okresný súd žalobcom uplatnený nárok podľa § 427 a § 431 OZ ako škodu, ktorá vznikla následkom stretu prevádzky dvoch dopravných prostriedkov. Vychádzal z toho, že pri vzájomnom vysporiadaní škody medzi prevádzateľmi dopravných prostriedkov sa ich podiel na spôsobenej škode určí podľa ich účasti na nej. Objektívnu mieru účasti vyjadruje aj prípadné zavinené konanie jednotlivých prevádzateľov. S poukazom na výsledky kontrolného znaleckého dokazovania okresný súd dospel k záveru, že na vzniku škody sa podieľal nielen žalobca, ale aj žalovaný 1), pretože, ak by jazdil primeranou a dovolenou rýchlosťou, mal by dlhší čas na reakciu na dopravnú situáciu na ceste a mohol kolízii zabrániť, pričom navyše jazdil pod vplyvom alkoholu, čo mohlo spôsobiť jeho nesprávne a pomalšie reakcie na situáciu pred dopravnou nehodou. Dospel tak k záveru, že hoci dopravnú nehodu v podstatnej miere zapríčinil samotný žalobca, je daná spoluzodpovednosť žalovaných za spôsobenú škodu v rozsahu 20 percent. Z vykonaných znaleckých posudkov lekárov mal za preukázané, že reakčná schopnosť vodiča pod vplyvom alkoholu sa predlžuje a otázku reakčného času žalovaného 1) na dopravnú nehodu posúdili znalci z odboru cestnej dopravy.

Na odvolanie žalovaných (a vedľajšej účastníčky) rozsudok krajský súd ako vecne správny potvrdil.³

K námietkam odvolateľov, týkajúcim sa právneho posúdenia veci, odvolací súd uviedol, že *zákonný predpoklad účasti na vzniknutej škode je splnený, pokiaľ s určitou okolnosťou na strane niektorého z prevádzateľov je spojený vznik škody a doplnil, že vysporiadanie závislé na tejto účasti a končená úvaha o tom, v akej miere sa na spôsobení škody podieľali jednotliví účastníci dopravnej nehody, predpokladá zhodnotenie všetkých skutkových okolností konkrétneho stretu prevádzok a nehodového deja, ktoré boli hlavnými príčinami vzniku škody a ktoré mohli mať a mali vplyv na výsledok a to okolností subjektívnej i objektívnej povahy, avšak nie izolovane, ale vo vzájomnej súvislosti z hľadiska významu pre vznik škody. Každý z prevádzateľov potom nesie zodpovednosť za škodu úmerne svojej účasti, ktorú mal na spôsobení škody. Príčinou vzniku škody je každé konanie či opomenutie prípadne aj okolnosť, bez existencie ktorej by k škodnému následku nedošlo, pričom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale stačí, že ide o jednu z hlavných príčin, ktoré sa podieľali na nepriaznivom následku.*

Konanie žalovaného 1) bolo v príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody s poukazom na závery znaleckého

dokazovania, v zmysle ktorých žalovaný 1) z hľadiska časového mohol nehode zabrániť pri jazde dovolenou, resp. primeranou rýchlosťou a tiež tým, ak by jazdil pri pravom okraji vozovky a nie čiastočne v protismere. Tento záver nemohli spochybniť ani námietky odvolateľov, že časové zabránenie nehode zo strany žalovaného 1) označili znalci ako *čisto teoretické* a tiež tvrdenie znalcov, že jazdu žalovaného 1) čiastočne v protismere vozovky nemožno z technického hľadiska považovať za nesprávnu, pretože určenie existencie príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním (okolnosťou) a škodou je otázkou právneho posúdenia príslušného súdu a nie znalcom.

K argumentu žalovaných týkajúcejmu sa záväznosti právoplatného (zamietacieho) rozsudku rovnakého okresného súdu v súvisiacej veci,⁴ odvolací súd uviedol, že predmetom tohto súvisiaceho konania bol nárok spolujazdca žalobcu na náhradu škody síce z tej istej dopravnej nehody, avšak posudzovaný v zmysle iných zákonných ustanovení (§ 420 a nasl. OZ). Vzhľadom na to, že nešlo o skutkovo a právne totožný nárok z rovnakého právneho vzťahu, neboli súdy týmito rozhodnutím viazané.

Dovolací súd uznesením⁵ dovolanie žalovaných 1) a 2) proti rozsudku odvolacieho súdu odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné [§ 243b ods. 5 OSP a § 218 ods. 1 písm. c) OSP] bez toho, aby rozhodnutie odvolacieho súdu meritórne skúmal, pretože skúmať to, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádza do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. Dovolací súd však pripomenul, že *otázka určenia účasti žalovaných na strete prevádzok podľa § 431 OZ nie je vecou exaktného matematického výpočtu, ale vychádza z logického posúdenia jednotlivých príčin vzniku škody na stranách oboch účastníkov a miery akou sa tá, ktorá okolnosť na ňom podieľala. Na základe tohto vyhodnotenia potom súd autoritatívne ustáli a určí aká je miera zodpovednosti účastníkov na strete prevádzok a na margo námietok dovolateľov, podľa ktorých súdy porušili ustanovenie § 135 ods. 1, 2 OSP nerešpektovaním rozhodnutia okresnej prokuratúry, dodal, že v prejednávanej veci súdy nepopierali závery tohto trestného konania, keď akceptovali ako hlavnú príčinu vzniku škody protiprávne konanie žalobcu. Vzhľadom na skutočnosť, že podmienky občianskoprávnej zodpovednosti za škodu sú odlišné od podmienok vzniku trestnej zodpovednosti, v občianskom súdnom konaní museli súdy posudzovať širší okruh okolností aj na strane žalovaných, ktoré sa podieľali na vzniku škody (posúdenie možnosti žalovaného zabrániť vzniku dopravnej nehody, spôsob jazdy žalovaného 1), vplyv alkoholu na jazdu atď.) a ktoré presahovali rámec dokazovania vykonaného na účely trestného stíhania vedeného voči žalobcovi. Napokon, aj v trestnom rozhodnutí nebola vylúčená zodpovednosť žalovaného 1) v rozsahu priestupku.*

Ústavný súd Slovenskej republiky sťažnosť žalovaných 1) a 2) na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením dovolacieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.⁶ Konštatoval, že toto rozhodnutie nevykazuje znaky arbitrárnosti a je ústavne akceptovateľné.⁷

Úvahy nad rozhodnutím súdu

Podľa § 431 OZ ak sa stretnú prevádzky dvoch alebo viacerých prevádzateľov a ak ide o vysporiadanie medzi týmito prevádzateľmi, zodpovedajú podľa účasti na spôsobení vzniknutej škody. Súdy v predmetnej veci § 431 OZ na zistené skutkové okolnosti veci aplikovali tak, že žalovaní zodpovedajú žalobcovi za vzniknutú škodu spoločne a nerozdielne v rozsahu 20 percent. Podľa môjho názoru takéto posúdenie veci neobstojí a žaloba mala byť zamietnutá.

Záver o zodpovednosti žalovaných 1) a 2) za škodu na zdraví žalobcu s mierou ich účasti na nej v rozsahu 20 percent je neudržateľný, lebo z hľadiska príčin vzniku škody, tak ako to uviedol i dovolací súd, otázka určenia účasti žalovaných na strete prevádzok nie je vecou exaktného matematického výpočtu, ale vychádza z logického posúdenia jednotlivých príčin vzniku škody na stranách oboch účastníkov a miery, akou sa tá – ktorá okolnosť na ňom podieľala. Pokiaľ má súd autoritatívne prijať záver, nemožno z hľadiska ustálenej súdnej praxe v občianskoprávnom konaní, ale aj v trestnom konaní, vychádzať zo záverov len znaleckých posudkov. Právny záver o podiele na zodpovednosti určuje len súd.

Podľa § 431 OZ pri priamom strete viacerých prevádzok (priamy stret dopravných prostriedkov je užším pojmom) možno považovať za stret aj situáciu, keď motorové vozidlo narazí už do stojaceho vozidla, ktoré, samozrejme, nepredstavuje byť účastníkom cestnej premávky.⁸ Pre potreby našej úvahy treba spomenúť i to, že použitie § 431 OZ prichádza do úvahy len pri škodovej udalosti, kde je jej vecná, miestna a časová (temporálna) súvislosť.

Vysporiadanie škody je závislé od účasti prevádzok na strete a nutne závisí od zhodnotenia všetkých skutkových okolností, ktoré boli hlavnými príčinami škôd. Z hľadiska absencie protiprávneho konania oboch vodičov sa z tohto pohľadu nevyklučuje pri posúdení miery zavinenia vysporiadanie podľa § 431 OZ a to podľa priebehu dopravnej nehody, ktorý má vplyv na objektívnu účasť prevádzateľa na konkrétnej kolízii, ktorá však musí byť v príčinnej súvislosti so vznikom škody. Pri aplikácii § 431 OZ sa neskúma v podstate zodpovednosť za zavinenie podľa § 431 OZ, objektívne mieru účasti na škode vyjadriť i zavinené konanie alebo opomenutie niektorého z prevádzkovateľov.

Túto odbornú otázku miery účasti na dopravnej nehode určuje vždy súd a podľa ustálenej súdnej praxe ide o právnu otázku, ktorú nemôže riešiť znalec.⁹

Na posúdenie účasti dvoch alebo viacerých motorových vozidiel na vzniku škody môže civilný súd vziať do úvahy aj

názor trestného súdu (adhézne konanie). Pritom zavinenie účastníka pri nesprávnom reaganí na vzniknutú nebezpečnú situáciu, ktorú vyvolal iný účastník nehody porušením pravidiel cestnej premávky, možno zohľadniť len potiaľ, ak on nesprávne reagoval na dopravnú situáciu (a nie, že vôbec nereagoval).

Trestná zodpovednosť v ustanoveniach trestného zákona je založená zásadne na zodpovednosti za zavinenie, z čoho vyplýva, že bez zavinenia nemôže ísť o trestný čin (*nullum crimen sine culpa*). Otázka zavinenia však stráca tento zásadný význam v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenou prevádzkou dopravných prostriedkov, ktorá je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť za škodu. V tomto konkrétnom prípade vzhľadom na to, že tak žalobca ako aj žalovaný 1) si počínali neopatrne, by podľa môjho názoru bolo potrebné vychádzať pri riešení sporu práve z trestnej zodpovednosti.

V riešenom spore totiž nebolo možné v otázke miery účasti na spôsobenej škode vychádzať iba zo znaleckých posudkov, pretože znalec nerieši a nevyrieši právnu otázku. Malo sa vychádzať z princípu obmedzenej dôvery v dopravu, čo znamená, že vodič pri prevádzke po pozemných komunikáciách sa môže spoliehať na to, že ostatní účastníci budú dodržiavať pravidlá prevádzky na pozemných komunikáciách a to potiaľ, ak z konkrétnych okolností nevyplýva opak.¹⁰ Tento princíp však v prejedávanej veci nebol dodržaný¹¹ vychádzajúc zo skutkových okolností stretu dvoch prevádzok motorových vozidiel (trestné konanie u žalobcu bolo zastavené), pretože nemožno vyvodit' vinu žalovaného 1), ktorý jazdil po hlavnej ceste hoci takmer v strede vozovky, ak prekročil rýchlosť asi o 20 km/hod. a žalobca na križovatke podcenil danie prednosti v jazde, keď nerešpektoval dopravnú príkaznú značku „Stoj, daj prednosť v jazde“ a vošiel bez náležitého presvedčenia sa z vedľajšej cesty na hlavnú komunikáciu.

Právna otázka o miere účasti na spôsobení vzniknutej škody je potom otázkou primeranosti dôvodov vodiča spoliehať sa na dopravnú disciplínu ostatných účastníkov cestnej premávky v zmysle ustanovení o cestnej premávke a jej správne riešenie je podmienené vyčerpávajúcim objasnením okolností konkrétneho prípadu v súlade s ustálenou súdnou praxou, pretože otázka účasti na vzniku škody podľa § 431 OZ je spätá s okolnosťami, za ktorých vodič spôsobil (nespôsobil), nebezpečnú situáciu a neovládol svoje vozidlo.

Všetky súdy v diskutovanej veci vychádzali z premisy zodpovednosti tak žalovaného v 1. rade (požil alkohol a prekročil rýchlosť) ako aj žalobcu, ktorý mal tiež požiť alkohol a nerešpektoval príkazovú značku. Žalobca však nevenoval dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla z vedľajšej cesty, keď nedal prednosť vozidlu, ktoré viedol žalovaný 1) po hlavnej ceste (aj žalovaný v dovolaní namietal toto nesprávne právne posúdenie, pretože podľa jeho názoru zrážku vozidiel spôsobil práve žalobca a naopak, on so 100-percentnou istotou zrážke nemohol zabrániť, ani pri dodržaní všetkých povinností vodiča).

Nesprávne právne posúdenie zo strany súdu môže spočívať aj v tom, že nebolo vzaté do úvahy *zanedbanie potrebnej*

miery opatrnosti žalobcu, keď súdy nevychádzali zo skutkovej situácie na komunikácii. Pod mierou opatrnosti rozumieme spojenie objektívneho a subjektívneho hľadiska pri predvídaní spôsobenia poruchy alebo ohrozenia poruchy záujmu chráneného uvedeným zákonom.

Pri zistení škodlivého následku zrážky dvoch motorových vozidiel je treba skúmať pri konkrétnom správaní sa vodiča, či vodič z hľadiska spoluzavinenia venoval alebo nevenoval pozornosť prevádzanému manévru, t. j. daní prednosti v jazde alebo nie. *Zanedbanie potrebnej miery opatrnosti je potrebné vyvodiť z konkrétnych skutkových okolností riadne zistených dokazovaním; nie je možné tak urobiť iba na základe spätnej úvahy, podľa ktorej, ak došlo k škodlivému následku, bola automaticky potrebná miera opatrnosti zanedbaná (...)* nie je možné akceptovať absurdný záver, že každý vodič musí vždy a za všetkých okolností počítať s tým, že ostatní účastníci cestnej premávky jej pravidlá nedodržia; takýto záver by bol v rozpore s účelom platných pravidiel cestnej premávky.¹²

Ak osoba (stíhaná pôvodne aj v trestnom konaní) náležitú opatrnosť nezachovala po zhodnotení detailov prevádzaného manévru, potom ani nemohla sledovať prechádzajúce motorové vozidlo po hlavnej komunikácii a tak konala zavinene. Aj Najvyšší správny súd Českej republiky¹³ dospel v obdobnej veci k záveru, že: *príčinou dopravnej nehody spôsobujúcej v tom, že vozidlo idúce po hlavnej ceste sa stretne s vozidlom idúcim po vedľajšej ceste, ktorá sa s hlavnou cestou križuje, je zásadne to, že vodič vozidla idúceho po vedľajšej ceste nedá vozidlu idúcemu po hlavnej ceste prednosť. Výnimočne môže byť príčinou dopravnej nehody konanie vodiča vozidla idúceho po hlavnej ceste a síce vtedy, keď vodič vozidla idúceho po hlavnej ceste v extrémnej miere poruší stanovený rýchlostný limit a súčasne rýchlosť jazdy vozidla idúceho po hlavnej ceste vodičovi vozidla prichádzajúceho po vedľajšej ceste fakticky znemožní splnenie povinnosti dať prednosť v jazde. Faktické znemožnenie splnenia povinnosti sa musí posudzovať s ohľadom na konkrétne pomery miesta, v ktorom k stretu došlo. Rozhodnými okolnosťami teda bude najmä to, nakoľko ide o miesto pre vodiča prichádzajúceho po vedľajšej ceste prehľadné a nakoľko mu umožňuje s dostatočným predstihom vidieť vozidlá prichádzajúce po hlavnej ceste a zohľadniť ich (prípadne aj výrazne nadlimitnú) rýchlosť.*

Domnievam sa, že žalobca sa v diskutovanej veci pri dopravnej situácii nemohol spoliehať na to, že na hlavnej ceste nebude prekážka. Pri daní prednosti v jazde treba tomuto úkonu venovať náležitú pozornosť, lebo možno ohroziť ostatných účastníkov cestnej premávky.

Záver

Faktické znemožnenie splnenia povinnosti dať prednosť v jazde sa má posúdiť s ohľadom na konkrétne individuálne pomery miesta, v ktorom k zrážke dvoch vozidiel došlo a až potom určiť spoluzodpovednosť strán sporu v občiansko-právnom konaní o náhrade škody podľa ich účasti na spôsobiení škody.

Len výnimočne môže byť príčinou dopravnej nehody spôsob jazdy vodiča idúceho po hlavnej ceste, ako tomu bolo v našom prípade. Pôjde o situáciu, ak tento vodič v extrémnej miere poruší stanovený rýchlostný limit a súčasne rýchlosť jazdy vodiča po hlavnej ceste prakticky vodičovi prichádzajúceho z vedľajšej cesty znemožní splnenie povinnosti dať prednosť v jazde.

Nemožno preto iba paušálne obísť námietky zo strany účastníka nehody a nevyložiť právnu stránku veci, t. j. právne posúdenie spoluzodpovednosti za vznik škody a ponechať ju znalcom. Hlavnou príčinou vzniku škody totiž bolo v riešenom spore nedanie prednosti v jazde, keďže vodič prichádzajúci z vedľajšej cesty označenej dopravnou značkou „Stoj, daj prednosť vjazde“ je povinný vozidlo zastaviť. ■

Poznámky

- 1 Najmä **R 64/1972, R 3/1984**
- 2 Okresný súd Rožňava, rozsudok č. k. 5 C 473/2002-927 z 30. mája 2013
- 3 Krajský súd v Košiciach, rozsudok č. k. 11 Co 492/2014-983 z 11. júna 2014
- 4 Okresný súd Rožňava, rozsudok č. k. 10 C 465/2002-670
- 5 Najvyšší súd Slovenskej republiky, uznesenie č. k. 5 Cdo 547/2014 z 29. júna 2016
- 6 Ústavný súd Slovenskej republiky, uznesenie č. k. I. ÚS 635/2016-27 z 12. októbra 2016
- 7 Za zmienku stojí aj skutočnosť, že žalovaní 1) a 2) podali v súvislosti s konaním vedeným pred Okresným súdom Rožňava aj sťažnosť pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, o ktorej bolo rozhodnuté nálezom III. ÚS 96/2015 z 9. februára 2016.
- 8 **R 3/1984**
- 9 **R 6/1995**, podľa právnej vety ktorého: *Otázka, ktorý účastník cestnej premávky dopravnú nehodu zavinil, je otázkou právnou, ktorú neprislúcha riešiť znalcovi.*
- 10 Najvyšší súd Českej socialistickej republiky, rozhodnutie sp. zn. 3 Tz 20/81
- 11 Porovnaj aj nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. IV. ÚS 3159/2015 z 25. októbra 2016
- 12 Nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. IV. ÚS 3159/2015 z 25. októbra 2016
- 13 Najvyšší správny súd Českej republiky, rozsudok č. k. 7 As 91/2012-62 z 20. decembra 2012

JUDr. Ján Slebodník

DISKUSIA

Vedľajšie účastníctvo a intervencia v konaniach začatých pred účinnosťou CSP

Mgr. Martin Magál, LL.M.

Mgr. Richard Macko

Účinnosťou zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) došlo v civilnom konaní k nahradeniu inštitútu vedľajšieho účastníctva konceptom tzv. „intervencie“. Predkladaný článok sa na reálnom prípade z praxe zaoberá možnosťou úplného pozbavenia procesného postavenia vedľajšieho účastníka, ktorý svoje procesné postavenie nadobudol v konaní začatom pred účinnosťou CSP. Autori článku poukazujú na určitú nejasnosť novej právnej úpravy, pričom argumentujú v prospech zachovania už vzniknutých procesných postavení v spore. Alternatívnym riešením tejto situácie môže byť tiež úvaha autorov de lege ferenda o preklasifikovaní posudzovaných inštitútov v podmienkach nového procesného zákona.

Úvod

Účelom tohto príspevku nie je komplexná analýza ani právna komparácia inštitútu vedľajšieho účastníctva a intervencie v civilnom konaní, čo prirodzene, vzhľadom na jeho limitovaný rozsah, nie je ani možné. Radi by sme však poukázali na určitú nejasnosť novej procesnej úpravy, pokiaľ ide o nahradenie vedľajšieho účastníctva intervenciou v súvislosti s konaniami začatými pred účinnosťou CSP a rozprúdili tak k danej problematike odbornú diskusiu, ktorá by právnej praxi ponúkla jednoznačnú odpoveď.

Postup súdu v modelovej situácii, ktorá má svoj základ v reálnom prípade z praxe a na základe ktorej budeme postupne formulovať náš názor, bol nasledovný. Na súde prvej inštancie bolo ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) iniciované sporové konanie medzi žalobcom a žalovaným. Predmet konania nie je na účely tejto analýzy podstatný. Čo je však dôležité spomenúť je, že v konaní vystupovali aj viacerí vedľajší účastníci na strane žalovaného, ktorí mali záujem na výsledku konania. Pár týždňov po nadobudnutí účinnosti CSP bolo týmto vedľajším účastníkom doručené oznámenie súdneho úradníka súdu prvej inštancie. V oznámení sa uvádzalo, že subjekty, s ktorými do 30. júna 2016 súd konal ako s vedľajšími účastníkmi, **po 1. júli 2016 už viac v konaní nemôžu vystupovať ako vedľajší účastníci a ich procesné postavenie k 30. júnu 2016 zaniklo**. Odôvodnením tohto „oznámenia“ bola skutočnosť, že nová procesná úprava inštitút vedľajšieho účastníctva už viac nepozná.

Na nasledujúcich riadkoch zdôvodníme, prečo je podľa nášho názoru úplné pozbavenie vedľajších účastníkov ich procesného postavenia nielenže v rozpore s princípom právnej istoty, ale aj s prechodnými ustanoveniami samotného CSP. Vysvetlíme tiež, prečo považujeme preklasifikovanie statusu vedľajšieho účastníctva na intervenciu za praktické a vhodné riešenie tohto právneho vákuu a zamyslíme sa tiež nad súladnosťou takéhoto preklasifikovania s princípmi civilného procesu v podmienkach novej procesnej úpravy. Ešte predtým sa ale budeme zaoberať možnosťou procesnej obrany proti rozhodnutiu súdu (súdneho úradníka) vo forme vyššie opísaného „oznámenia“, ktorým súd prvej inštancie pozbavuje vedľajších účastníkov ich procesného postavenia v konaní začatom pred účinnosťou CSP.

Prípustnosť sťažnosti ako prostriedku procesnej obrany

Je zrejme, že pokiaľ by súd prvej inštancie o zániku procesného postavenia vedľajších účastníkov rozhodol uznesením, bola by proti takémuto rozhodnutiu súdu v zmysle § 239 ods. 1 CSP prípustná sťažnosť, keďže by išlo o uznesenie súdu prvej inštancie vydané súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť.

Nakoľko však v predmetnom prípade išlo o rozhodnutie súdu vo forme „oznámenia“, je potrebné túto formu rozhodnutia podrobiť o niečo dôkladnejšej analýze. Je totiž otázne, či v prípade obyčajného oznámenia o zániku procesného postavenia ide vôbec o rozhodnutie v právnom zmysle slova, a tiež, či takéto oznámenie možno považovať za uznesenie súdu.

Opísané „oznámenie“ má vo vzťahu k vedľajším účastníkom nesporne veľmi závažný právny následok (účinnok). Týmto následkom je konštatovanie zániku ich procesného postavenia ako vedľajších účastníkov v konaní. Uvedený zánik má tiež vplyv na celkový priebeh konania, pretože na strane niektorej zo strán sporu už ďalej nebude vystupovať subjekt, ktorý ju dosiaľ v konaní podporoval. Z toho možno odvodiť, že **súd prvej inštancie svojím rozhodnutím vo forme „oznámenia“ de facto upravil priebeh konania**. Ak súd upravuje priebeh konania, rozhoduje o tom vždy uznesením.¹ Na tomto mieste preto vyjadrujeme pochybnosti o správnom označení listiny, ktorú súd prvej inštancie doručoval vedľajším účastníkom.

Pokiaľ ide o proces rozhodovania ako taký, máme za to, že rozhodovanie súdu je určitým formalizovaným procesom. Podľa odbornej literatúry možno toto súdne rozhodovanie „vnútorne členiť na akýsi **proces prijímania rozhodnutia**, ktorý zahŕňa vnútornú intelektuálnu percepciu súdu počas celého konania, a štádia existencie súdneho rozhodnutia v zmyslovo vnímateľnej podobe.“ V prvej fáze „si súd utvára právny názor na skutkový a právny základ veci (...) **v druhej fáze už existuje konkrétne rozhodnutie**.“² Nie je preto podľa nášho názoru rozhodujúce ako je rozhodnutie súdu označené, ale akými myšlienkovými procesmi súd (či už prostredníctvom sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka) prechádzal pri utváraní si svojho záveru o právnej otázke.

Z obsahu opísaného oznámenia jednoznačne vyplývalo, že súd prvej inštancie o postavení vedľajších účastníkov rozhodol. Pri hodnotení procesného postavenia totiž nesporne muselo dôjsť k utváraniu určitého právneho názoru, ktoré sa v zmyslovo vnímateľnej podobe pretavilo (veľmi nesprávne) len do formy „oznámenia“. Nejde však iba o akýsi nezáväzný názor súdu, ale o završenie myšlienkového procesu súdneho úradníka, ktorý tým dospel k záveru o právnej otázke. Ide teda o rozhodnutie v právnom zmysle slova.

Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie namiesto zákonom rozoznávaného úkonu súdu adresovaného subjektom sporu využil takú formu rozhodnutia, ktorú zákon nepredpokladá, najmä nie v procese rozhodovania a utvárania si názoru na otázky právnej povahy (t. j. rovnako aj otázky procesnej spôsobilosti). Domnievame sa, že využitie

1 Ustanovenie § 234

ods. 1 CSP: „Súd rozhoduje uznesením, ak nerozhoduje vo veci samej.“ Nakoľko úprava priebehu konania nie je rozhodovaním vo veci samej, súd prvej inštancie mal rozhodnúť uznesením.

2 ŠTEVČEK, M. a kol.: *Civilné právo procesné – Základné konanie a správne súdnictvo* (2. zmenené a doplnené vydanie). Eurokódex : Bratislava, 2013, s. 38.

Mgr. Martin Magál, LL.M.

je partnerom v medzinárodnej advokátskej kancelárii Allen & Overy Bratislava, s. r. o. Špecializuje sa na oblasť obchodného práva, fúzií a akvizícií

a sporovej agendy. Zastupuje klientov pred všeobecnými súdmi, rozhodcovskými tribunálmi ako aj pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Je členom Chartered Institute of Arbitrators a arbitrom v konaniach podľa pravidiel Medzinárodnej obchodnej komory (ICC), Viedenského medzinárodného rozhodcovského centra (VIAC) a Nemeckej inštitúcie pre arbitráž (DIS). Bol tiež členom komisie Ministerstva spravodlivosti SR, ktorá pripravovala novelu zákona o rozhodcovskom konaní.

Mgr. Richard Macko

je čerstvým absolventom právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Počas svojho štúdia pôsobil na pozícii paralegal v advokátskej kancelárii Allen & Overy Bratislava, s. r. o., kde pôsobí

aj v súčasnosti a spolupracuje na príprave právnych podaní súvisiacich so sporovou agendou ako aj príprave rôznych korporátnych dokumentov. Špecializuje sa na oblasť civilného procesu a práva obchodných spoločností.

správnej formy rozhodnutia je zákonnou povinnosťou súdu, ktorú súd prvej inštancie v danej situácii porušil, keď namiesto procesného uznesenia doručoval vedľajším účastníkom listinu označenú ako „oznámenie“. V právnom štáte je neprípustné, aby porušenie zákonných povinností zo strany štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) išlo na škodu vedľajších účastníkov a *de facto* ich pozbavilo práva na podanie sťažnosti proti uzneseniu, ktoré zjavne existuje napriek svojmu nesprávne označeniu.

Hoci teda rozhodnutie súdu vo forme „oznámenia“ nie je označené správne, je podľa nás nutné aj v zmysle zásady, že „*právne úkony treba posudzovať podľa ich obsahu, a nie formy*“, subsumovať toto oznámenie pod niektorý zo zákonom predpokladaných úkonov súdu. Ako sme naznačili už vyššie, doručené oznámenie spĺňalo formálne náležitosti súdneho rozhodnutia. Domnievame sa, že ak nehľadíme na systematické rozloženie textu takéhoto oznámenia, ale skúmame najmä jeho obsah, môžeme konštatovať, že by prakticky spĺňalo všetky formálne náležitosti kladené zákonom na procesné uznesenie súdu, t. j. označenie súdu, sporových strán a ich zástupcov, prejednávaneho sporu, výrok, odôvodnenie, deň, miesto a podpis. Ak by sme chceli toto skúmanie ešte viac zovšeobecniť, sme toho názoru, že takmer každé podobné oznámenie by malo obsahovať uvedené náležitosti. Avšak ak by ich aj neobsahovalo, neznamená to, že nepôjde o uznesenie súdu, ktorým súd upravuje priebeh konania, pretože by v každom prípade išlo len o chyby písania, ktoré sú odstrániteľnou vadou rozhodnutia.

Na základe vyššie uvedeného sme dospeli k záveru, že rozhodnutie súdu vo forme „oznámenia“, ktorým súd pozbavuje vedľajších účastníkov procesného postavenia v konaní, je procesným uznesením súdu prvej inštancie vydaným súdnym úradníkom, proti ktorému je v súlade s § 239 ods. 1 CSP prípustná sťažnosť. Nie je azda ani nutné pripomínať, že včasne podaná sťažnosť má suspenzívny účinok. Z ustanovenia § 247 CSP je totiž zrejme, že ak je voči uzneseniu podaná sťažnosť včas, nenadobúda právoplatnosť. **Včasným podaním sťažnosti preto možno docieľiť to, že vedľajší účastníci si prinajmenšom do momentu rozhodnutia o sťažnosti zachovávajú svoje procesné postavenie v konaní s príslušnými procesnými právami a povinnosťami.**

Zachovanie vedľajšieho účastníctva po účinnosti CSP

Dokážeme si predstaviť aj argumentáciu, podľa ktorej vedľajšie účastníctvo s účinnosťou CSP zaniklo a súdy preto postupujú správne, keď s vedľajšími účastníkmi ďalej nekonajú. Takýto právny názor by sa odôvodňoval princípom okamžitej aplikability procesnoprávných noriem ako aj tým, že nedochádza k porušeniu právnej istoty vedľajších účastníkov, nakoľko tí majú možnosť vstúpiť do konania ako intervenienti. Takéto názory na danú problematiku môžu existovať a autori tohto príspevku aj napriek tomu, že sa s nimi nestotožňujú, ich na principiálnej úrovni rešpektujú. Zamyslime sa však na chvíľu nad argumentmi v prospech zachovania procesného postavenia vedľajších účastníkov v konaniach začatých pred účinnosťou CSP.

Súd prvej inštancie vo svojom oznámení uviedol, že s účinnosťou od 1. júla 2016 vedľajší účastníci nemôžu vystupovať v konaní, pretože nová procesná úprava CSP nepozná inštitút vedľajšieho účastníctva.

Uvedený právny názor súdu prvej inštancie nemožno považovať za správny. Vychádza totiž z úvahy, že každé vedľajšie účastníctvo zaniklo k 30. júnu 2016 *ex lege*. Je zrejme, že k tomuto dátumu zanikol inštitút vedľajšieho účastníctva ako taký (v súlade s princípom okamžitej aplikability procesných noriem). Nie je však vôbec zrejme, či rovnakým spôsobom zanikli tiež jednotlivé procesné postavenia vedľajších účastníkov v už začatých konaniach. Tento záver žiadnym spôsobom nevyplýva z ustanovení CSP, odbornej literatúry a ani z dôvodovej správy k CSP. Možno preto namietat, že právny názor súdu prvej inštancie opísaný v tejto „modelovej situácii“ nevychádzal z ustáleného názoru právnej spisby a z praktických dôvodov samozrejme ani judikatúry.

Naopak zachovanie procesného postavenia vedľajších účastníkov v prebiehajúcich konaniach podporuje samotný CSP vo svojich prechodných ustanoveniach. Ustanovenie § 470 ods. 2 CSP stanovuje, že „*právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.*“

3 ŠTEVČEK, M.: O temporalite procesných noriem (malé praktikum z teórie práva), Bulletin slovenskej advokácie č. 3/2015, s. 27: „Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že **procesné úkony subjektov civilného súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevantnosťou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu.**“

4 ŠTEVČEK, M.: O temporalite procesných noriem (malé praktikum z teórie práva), Bulletin slovenskej advokácie č. 3/2015, s. 28.

5 ŠTEVČEK, M.: Princípy a východiská nových kódexov civilného procesu (O dogmách, paradigmatách a trochu o právnej filozofii), Bulletin slovenskej advokácie č. 12/2014, s. 20.

6 S takýmto stanoviskom sa v plnej miere stotožňuje aj odborná literatúra, v ktorej sa v tejto súvislosti uvádza, že: „(...) není-li z nové právní úpravy zřejmé, jakým způsobem se zákonodárce zhostil intertemporálního řešení změny právního stavu, nezbyvá, než-li právě výkladem respektujícím ústavní postuláty dosáhnout takového, které je v shodě s principy právního státu, t. j. řešení důsledně vycházejícího z obecného zákazu retroaktivity.“ HANUŠ, L.: Důvěra v právo z pohledu nepřipustnosti retroaktivní interpretace právních předpisů. In Právní rozhledy. ISSN 1210-6410, 2005, č. 14, s. 520.

Vstup vedľajších účastníkov do konania za účinnosti OSP je potrebné na účely § 470 ods. 2 CSP považovať za právny úkon, ktorého právnym účinkom bolo získanie procesného postavenia vedľajších účastníkov v konaní.

Vstup vedľajšieho účastníka do konania je právnym úkonom určitého subjektu práva adresovaný súdu, ktorý spôsobuje, že tento subjekt práva získava procesné postavenie v spore. Tento úkon má v zmysle § 470 ods. 2 CSP ostať zachovaný. Ide totiž o vyjadrenie **princípu justifikácie účinkov procesných úkonov**:³ „Procesný úkon vyvoláva procesnoprávne následky (účinky) do budúcnosti, a v tejto procesnej budúcnosti sa **následky úkonu uznávajú aj vtedy, ak novšia procesná úprava už s takýmto následkom nepočíta.**“⁴ Leitmotívom § 470 ods. 2 CSP je teda predovšetkým zachovanie a kontinuita vykonaných právnych úkonov. Takýmto úkonom je v konaniach začatých pred účinnosťou CSP aj vstup vedľajších účastníkov do konania.

Konajúce súdy by preto v už prebiehajúcich konaniach mali postupovať tak, že zachovávajú procesné postavenie vedľajších účastníkov, a to v súlade s prechodnými ustanoveniami CSP o zachovaní a kontinuite účinkov právnych úkonov.

Princíp justifikácie účinkov procesných úkonov sa uplatňuje nielen pri zachovaní procesného postavenia vedľajších účastníkov, ale aj pri všetkých procesných úkonoch, ktoré vedľajší účastníci v konaní urobili, t. j. vyjadrenia, návrhy dôkazov a iné prostriedky procesného útoku a procesnej obrany. Zánik ich procesného postavenia by so sebou priniesol aj zánik všetkých nimi vykonaných procesných úkonov. **Tieto procesné úkony by sa síce nestali de iure nulitnými, ale súd by sa nimi už fakticky nezaoberal.** Len ťažko totiž prisvedčiť situácii, kedy by súd prihliadal na vyjadrenia alebo by následne aj vykonal návrhy dôkazov tých subjektov, ktoré už v konaní nevystupujú. Inými slovami, zánikom procesného postavenia vedľajšieho účastníka by súd ako keby „odstránil“ zo spisu všetko, čo sa vedľajšieho účastníka týkalo. Takýto právny stav by bol podľa nášho názoru tiež v rozpore s § 470 ods. 2 CSP.

Navyše, ak by sa vedľajší účastníci pokúsili vstúpiť do konania **znovu** už v postavení intervenientov, účinky tých procesných úkonov, ktoré vykonal ešte v postavení vedľajších účastníkov, by im bez ohľadu na to nemohli ostať alebo byť dodatočne pričítané. Ak totiž tvrdíme, že vedľajší účastník a intervenient nie je to isté,⁵ nemožno potom úplne novému „procesnému hráčovi“ prisúdiť úkony, ktoré ešte skôr urobil celkom odlišný procesný subjekt. Inými slovami, intervenient by sa na tieto procesné úkony nemohol odvolávať. Po správnosti by preto intervenient musel jednotlivé procesné úkony zopakovať, a až následne by sa na ne mohol aj patrične odvolať. Takéto nastavenie je v rozpore nielen s princípom právnej istoty, ale navyše aj so samotnou úpravou CSP, z ktorej jednoznačne vyplýva, že následky procesného úkonu sa uznávajú, ak aj novšia procesná úprava už s takýmto následkom nepočíta.

Myslíme si, že je potrebné tiež upozorniť na to, že vyššie opísané **rozhodnutie súdu vo forme „oznámenia“ naruša aj princíp právnej istoty**, pretože výklad ustanovení CSP aplikovaný súdom prvej inštancie mal závažné **retroaktívne účinky**, ktoré ani CSP, ani jeho dôvodová správa nepredpokladajú. Každý adresát procesných noriem CSP má totiž **legitímne očakávania, že všetky jeho procesné úkony, vrátane vstupu vedľajšieho účastníka do konania pred účinnosťou CSP, budú zachované** počas celého konania bez ohľadu na novosti a terminológiu nového procesného predpisu. Opačný výklad spôsobuje značnú právnu neistotu ohľadom procesného postavenia vedľajších účastníkov v už prebiehajúcich konaniach.

Právnu istotu definuje aj **čl. 2 základných princípov CSP**, ktorý uvádza, že „*právnou istotou je (...) aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.*“ Podľa nášho názoru určite nie je v súlade s princípom spravodlivosti retroaktívne zasiahnuť do práv, oprávnených záujmov a dokonca aj procesného postavenia vedľajších účastníkov len z dôvodu prijatia novej procesnej úpravy, a to v situácii keď aj samotná nová právna úprava rozoznáva zachovanie a kontinuitu procesných úkonov vykonaných pred jej účinnosťou.

V právnom štáte nie je súdom dovolené používať výklad s retroaktívnymi účinkami (následkami) právnych noriem. Súd tu preto nemôže svojvoľne posudzovať relevanciu účinkov procesných úkonov vykonaných v už začatých konaniach. Podobný výklad je neprípustný a z právneho hľadiska neobstojí.⁶ Ak preto súd rozhodne o zániku procesného postavenia vedľajších účastníkov len z dôvodu, že nová procesná úprava, ktorá pojem vedľajšieho účastníctva nepozná, nadobudla účinnosť, ide o závažný zásah do ich práv a narušenie princípu právnej istoty, pretože ide o rozhodnutie, ktoré stavia vedľajších účastníkov do situácie, kedy je ich postavenie v konaní neisté.

Preklasifikovanie inštitútu vedľajšieho účastníctva v podmienkach CSP

V tejto časti v rámci úvah *de lege ferenda* právnej obci ponúkame alternatívne riešenie danej situácie pre prípad, že by sa už apriórne nevedela stotožniť s našou predchádzajúcou argumentáciou. Za veľmi praktické riešenie tejto situácie považujeme **preklasifikovanie postavenia vedľajších účastníkov od nadobudnutia účinnosti CSP v už prebiehajúcich sporoch na intervenciu**.

Toto riešenie má svoj význam najmä z pragmatického hľadiska. Napriek tomu, že doktrínálne ide o dva odlišné právne inštitúty, obidva sa vyznačujú značnou mierou podobnosti. Ich podstatou je možnosť inej osoby zúčastnenej na konaní vystupovať v konaní na strane niektorej zo strán sporu a usilovať sa o jej úspech v spore. Uvedené podporuje tiež aj skutočnosť, že obe procesné postavenia vyžadujú, aby ten, kto sa popri strane zúčastňuje na konaní, mal právny záujem na výsledku konania. Zároveň práva a povinnosti vedľajších účastníkov podľa úpravy v OSP a intervenienta v zmysle úpravy obsiahnutej v CSP sú veľmi podobné a mnohých prípadoch dokonca zhodné.⁷ Ako príklad uvádzame právo vedľajšieho účastníka predkladať súdu vyjadrenia, navrhovať dôkazy alebo podávať opravné prostriedky (§ 93 ods. 2 a 6 OSP), pričom týmto právom zodpovedá právo intervenienta v konaní uplatňovať prostriedky procesnej obrany a prostriedky procesného útoku, medzi ktoré patria napr. vyjadrenia a návrhy dôkazov, ako aj právo podávať opravné prostriedky za podmienok stanovených zákonom (§ 85 a § 360 ods. 1 a 2 CSP).

Z uvedenej podobnosti vedľajšieho účastníctva a intervencie je zrejmé, že **obidva právne inštitúty sú si navzájom veľmi blízke a majú konceptuálne i substantívne (prinajmenšom) obdobný význam**.

Autentickým výkladom § 81 a nasl. CSP možno podobne dospieť k záveru, že keď zákonodarca hovorí o intervencii, pripodobňuje ju najmä k doterajšiemu vedľajšiemu účastníctvu. Z dôvodovej správy vyplýva, že úprava intervencie v sporovom konaní vylepšuje zaniknutý inštitút vedľajšieho účastníctva, tiež však že preberá jeho osvedčené kritérium právneho záujmu na výsledku konania.⁸ Zákonodarca teda podľa nás nezamýšľal úplný zánik jednotlivých procesných postavení vedľajších účastníkov v už existujúcich konaniach, ale iba ich nahradenie, pričom precizoval predchádzajúcu právnu úpravu obdobného konceptu do budúcnosti.

Zároveň upozorňujeme, že preklasifikovanie vedľajších účastníkov v konkrétnych konaniach do pozície intervenientov napĺňa požiadavky § 470 ods. 1 a 2 CSP, pretože na jednej strane zachováva kontinuitu procesných úkonov vykonaných ešte pred účinnosťou novej procesnej úpravy, ale tiež zachováva princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem. **Vyslovene z procesného hľadiska sa tak vysporiadava s procesným postavením pôvodných vedľajších účastníkov v konaní pokračujúcom po účinnosti CSP**. Inými slovami, pôvodní vedľajší účastníci si zachovávajú svoje procesné postavenie, ale aplikujú sa na nich ustanovenia § 81 a nasl. CSP o intervencii.

Záver

Na účely riešenia otázky, či účinnosťou CSP došlo k zániku vedľajšieho účastníctva *ex lege* v konaniach začatých do nadobudnutia účinnosti CSP, je podľa nás veľmi dôležité rozlišovať medzi inštitútom ako takým a konkrétnymi (už existujúcimi) procesnými postaveniami. Súhlasíme s tými názormi odbornej verejnosti, ktoré tvrdia, že inštitút vedľajšieho účastníctva ako taký zanikol k 30. júnu 2016. Ich výklad je v tomto ohľade správny, nakoľko CSP skutočne neobsahuje pojem „vedľajší účastník“, a teda postavenie vedľajšieho účastníka nemôže v konaní začatom po účinnosti CSP vzniknúť. Táto téza navyše platí aj vo svetle princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem. Sme však opačného názoru, ak ide o jednotlivé už existujúce procesné postavenia vedľajších účastníkov v konaniach začatých pred účinnosťou CSP. Tieto majú totiž svoj základ v právnom úkone adresovanom súdu, ktorým došlo k nadobudnutiu procesných práv a povinností. Ustanovenie § 470 ods. 2 CSP takýto úkon chráni aj po účinnosti nového procesného predpisu. Navyše v súlade s princípom justifikácie účinkov procesných úkonov má

7 K podobnosti a prípadným rozdielom vedľajšieho účastníctva a intervencie pozri bližšie STRAPÁČ, P.: Vymedzenie intervencie v novom civilnom sporovom poriadku, Bulletin slovenskej advokácie č. 11/2016, s. 11 – 2.

8 Dôvodová správa (osobitná časť) k § 81 CSP (pred zmenami v legislatívnom procese § 77): „Navrhovaná právna úprava oveľa koncepcionejšie, systematickejšie a hlbšie rieši problematiku **intervencie v sporovom konaní (doterajší inštitút vedľajšieho účastníctva)**. (...) **Kritérium právneho záujmu na výsledku konania je tradičným a osvedčeným kritériom intervencie v spore, preto zostáva normatívne zachované.**“

tento procesný úkon právnu relevanciu aj do budúcnosti a jeho následky sa uznávajú aj vtedy, ak novšia procesná úprava už s takýmto následkom nepočíta, t. j. aj vtedy, ak nové CSP pojem „vedľajší účastník“ nepozná. Je preto podľa nás logické tvrdiť, že jednotlivé (už existujúce) procesné postavenia vedľajších účastníkov v žiadnom prípade nezankli spolu s účinnosťou CSP a sudy by z tohto dôvodu nemali vedľajších účastníkov svojvoľne pozbavovať ich legitímne nadobudnutých procesných práv a povinností.

Alternatívnym riešením vzniknutej právnej neistoty je nesporene preklasifikovanie jednotlivých procesných postavení vedľajších účastníkov jedna k jednej do pozície intervenientov. Túto možnosť považujeme za čisto pragmatickú, pretože napĺňa požiadavky oboch relevantných odsekov § 470 CSP. V praxi bude pre pôvodných vedľajších účastníkov zrejme bez väčšieho významu, či budú označovaní ako „vedľajší účastníci“ alebo „intervenienti“, hlavne ak budú mať aj naďalej právo zotrvať v konaní a usilovať sa o naplnenie právneho záujmu, ktorý zdieľajú spolu so stranou, popri ktorej sa na konaní zúčastňujú. Napriek tomu, že úprava postavenia vedľajších účastníkov im ponúkala o niečo širší balíček práv a procesnej voľnosti, preklasifikovanie na intervenientov bude mať pre nich stále zaujímavejší rozmer než úplný zánik ich postavenia v spore. ■

RESUMÉ

Vedľajšie účasti a intervencia v konaniach začatých pred účinnosťou CSP

Účinnosťou zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) došlo v civilnom konaní k nahradeniu inštitútu vedľajšieho účasti konceptom tzv. „intervencie“. Predkladaný článok sa na reálnom prípade z praxe zaoberá možnosťou úplného pozbavenia procesného postavenia vedľajšieho účastníka, ktorý svoje procesné postavenie nadobudol v konaní začatom ešte pred účinnosťou CSP. Autori článku poukazujú na určitú nejasnosť novej právnej úpravy, pričom argumentujú v prospech zachovania už vzniknutých procesných postavení v spore. Pritom sa opierajú najmä o prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, v rámci ktorého je vyjadrený princíp justifikácie účinkov procesných úkonov, ako aj na zachovanie princípu právnej istoty, ktorý je imanentnou súčasťou civilného procesu. Ako alternatívne riešenie tejto situácie ponúkajú právnej obci úvahu de lege ferenda o preklasifikovaní postavenia vedľajších účastníkov od nadobudnutia účinnosti CSP v už prebiehajúcich sporoch na intervenciu. Neoddeliteľnou súčasťou tohto článku je tiež návrh, akú procesnú obranu si možno zvoliť proti rozhodnutiu súdu vo forme „oznámenia“, ktorým súd prvej inštancie pozbavuje vedľajších účastníkov ich procesného postavenia v kontexte konaní začatých pred účinnosťou CSP.

SUMMARY

Joining in the Lawsuit and Intervention in the Proceedings Initiated before the Effective Date of the Code of Civil Litigation Procedure

Having brought Act No. 160/2015 Coll. (Code of Civil Litigation Procedure, the “CCLP”) into force, the concept of joining in the lawsuit in the civil proceedings was replaced by the concept of the so-called “intervention”. The article (based on a real case) deals with the possible disqualification of the party from joining the lawsuit in a situation where the party had acquired his/her procedural status as the party to the lawsuit in the proceedings initiated before the CCLP came into force. The authors point to some ambiguity in the new legislation, they argue in favour of preserving the existing procedural positions arisen in disputes. They rely mainly on the transitional provision of Sec. 470(2) of the CCLP which enshrines the principle of justification of the effects of procedural acts, and they also put an emphasis on preserving the principle of legal certainty, which forms an immanent part of the civil process. As an alternative solution to this situation, they offer a de lege ferenda consideration to legal professionals to reclassify the status of parties to the pending disputes after the effective date of the CCLP to that of intervenors. The

authors also propose which protection tactic to opt for against the court's decision in a form of a "notice" by which first-instance courts deprive the parties who had joined the lawsuit before the effective date of the CCLP of their procedural status in the context of proceedings initiated before the CCLP came into force.

ZUSAMMENFASSUNG

Nebenbeteiligung und Intervention in den vor der Wirksamkeit der Zivilstreitordnung eingeleiteten Verfahren

Mit Wirksamkeit des Gesetzes Nr. 160/2015 der Gesetzsammlung – der Zivilstreitordnung (nachfolgend kurz „ZSO“) ist im Zivilverfahren das Instrument der Nebenbeteiligung durch das Konzept der sog. „Intervention“ ersetzt worden. Der vorliegende Artikel befasst sich aufgrund eines realen Falls aus der Praxis mit der Möglichkeit der vollständigen Aberkennung der prozessualen Position des Nebenbeteiligten, der seine prozessuale Position im Verfahren, eingeleitet noch vor der Wirksamkeit der ZSO, erworben hat. Die Autoren des Artikels deuten auf eine bestimmte Unklarheit der neuen Rechtsregelung hin und nennen dabei Gründe für die Fortdauer der schon eingetretenen prozessualen Positionen im Streit. Sie stützen sich dabei insbesondere auf die Übergangsbestimmung § 470 Abs. 2 der ZSO, im Rahmen welcher das Prinzip der Justifikation der Wirkungen von prozessualen Handlungen sowie die Erhaltung des Grundsatzes der Rechtssicherheit, die ein immanenter Teil des Zivilprozesses ist, ausgedrückt wird. Als eine alternative Lösung dieses Sachverhaltes wird von ihnen der Rechtsgemeinde die Betrachtung de lege ferenda über die Umklassifizierung der Position der Nebenbeteiligten seit der Wirksamkeit der ZSO in den schon verlaufenden Streitfällen in die Intervention, angeboten. Ein untrennbarer Bestandteil dieses Artikels ist auch der Entwurf, welche prozessuale Verteidigung gegen die Entscheidung des Gerichtes in Form von „Mitteilung“, durch die das erstinstanzliche Gericht die Nebenbeteiligten deren prozessualen Stellung im Kontext der Verfahren, welche vor der Wirksamkeit der ZSO eingeleitet wurden, entledigt hat, gewählt werden kann.

Vznesenie obvinenia právnickej osobe a liberačné dôvody

JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

Príspevok sa zaoberá náležitosťami uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré má určité špecifiká vzhľadom na zákonné znenie a konštrukciu trestnej zodpovednosti právnických osôb a tzv. liberačnými dôvodmi, v zmysle ktorých sa trestný čin právnickej osobe nepričíta. Príspevok tieto liberačné dôvody charakterizuje jednak vo všeobecnosti a jednak uvádza konkrétne prípady liberačných dôvodov.

1 V zmysle § 3 ZoTZPO sa na účely ZoTZPO trestnými činmi rozumejú trestné činy upravené v osobitnej časti Trestného zákona, a to nedovolená výroba omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 a 173, šírenie toxikománie podľa § 174, obchodovanie s ľuďmi podľa § 179, sexuálne násilie podľa § 200, sexuálne zneužívanie podľa § 201 až 202, ohrozovanie mravnej výchovy mládeže podľa § 211, sprenevera podľa § 213, podvod podľa § 221, úverový podvod podľa § 222, poisťovací podvod podľa § 223, kapitálový podvod podľa § 224, subvenčný podvod podľa § 225, podvodný úpadok podľa § 227, zavinový úpadok podľa § 228, prevádzkovanie nepoctivých hier a stávkov podľa § 229, nepovolená prevádzka loté-

V zmysle § 4 ods.1 resp. § 4 ods. 2 zákona č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoTZPO“) v spojení s § 206 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „TP“) k vzneseniu obvinenia právnickej osoby v prípravnom konaní môže dôjsť vtedy, ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že:

- skutok sa stal,
- má znaky trestného činu,¹
- trestný čin bol spáchaný v prospech právnickej osoby, v jej mene, v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom, pričom tieto podmienky treba vykladať alternatívne,²
- došlo k nemu v príčinnej súvislosti s konaním fyzickej osoby:³
 - a) štatutárneho orgánu alebo člen štatutárneho orgánu,
 - b) toho, kto vykonáva kontrolnú činnosť alebo dohľad v rámci právnickej osoby, alebo
 - c) inej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať právnickú osobu alebo za ňu rozhodovať,
 - d) nedostatočným dohľadom alebo kontrolou osoby ad a) až ad c), ktoré boli jej povinnosťou, hoci z nedbanlivosti umožnila spáchať trestný čin osobou, ktorá konala v rámci oprávnení, ktoré jej boli zverené právnickou osobou. Pritom z povahy veci vyplýva, že i v tomto prípade musí byť splnené, aby bol trestný čin spáchaný alternatívne v prospech právnickej osoby, v jej mene, v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom, pričom súčasne nesmie byť príčinná súvislosť medzi zlyhaním dohľadových povinností nadriadeného a spáchaným trestným činom nepatrná alebo menšia vzhľadom na predmet podnikania právnickej osoby, spôsob, následky a okolnosti spáchania trestného činu,⁴

- ak nastali okolnosti prechodu trestnej zodpovednosti právnickej osoby na jej právneho nástupcu podľa § 7 ods. 1 ZoTZPO pred začatím trestného stíhania právnickej osoby, a to jednak v skutkovej vete, ale taktiež v odôvodnení uznesenia o vznesení obvinenia právnickej osobe, pričom je potrebné uviesť, kedy došlo k prechodu trestnej zodpovednosti, akou formou a akým spôsobom.

JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.

absolvoval Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave.

Od roku 2010 pôsobí ako odborný asistent na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, je členom Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie.

Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Pri vydaní uznesenia o vznesení obvinenia právnickej osobe je potrebné postupovať primerane podľa § 206 TP. Policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré ihneď oznámi obvinenému a doručí najneskôr do 48 hodín prokurátorovi; o tomto úkone upovedomí bez meškania oznamovateľa a poškodeného. Ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania.

Pritom v uznesení je potrebné obvinenú právnickú osobu dostatočne identifikovať, aby nebola zameniteľná s inou právnickou osobou, vrátane právnej formy, ktorou vykonáva svoju činnosť. Ďalej je potrebné v skutkovej vete uznesenia o vznesení obvinenia dostatočne špecifikovať konanie fyzickej osoby podľa § 4 ods. 1 ZoZPO alebo podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO, ktoré malo naplniť znaky objektívnej stránky trestného činu a taktiež presne opísať spôsob, ktorým sa skutok pričíta právnickej osobe, vrátane toho, či ku skutku došlo v prospech právnickej osoby, v jej mene, v rámci jej činnosti alebo jej prostredníctvom.

Takto opísaná skutková veta musí mať oporu jednak v právnej vete konkrétnej skutkovej podstaty trestného činu v zmysle osobitnej časti TZ, ale taktiež v právnej vete, ktorá podmieňuje pričítateľnosť trestného činu právnickej osobe podľa § 4 ods. 1, písm. a) až c) ZoTZPO, alebo § 4 ods. 2 ZoTZPO.

K liberačným dôvodom všeobecne

V zmysle § 4 ods. 3 ZoTZPO spáchanie trestného činu právnickou osobou, na základe konania fyzickej osoby podľa § 4 ods. 2 ZoTZPO, ktorá konala v rámci oprávnení, ktoré jej boli zverené právnickou osobou sa právnickej osobe nepričíta, ak vzhľadom na predmet činnosti právnickej osoby, spôsob spáchania trestného činu, jeho následky a okolnosti, za ktorých bol trestný čin spáchaný, je význam nesplnenia povinností v rámci dohľadu a kontroly zo strany orgánu právnickej osoby alebo osoby uvedenej v § 4 ods. 1 ZoTZPO nepatrný.

Orgány činné v trestnom konaní musia v rámci prípravného konania a vedenia vyšetrovania skúmať nielen prijatie uvedených opatrení zo strany právnickej osoby, ale tiež, či a ako sú tieto opatrenia kontrolované a ich dodržiavanie presadzované.

V prvom rade je úlohou orgánov činných v trestnom konaní udržať dokazovanie a hodnotenie vykonaných dôkazov v tej rovine, aby bol orgánmi činnými v trestnom konaní zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu, ktorý je nevyhnutný pre meritórne rozhodnutie o vine a o uložení trestu právnickej osobe, práve s prihliadnutím na požiadavky opatrení predvídaných v § 8 odst. 2 písm. b) ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO). Úlohou orgánu činného v trestnom konaní a súdu vo vzťahu k trestnej zodpovednosti právnickej osoby nie je auditovať celý vnútorný systém, resp. skúmať jeho efektivitu všeobecne, ale vždy len vo vzťahu ku spáchanému skutku.

Vo vzťahu k posúdeniu liberačných dôvodov je potrebné sa zaoberať napr. aj tým, či osoba, ktorej konanie je právnickej osobe pripisované, bola v postavení, v ktorom priamo určovala obsah uvedených aktivít a činnosti a že bola v postavení, v ktorom sa jej zodpovedali kontrolné orgány spoločnosti. Ak táto osoba bude stáť nad týmito opatreniami, kontrolnými mechanizmami, zrejme len ťažko ju môžu obmedzovať v jej protiprávnom konaní. Orgány činné v trestnom konaní by mali opatrenia vyvíjajúce právnickú osobu podľa § 8 odst. 5 ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO), posudzovať prostredníctvom kritéria vhodnosti, teda či je príslušné opatrenie vôbec spôsobilé dosiahnuť zamýšľaný cieľ. Požiadavka vynaloženia všetkého úsilia bude možné posudzovať najmä prostredníctvom:⁵

- preventívnej úrovne; Opatrenia organizácie musia byť orientované na vylúčenie, obmedzenie a neutralizáciu faktorov vedúcich k spáchaniu trestného činu, ktorý by mal byť právnickej osobe pričítaný.⁶
- Detekčná úroveň; opatrenia organizácie orientované na zavedenie a presadzovanie aktivít a činností vedúcich k odhaleniu protiprávneho činu, ktorý by mal byť právnickej osobe pričítaný.⁷
- Represívna (reakčná) úroveň; opatrenia organizácie orientované na zavedenie a presadzovanie činnosti a aktivít vedúcich k postihu protiprávneho činu, ktorý by mal byť právnickej osobe pričítaný. Uvedené úrovne na seba nadväzujú a vzájomne sa dopĺňajú.⁸

rí a iných podobných hier podľa § 230, podielníctvo podľa § 231 a 232, legalizácia príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 a 234, úžera podľa § 235, poškodzovanie veriteľa podľa § 239, zvýhodňovanie veriteľa podľa § 240, neoprávnený prístup do počítačového systému podľa § 247, neoprávnený zásah do počítačového systému podľa § 247a, neoprávnený zásah do počítačového údajov podľa § 247b, neoprávnené zachytávanie počítačových údajov podľa § 247c, výroba a držba prístupového zariadenia, hesla do počítačového systému alebo iných údajov podľa § 247d, neoprávnené podnikanie podľa § 251, neoprávnené zamestnávanie podľa § 251a, skresľovanie údajov hospodárskej a obchodnej evidencie podľa § 259 a 260, poškodzovanie finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 až 263, zneužívanie informácií v obchodnom styku podľa § 265, manipulácia s trhom podľa § 265a, machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 a 267 poškodzovanie spotrebiteľa podľa § 269, nekalé obchodné praktiky voči spotrebiteľovi podľa § 269a, falšovanie, pozmenovanie a neoprávnená výroba peňazí a cenných papierov podľa § 270, uvádzanie falšovaných, pozmenených a neoprávnených vyrobených peňazí a cenných papierov podľa § 271, výroba a držba falšovateľského náčinia podľa § 272, skrátenie dane a poistného podľa § 276, neodvedenie dane a poistného podľa § 277, daňový podvod podľa § 277a, nezaplatenie dane a poistného podľa § 278, marenie výkonu správy daní podľa § 278a, všeobecné ohrozenie podľa § 284 a 285, nedovolené

ozbrojovanie a obchodovanie so zbraňami podľa § 294 a 295, založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny podľa § 296, založenie, zosnovanie a podporovanie teroristickej skupiny podľa § 297, nedovolená výroba a držanie jadrových materiálov, rádioaktívnych látok, vysoko rizikových chemických látok a vysoko rizikových biologických agensov a toxínov podľa § 298 a 299, ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 300 a 301, neoprávnené nakladanie s odpadmi podľa § 302, neoprávnené vypúšťanie znečisťujúcich látok podľa § 302a, porušovanie ochrany vôd a ovzdušia podľa § 303 a 304, porušovanie ochrany rastlín a živočíchov podľa § 305, porušovanie ochrany stromov a krov podľa § 306, teror podľa § 313 a 314, prijímanie úplatku podľa § 328 až 330, podplácanie podľa § 332 až 334, nepriama korupcia podľa § 336, marenie výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 a 349, prevádzka podľa § 355 a 356, kupliarstvo podľa § 367, výroba detskej pornografie podľa § 368, rozširovanie detskej pornografie podľa § 369, prechovávanie detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení podľa § 370, ohrozovanie mravnosti podľa § 371 a 372, terorizmus a niektoré formy účasti na terorizme podľa § 419, založenie, podpora a propagácia hnutia smerujúceho k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421, prejav sympatie k hnutiu smerujúcemu k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 422, výroba extrémistických materiálov podľa § 422a, rozširovanie extrémistických materiálov podľa § 422b, precho-

Orgány činné v trestnom konaní by mali opatrenia, s liberačnými dôsledkami pre právnickú osobu podľa § 8 ods. 5 ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO), posudzovať rovnako prostredníctvom kritériá primeranosti. Teda nakoľko potreba existencie príslušného opatrenia zodpovedá situácii u danej právnickej osoby. V rámci týchto kritérií sa ponúka zaoberať sa najmä formou, štruktúrou a veľkosťou právnickej osoby, predmetom, zameraním a dĺžkou jej činnosti, počtom, zložením, riadením, štatútom zamestnancov a ďalších zodpovedných pracovníkov právnickej osoby, ich znalosťami a zručnosťami, dôrazom na skoršiu trestnú činnosť, súčinnosť s orgánmi činnými v trestnom konaní a pod.⁹

Vynaloženie všetkého úsilia zo strany právnickej osoby je tu nutné posudzovať objektívne, avšak s prihliadnutím na subjektívne špecifiká konkrétnej právnickej osoby, vychádzajúc pritom z doterajšej doktríny a judikatúry na úseku správneho trestania vo vzťahu k uplatňovaniu liberalizácie právnickej osoby za správne delikty.¹⁰ Liberačný dôvod dopadá na skutočnosti objektívneho charakteru, nie na skutočnosti subjektívne, a preto ním nemôžu byť napr. ekonomické problémy, finančná situácia, druhotná platobná neschopnosť, dovolenka zodpovedného zamestnanca, ťažkosti so zháňaním kvalifikovaných pracovníkov, problémy s dodávkou tovaru, správanie obchodných partnerov a pod.¹¹ Liberačný dôvod nemôže spočívať v prekážke dodržania právneho záväzku, ktorú je osoba povinná prekonať alebo odstrániť, napr. v nedostatku úradného povolenia, súhlasu a pod. Zahŕňa opatrenia, ktoré bola objektívne spôsobilá vykonať, najmä zabezpečenie dostatočnej a pravidelnej kontroly zo strany zamestnávateľa voči svojim zamestnancom, rôzne preventívne opatrenia, ochranu majetku, úrovne riadenia a pod.¹² Liberačným dôvodom za správny delikt, treba rozumieť skutočnosť a výnimočnú okolnosť, ktorá nastala objektívne a nezávisle a nemožno rozumne predpokladať, že by právnická osoba túto skutočnosť alebo jej následky odvrátila alebo prekonala.¹³ Pre zbavenie zodpovednosti právnickej osoby za správny delikt nepostačuje púhy všeobecný odkaz na údajnú vyššiu moc či nešpecifikované konanie tretej osoby.

Dysfunkcie vo fungovaní orgánov verejnej moci môže s ohľadom na individuálne okolnosti prípadu predstavovať oslobodzujúci, resp. liberačný dôvod v oblasti administratívnej zodpovednosti, ak sa takéto zlyhanie fungovania orgánu verejnej moci podstatnou mierou podieľalo na vzniku porušovania práv jednotlivca alebo protiprávneho stavu.¹⁴

Ak pre právnickú osobu nebolo pri vynaložení všetkého úsilia možné, aby svoju povinnosť splnila, nie je voči nej možné vyvodzovať zodpovednosť za správny delikt.

Právnická osoba je trestne zodpovedná ak orgány právnickej osoby alebo osoby uvedené v odseku 1 písm. a) až c) citovaného ustanovenia neimplementovali také opatrenia, ktoré mali vykonať podľa iného alebo osobitného predpisu alebo ktoré po nich možno spravodlivo požadovať, najmä nevykonávali povinnú alebo potrebnú kontrolu nad činnosťou zamestnancov alebo iných osôb, ktorým sú nadriadení, alebo neurobili potrebné opatrenia na zamedzenie alebo odvrátenie následkov spáchaného trestného činu aby sa právnická osoba vyhla trestnej zodpovednosti a zostalo by iba pri excese podriadenej osoby – zamestnanca alebo osoby v rovnakom postavení. S trestnou zodpovednosťou len fyzickej osoby, ktorá trestný čin spáchala, alebo úplne bez trestnej zodpovednosti v prípade neustálenej osoby, sú na právnickú osobu kladené požiadavky aby prijala určité opatrenia. Spadajú sem povinnosti správneho riadenia a kontroly, vrátane povinností na predchádzanie páchaniu trestnej činnosti v rámci právnickej osoby.

Vnútna kontrolná činnosť sa považuje za takú činnosť, ktorá môže úplne alebo sčasti exkulovať alebo liberovať právnickú osobu z trestnej zodpovednosti za trestný čin. Táto povinnosť nie je obmedzená výlučne na opatrenia, na ktoré sú právnické osoby resp. jej orgány povinné zo zákona, ale vzťahuje sa aj na ďalšie opatrenia, ktorých vykonanie po nich možno spravodlivo požadovať.¹⁵ Zákon nedefinuje minimálny štandard, ktorého dodržiavaním by sa malo za to, že právnická osoba vynaložila všetko úsilie, ktoré od nej bolo možné spravodlivo požadovať, aby spáchanie protiprávneho činu vymenovanými osobami zabránila. Firemná kultúra predstavuje významný aspekt posudzovania požiadavky vynaloženia všetkého úsilia právnickej osoby, pričom môže nachádzať svoj výraz práve vo vymenovaných špecifických predpisoch, ako sú vnútorné predpisy, etický kódex, compliance program atď.

Orgány činné v trestnom konaní a súd sa týmto zaoberajú v rozsahu vyšetrovanej trestnej veci resp. prejednávanej trestnej veci. Úlohou orgánov činných v trestnom konaní a súdu nie je vykonávať audit firemnej kultúry, tak ako bolo spomenuté vyššie. O prijatých opatreniach

v zmysle § 4 ods. 3 ZoTZPO treba uvažovať jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti na pozadí okolností prípadu, pre ktorý má byť právnická osoba stíhaná.

K niektorým liberačným dôvodom in concreto

V prípade, že došlo k prechodu trestnej zodpovednosti na právneho nástupcu podľa § 7 ods. 1 ZoTZPO, *po začatí trestného stíhania* je potrebné vydať nové deklaratórne uznesenie o vznesení obvinenia voči právnemu nástupcovi podľa § 7 ods. 1 ZoTZPO v spojení s § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO *per analogiam* k § 206 TP, pričom skutková veta musí byť totožná so skutkovou vetou vznesenia obvinenia právneho predchodcovi s tým, že je potrebné doplniť do skutkovej vety vznesenia obvinenia voči právnemu nástupcovi, ale taktiež do odôvodnenia uznesenia o vznesení obvinenia právneho nástupcovi, kedy došlo k prechodu trestnej zodpovednosti, akou formou a akým spôsobom.

Uvedené uznesenie má iba deklaratórnu povahu, nakoľko k vzneseniu obvinenia došlo *ex lege* v zmysle § 7 ods. 1 ZoTZPO. Definitívnu odpoveď vo vzťahu k tejto otázke poskytne až aplikačná prax.

Ak bolo preukázané, že obžalovaná právnická osoba minimálne raz ročne organizovala školenia okrem iného zamerané na výkup odcudzených vecí a v priebehu trestného stíhania bolo zistené iba pochybenie jedného jej vykupujúceho, a to už právoplatne odsúdeného J. F., t. j. nie viac vykupcov, pričom zároveň mnoho zamestnancov, obžalovanej právnickej osoby poukazovalo na to, že boli preškolení v tom smere, aby veci, vykúpené práve J. F., nevykúpovali a sami by tak neurobili (v ich prípade tak možno mať obsah školení organizovaných obžalovanú právnickou osobou za postačujúce), dospel odvolací súd k záveru, že nemožno bez dôvodných pochybností vyvodiť, že by orgány obžalovanej právnickej osoby nevykonali také opatrenia, ktoré mali vykonať podľa iného právneho predpisu alebo ktoré možno po nich spravodlivo požadovať, najmä že by nevykonali povinnú alebo potrebnú kontrolu nad činnosťou zamestnancov alebo iných osôb, voči ktorým sú nadriadení alebo neurobili potrebné opatrenia na zamedzenie alebo odvrátenie následkov spáchaného trestného činu. Konanie už právoplatne odsúdeného J. F. bolo namieste hodnotiť ako trestnoprávny exces jednotlivca, ktorý nie je možné vylúčiť ani pri splnení povinností právnickej osoby predvídaných v § 8 ods. 2 ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO – pozn. autora).¹⁶

Právnická osoba bola uznaná vinnou za konanie bližšie nestotožneného zamestnanca, ktorý v nočných hodinách uložil obsah veľkoobjemového kontajnera s odpadom – vrátane nebezpečného odpadu – umiestneného na vozidle obžalovanej spoločnosti na spevnenú asfaltovú plochu na okraji ornej pôdy, čím došlo k porušeniu príslušných ustanovení zákona. Z porušených nádob sčasti vytekli ropné látky a zamorili okolie. Obchodná spoločnosť bola vedená značne chaoticky, ale išlo o chaos riadený. Väčšina zamestnancov pracovala tzv. načierno. Kľúče k vozidlu boli úplne nezabezpečené, prístup k nim mohol mať takmer ktokoľvek. Nebola vedená riadna kniha jazd, ktorá by poskytovala chronologický prehľad o uskutočnených jazdách v rámci firmy. Konateľ spoločnosti nebol schopný vysvetliť, kto a kde bol v rozhodujúci deň spáchania skutku. Pri hodnotení svedeckých výpovedí dospel súd k záveru, že výpovede vypočutých svedkov sú sčasti účelové, lebo všetci predvolaní svedkovia minimálne, hoci v rozdielnom rozsahu, porušili svoje povinnosti a v prípade úplnej výpovede by sa vystavili priamo nebezpečenstvu trestného stíhania, či aspoň pracovnoprávneho postihu. Súd vzal za dokázané, že zodpovednosť právnickej osoby je pre stíhaný skutok daná. Nepodarilo sa síce jednoznačne preukázať, či páchatelom stíhaného prečinu bol vodič vypočutý v pozícii svedka J. P., či bývalý konateľ a súčasne vodič spoločnosti A. H., ktorí v inkriminovanom čase vozidlo užívali, je však úplne jednoznačne preukázané, že tak konali ako zamestnanci spoločnosti, ktorá pokiaľ na to nedala priamo pokyn prostredníctvom zodpovedných osôb, minimálne prostredníctvom zodpovedných osôb nevykonala také opatrenia, ako má na mysli § 8 ods. 2 písm. b) ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO), t. j. povinnú alebo potrebnú kontrolu nad činnosťou zamestnancov alebo iných osôb a opatrenia na zamedzenie alebo odvrátenie následkov spáchaného trestného činu. Niet totiž pochyb o tom, že štatutárne orgány boli povinné zabezpečiť svoje vozidlá tak, aby mimo

vávanie extrémistických materiálov podľa § 422c, popieranie a schvaľovanie holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskosti podľa § 422d, hanobenie národa, rasy a presvedčenia podľa § 423, podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti podľa § 424, apartheid a diskriminácia skupiny osôb podľa § 424a a neľudskosť podľa § 425.

2 § 4 ods. 1

3 § 4 ods. 1, ods. 2 ZoTZPO

4 Opačný názor by napr. znamenal ak sa skladník v skladových priestoroch obchodného reťazca v pracovnej dobe dopusti sexuálneho násillia podľa § 200 TZ voči predavačke obchodného reťazca. Právnická osoba by mohla byť trestne zodpovedná za trestný čin nakladania s odpadmi podľa § 302 TZ, resp. ak by napr. došlo k úniku znečisťujúcej látky do pôdy a v rámci vyšetrovania by bolo preukázané, že zodpovedný zamestnanec nebol preškolený, že zariadenia a tesniaca technika nebola pravidelne kontrolovaná revíznym technikom, príp. že revízná správa bez vykonania náležitej obhliadky a skúšok, zamestnanci nevedeli o havarijných postupoch a plánoch, atď.

5 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 19.

6 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástup-

ce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 19.

7 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 19.

8 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 19.

9 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 20.

10 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 20.

11 Rozsudok Nejvyššího správního soudu z 10. 4. 2013 sp. zn. 6 As 4/2013.

12 Rozsudok Nejvyššího správního soudu z 18. 4. 2013 sp. zn. 1 As 188/2012.

13 Rozsudok Nejvyššího správního soudu z 18. 4. 2013 sp. zn. 1 As 188/2012.

14 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 8.

pracovnú dobu nemali tretie osoby bez dovolenia štatutárnych orgánov či iných poverených osôb možnosť neoprávnenne predmetné nákladné vozidlo užívať, súčasne bola spoločnosť povinná viesť takú evidenciu jász, ktorá by umožnila vozidlá prehľadne prevádzkovať v súlade so zákonom.¹⁷

Právnická osoba prostredníctvom svojich zamestnancov užívala bez dovolenia oprávneného v rozpore s § 12 ods. 1 zákona č. 121/2000 Zb., Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 121/2000 Zb.“), na štyroch kusoch firemnej výpočtovej techniky, umiestnených v sídle spoločnosti a využívaných pre obchodnú činnosť spoločnosti, nelegálne inštalovaný softvér – produkty Microsoft Inc. V rámci sťažnosti proti uzneseniu o začatí trestného stíhania obhajoba namietla, že konanie neustálenej osoby jej nemôže byť pripísané z dôvodu, že išlo o exces zamestnanca. Štátny zástupca sťažnosť proti uzneseniu o začatí trestného stíhania zamietol ako neopodstatnenú. S predmetnou námietkou obhajoby sa nestotožnil a konštatoval, že u stíhanej právnickej osoby neboli zistené žiadne opatrenia, ktoré sú v obchodnej spoločnosti bežné a ktoré možno spravodlivo požadovať, k zamedzeniu inštalácie nelegálneho, ale aj iného škodlivého softvéru do ich počítačov. Bolo by iste aj v záujme samotnej spoločnosti, aby mala presne definované prístupové oprávnenia jednotlivých osôb a bol stanovený administrátor siete, ktorý by kontroloval, či používaný softvér je v poriadku ako z hľadiska licencií, tak samotnej počítačovej bezpečnosti spoločnosti a pod. Za tejto situácie nie je možné v zmysle § 8 ods. 2 písm. b) ZTOPO (§ 4 ods. 3 ZoTZPO) sa odvolávať na exces zamestnanca.¹⁸

Pre doručovanie uznesenia o vznesení obvinenia právnickej osobe sa primerane použijú ustanovenia o doručovaní v zmysle § 27 ZoTZPO a taktiež všeobecné ustanovenia o doručovaní právnickým osobám v zmysle § 66 TP. ■

Zdroje:

Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016

zákon č. 91/2016 Z. t. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb v znení neskorších predpisov

zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov

RESUMÉ

Vznesenie obvinenia právnickej osobe a liberačné dôvody

Príspevok sa zaoberá náležitosťami uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré má určité špecifické vzhľadom na zákonné znenie a konštrukciu trestnej zodpovednosti právnických osôb a tzv. liberačnými dôvodmi, v zmysle ktorých sa trestný čin právnickej osobe nepričíta. Príspevok tieto liberačné dôvody charakterizuje jednak vo všeobecnosti a jednak uvádza konkrétne prípady liberačných dôvodov.

SUMMARY

Bringing Formal Accusation against a Legal Entity and Liberation Reasons

The article deals with the formalities of a resolution on bringing formal accusation which has certain specific features with regard to the wording and concept of criminal liability of legal entities and the so-called liberation reasons where a legal entity is exempt from criminal liability. The article defines these liberation reasons in general, and it also provides specific cases where the liberations reasons apply.

ZUSAMMENFASSUNG

Erhebung der Beschuldigung gegen eine juristische Person und Liberationsgründe

Der Beitrag befasst sich mit den Erfordernissen des Beschlusses über die Erhebung der Beschuldigung, die bestimmte Spezifika in Bezug auf die gesetzliche Fassung und Konstruktion der strafrechtlichen Verantwortung der juristischen Personen haben und mit den sog. Liberationsgründen, im Sinne welcher der juristischen Person die Straftat nicht angelastet wird. Im Beitrag sind diese Liberationsgründe einerseits im Allgemeinen charakterisiert und andererseits sind auch konkrete Fälle der Liberationsbeweisgründe angeführt.

- 15 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 8.
- 16 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 13.
- 17 Primerane Aplikace § 8 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Průvodce novou právní úpravou pro státní zástupce; NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ; V Brně dne 29. listopadu 2016, str. 13.
- 18 V ďalšej fáze trestného konania vec štátny zástupca postúpil na prejednanie správneho deliktu, ak pre nízkú spoločenskú škodlivosť postačovalo uplatnenie zodpovednosti podľa zákona č. 121/2000 Zb., ktorý v § 105b ods. 1 písm. a) postihuje neoprávnené použitie diela.

Konanie pred Ústavným súdom SR o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s Ústavou SR: Otázniky a námety

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

Autor sa v príspevku venuje novému typu konania pred Ústavným súdom SR, ktorý súvisí s preskúmaním uznesení Národnej rady SR o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s Ústavou SR. Z analýzy novej ústavnej a zákonnej úpravy vyplýva, že národná rada prijala zákony, ktoré obsahujú viaceré nejasnosti, neúplnosti a výkladové problémy. Autor navrhuje, aby sa tieto ťažkosti odstránili predovšetkým novelizovaním kritizovaných ustanovení a prijatím chýbajúcej právnej úpravy.

Dňa 4. apríla 2017 nadobudol účinnosť ústavný zákon č. 71/2017 Z. z. z 30. marca 2017, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavný zákon č. 71/2017 Z. z.“).

Toho istého dňa nadobudol účinnosť zákon č. 72/2017 Z. z. z 30. marca 2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 72/2017 Z. z.“).

Mojím zámerom nie je zaoberať sa, primárne, hmotnoprávnymi problémami zrušovania rozhodnutí o udelení amnestií alebo individuálnych milostí, hoci citované zákony sú založené práve na tomto východisku. V kontexte týchto zložitých vzťahov by som sa chcel viac venovať tomu, ako sa podceňuje ústavné procesné právo a k akým dôsledkom taký prístup môže alebo by mohol viesť.

Mienim sa kriticky postaviť ku konkrétnym výsledkom legislatívnej činnosti Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej aj „národná rada“) aj v kontexte novej právnej úpravy o tvorbe právnych predpisov v prípade zrušovania rozhodnutí o udelení amnestií alebo individuálnych milostí.

Kritika prijatých ústavných a zákonných zmien nebude samoúčelná; ukážem, ako by, do istej miery, mohla komplikovať konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) ako aj jeho výsledky. Súčasne ponúknem námety na nápravu niektorých zjavných legislatívnych pochybení alebo doplnenie platnej právnej úpravy.

Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

pôsobí na Ústave medzinárodného práva a európskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach; v rokoch 2000 – 2006 sudca a predseda Ústavného súdu Slovenskej republiky; člen Súdneho dvora Európskej únie vo funkcii generálneho advokáta v rokoch 2006 – 2012.

Niektoré princípy tvorby právnych predpisov ako východisko kritiky

Zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len: "zákon o tvorbe právnych predpisov") predstavuje solídny základ pre takú tvorbu právnych predpisov, ktorá zabezpečí stabilitu právneho poriadku, najmä umožní ústavne súladný výklad a aplikáciu práva. Nový zákon predpokladá vyváženost' právneho poriadku zosúladením všetkých jeho súčastí (§ 2 ods. 2 citovaného zákona). Zdalo by sa, že ide o pomerne jednoduchú požiadavku, avšak požadované zosúladenie znamená, že nový právny predpis, jeho časť alebo jednotlivé ustanovenia musí zohľadniť všetky súčasti platného a účinného práva (vrátane práva Európskej únie) tak, aby netvoril v jeho rámci nesystémový alebo rušivý prvok.

Pri tvorbe práva sa trvá na tom, že právny predpis musí byť terminologicky správny, presný a všeobecne zrozumiteľný (§ 3 ods. 2 zákona o tvorbe právnych predpisov).

Podľa § 3 ods. 3 zákona o tvorbe právnych predpisov právny predpis musí byť terminologicky jednotný. Na označenie rovnakých právnych inštitútov sa používajú rovnaké právne pojmy v rovnakom význame. Jeden právny pojem s vymedzeným významom sa v tomto význame používa jednotne v celom právnom poriadku. Ak je význam právneho pojmu vymedzený v jednom právnom predpise, nemôže iný právny predpis pre ten istý právny pojem vytvárať iný význam.¹

Predovšetkým zákon č. 72/2017 Z. z. nespĺňa, ako vyplynie z ďalších úvah, z viacerých dôvodov, tieto základné požiadavky zákona o tvorbe právnych predpisov. Vystáva aj otázka, do akej miery tieto nedokonalosti ovplyvňujú priebeh a výsledky konania pred ústavným súdom; podstatnou otázkou je, či sa tieto pochybenia dajú preklenúť a do akej miery použitím výkladových metód.

Dva nové typy konaní pred ústavným súdom?

Čl. 129a ods. 1 ústavy vytvoril nový typ konania pred ústavným súdom o súlade uznesenia národnej rady o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti vydaného podľa čl. 86 písm. i) s Ústavou Slovenskej republiky.

Šiesty oddiel zákona č. 72/2017 Z. z. oproti ústavnému textu však znie: Konanie o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení individuálnej milosti alebo amnestie.²

Takýto typ konania nemá, ako vidno na prvý pohľad, oporu v novej ústavnej úprave. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov síce ustanoví zákon, avšak v tomto splnomocnení sa ustanovuje o podrobnostiach spôsobu konania a nie o možnosti vytvoriť nový typ konania.

Výčitku o prílišnom formalizme musím odmietnuť. Ústavný súd môže podľa čl. 2 ods. 2 ústavy konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Taký typ konania, ktorý je v zákone č. 72/2017 Z. z. nemá oporu v ústave a nemal by byť vôbec používaný; dôvodom nie je obyčajná zámena slov milosť a amnestia, ale to, že právna istota vyžaduje, aby typy konaní pred ústavným súdom boli v úplnom súlade s ústavnou úpravou jeho procesného postupu. V iných než v ústave výslovne upravených typoch konania ústavný súd totiž nemá právomoc chrániť ústavnosť (čl. 124 ústavy).

Správnosť tejto úvahy potvrdzuje aj to, že ak by niektorý z procesne aktívne legitimovaných subjektov uvedených v čl. 130 ods. 1 ústavy podal návrh na konanie o súlade právnych predpisov, v ktorom by namietal nesúlad v zákone uvedeného typu konania pred ústavným súdom s typom konania ustanoveným v ústave, taký návrh by bol zjavne úspešný.

Niet inej cesty, než, aby šiesty oddiel ustanovený zákonom č. 72/2017 Z. z. bol upravený v súlade s článkom 129a ústavného zákona č. 71/2017 Z. z. Ide o povinné zosúladenie ústavnej úpravy typu konania pred ústavným súdom a typu konania, ktorý je v zákone č. 71/2017 Z. z. tak, ako to ukladá § 2 ods. 2 a § 3 ods. 2 zákona o tvorbe právnych predpisov.

1 Bližšie k týmto otázkam, ktoré sa týkajú základných pravidiel tvorby legislatívny pozri najmä: Ján Svák, Žaneta Surmajová, Boris Balog: Zákon o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov SR – komentár. Wolters Kluwer. Bratislava 2017, 176 strán. Passim.

2 Zákonná úprava nového typu konania pred ústavným súdom vychádza, zrejme, z čl. 102 ods. 1 písm. j) ústavy, podľa ktorého prezident odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahládza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie.

Dvojnásobné začatie konania pred ústavným súdom?

Podľa článku 129a druhá veta ústavného zákona č. 71/2017 Z. z. ústavný súd začne konanie vo veci podľa prvej vety bez návrhu. Podľa § 48b ods. 1 zákona č. 72/2017 Z. z. : „Ústavný súd začne konanie vo veci podľa čl. 129a Ústavy bez návrhu, konanie sa začína dňom vyhlásenia uznesenia schváleného Národnou radou Slovenskej republiky podľa čl. 86 písm. i) Ústavy v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“

K tomu dôvodová správa uvádza: „Špecifikom navrhovaného konania je, že na rozdiel od iných konaní sa nebude začínať na návrh, ale začne sa dňom vyhlásenia uznesenia schváleného Národnou radou Slovenskej republiky podľa čl. 86 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“

Ak sa konanie začína dňom vyhlásenia uznesenia národnej rady, potom ústavný súd nemá ako začať konanie; ústavný súd nemôže začať konanie, ktoré už začalo na základe právnej skutočnosti, ktorou je vyhlásenie uznesenia národnej rady v Zbierke zákonov. Ak by totiž ústavný súd mohol začať konanie aj bez návrhu, tak by musel postupovať podľa všeobecne platného princípu, ktorý je vyjadrený napríklad v § 23 ods. 2 Civilného mimosporového konania: O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie. Ústavný súd však žiadne uznesenie o začatí konania vydávať nemôže, lebo konanie už začalo vyhlásením uznesenia národnej rady v Zbierke zákonov. Vydaním takého uznesenia by totiž ústavný súd začal začaté konanie.³

Usudzujem, že táto chybná konštrukcia začatia konania len opakuje chybu, ktorá je v § 18 ods. 1 zákona o ústavnom súde, kde je ustanovené, že ústavný súd začne konanie, ak podajú návrh označené subjekty. Pritom v § 18 ods. 2 toho istého zákona sa ustanovuje, že konanie sa začína doručením návrhu ústavnému súdu. Ak sa však konanie začína doručením návrhu, ústavný súd už nemá dôvod začínať konanie. Je zjavné, že § 18 ods. 1 by sa mal vypustiť a nahradiť § 18 ods. 2 zákona o ústavnom súde v znení: Konanie sa začína doručením návrhu ústavnému súdu podaným subjektmi uvedenými v ďalšom texte.

Zákon o ústavnom súde v skutočnosti nepozná dvojnásobné začatie konania pred ústavným súdom. Nazdávam sa preto, že § 48b ods. 1 zákona č. 72/2017 Z. z. by mohol byť upravený nasledovne: „Konanie pred ústavným súdom sa začína dňom vyhlásenia uznesenia schváleného Národnou radou Slovenskej republiky podľa čl. 86 písm. i) Ústavy v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.“

Skúma sa súlad uznesenia národnej rady aj s medzinárodnými zmluvami?

Podľa článku 129a ústavného zákona č. 71/2017: „Ústavný súd rozhoduje o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti vydaného podľa čl. 86 písm. i) s Ústavou Slovenskej republiky.“ Na to nadväzuje tretia veta citovaného článku, podľa ktorej sa v tomto konaní primerane použije čl. 125 ústavy.

Primeranosť použitia znamená, v tomto konkrétnom prípade, že na novovytvorené právne vzťahy založené čl. 129a ústavy by sa mali z čl. 125 ústavy použiť len niektoré jeho normy, ktoré zodpovedajú účelu nového typu konania pred ústavným súdom a súčasne nie sú obsahom novej ústavnej úpravy.

Čl. 129a ods. 1 ústavy prikazuje preskúmať súlad uznesenia národnej rady len s ústavou. Takýto príkaz však vylučuje z primeraného použitia čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, pretože v tomto ustanovení sa ustanovuje súlad zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Čl. 129a ods. 1 ústavy obsahuje vlastnú úpravu súladu, a preto nemožno uvažovať o primeranom použití čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy. Takýto záver by však vylučoval skúmanie súladu uznesenia národnej rady s medzinárodnými zmluvami.

Nazdávam sa, že existuje východisko z tejto situácie. Úprava, podľa ktorej ústavný súd koná o súlade uznesenia národnej rady len s ústavou zahŕňa aj čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medziná-

3 Tento problém ústavný súd vyriešil bez problémov; vec sa pridělila sudcovi spravodajcovi bez toho, aby ústavný súd pochyboval o tom, či má alebo nemá začať konania. Iste, išlo len o obídienie jasnej ťažkosti, ktorá súvisí s tým, že ústava i zákon ustanovuje, že ústavný súd začne konanie bez návrhu. Otázka je ako?

rodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Z citovaného článku vyplýva, že súlad uznesenia národnej rady by sa mal skúmať aj so zreteľom na medzinárodné záväzky Slovenskej republiky. V tomto kontexte je obzvlášť závažné preskúmanie súladu takého uznesenia s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) ako aj s inými medzinárodnými dohovormi, ktoré majú určitý vzťah k amnestiám a individuálnym milostiam.⁴

Konanie začaté bez návrhu a zamietnutie návrhu?

Podľa článku 129a druhá veta ústavného zákona č. 71/2017 Z. z. ústavný súd začne konanie vo veci podľa prvej vety bez návrhu. Túto ústavnú normu opakuje aj § 48b ods. 1 zákona č. 72/2017 Z. z.

Ustanovenie § 48b ods. 7 zákona č. 72/2017 Z. z. upravuje osobitným spôsobom vznik prekážky veci rozhodnutej, keď ustanovuje, že uznesenie o zastavení konania alebo zamietnutí návrhu vytvára takúto prekážku.⁵

K citovanému ustanoveniu niet žiadnej dôvodovej správy, a preto sa nedá zistiť, z akého dôvodu mení, bez ústavnej úpravy, toto ustanovenie celú ústavnú aj zákonnú koncepciu začatia konania pred ústavným súdom o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti vydaného podľa čl. 86 písm. i) s Ústavou Slovenskej republiky. Ak toto ustanovenie totiž pripúšťa ako výsledok konania zamietnutie návrhu, tak súčasne nepriamo pripúšťa, že konanie podľa § 48b zákona o ústavnom súde by mohlo začať aj na základe návrhu.

V konaní, ktoré sa začalo bez návrhu nie je prípustné, aby došlo k zamietnutiu návrhu tak, ako je to upravené v čl. 131 ústavy. Ústavný súd s takým rozhodnutím ani neráta, ale sa ani k nemu nijako nevyjadruje.⁶ Zauvažujeme predsa len nad tým, aké účinky by vyvolal návrh na preskúmanie súladu uznesenia národnej rady, ktorý by bol podaný po schválení uznesenia národnej rady o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti, ale pred jeho uverejnením v Zbierke zákonov.⁷

Nazdávam sa, že takým návrhom by síce začalo konanie pred ústavným súdom,⁸ ale návrh by musel byť odmietnutý ako podaný zjavne neoprávnenou osobou. Jediným účastníkom konania o súlade uznesenia národnej rady je totiž výlučne národná rada (o vedľajších účastníkoch nie je potrebné uvažovať, nemajú aktívnu procesnú legitimitáciu), ktorá, pochopiteľne, nemôže podať návrh sama proti sebe. V takom prípade by však bolo možné dosiahnuť procesný výsledok – zamietnutie návrhu v zmysle čl. 131 ods. 1 ústavy, iste bez toho, aby také uznesenie pléna malo účinky veci rozhodnutej tak, ako sú ustanovené v § 48b ods. 7 zákona o ústavnom súde.

Vyhnuť sa takým výkladovým a aplikačným problémom vyžaduje, aby z § 48b ods. 7 zákona o ústavnom súde bolo vypustené...alebo zamietnutí návrhu.

Účastníctvo v konaní: predprocesné a procesné štádium zrušovania rozhodnutí o amnestii alebo individuálnej milosti

Národná rada prerokuje návrh na zrušenie rozhodnutia prezidenta republiky o udelení amnestie alebo individuálnej milosti, keď o to požiada najmenej pätina jej poslancov (čl. 88a ústavy v znení ústavného zákona č. 71/2017 Z. z.).

Podľa existujúcej ústavnej a zákonnej úpravy (zákon č. 350/1996 Z. z. o rokovanom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon o rokovanom poriadku“) prezident republiky nemusí byť účastníkom tohto procesu; nedoručuje sa mu návrh poslancov, nežiada sa jeho stanovisko a mohol by sa k takému postupu a rozhodovaniu národnej rady vyjadriť len neformálne.

Konanie pred národnou radou tvorí, vo vzťahu ku konaniu ústavného súdu v takej veci, predprocesné štádium, avšak bez akýchkoľvek záruk pre prezidenta republiky z hľadiska jeho možnosti brániť sa a tvrdiť, že jeho napadnuté rozhodnutie je v súlade s princípmi demokratického a právneho štátu.

4 Napríklad: Dohovor o ochrane všetkých osôb pred nedobrovoľným zmiznutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 12/2015 Z. z.). K tomu pozri aj právne nezáväzný interpretačný nástroj, Rezolúciu Valného zhromaždenia OSN č. 47/133 zo dňa 18. decembra 1992, ktorou bola vyhlásená Deklarácia o ochrane všetkých osôb pred násilným zmiznutím. Podľa čl. 18 ods. 1 tejto deklarácie: „V prospech osôb, ktoré spáchali alebo údajne mali spáchať trestné činy uvedené v čl. 4 ods. 1 [všetky činy násilného zmiznutia], je neprípustné použiť akúkoľvek zvláštnu amnestiu alebo podobné opatrenie, ktorých účinkom by mohlo byť vyňatie z akéhokoľvek trestného konania alebo uloženia sankcií.“

5 Samozrejme, účinky veci rozhodnutej bude mať aj nález o tom, že uznesenie národnej rady je v súlade s ústavou (§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde).

6 Pozri: Ústavný súd Slovenskej republiky začal konať vo veci tzv. „Mečiarových amnestií“ (tlačová informácia č. 35/2017), v ktorej sú uvedené len 4 eventuality rozhodnutia ústavného súdu. V informácii niet žiadnej zmienky o možnosti zamietnuť návrh, hoci taká možnosť výslovne vyplýva z čl. 131 ústavy v spojení s § 48b ods. 7 zákona o ústavnom súde.

7 Po uverejnení uznesenia národnej rady v Zbierke zákonov začína konanie pred ústavným súdom. Preto

podanie návrhu by viedlo len k jeho odmietnutiu pre prekážku veci začatej (§ 24 písm. b) zákona o ústavnom súde.

8 Ústavná aj zákonná úprava tohto typu konania síce ustanovuje, že konanie začne bez návrhu, avšak výslovne nevylučuje, aby konanie začalo aj na návrh. Bez výslovného vylúčenia takého spôsobu začatia konania nič nebráni procesne legitimovaným subjektom návrh na začatie konania podať.

9 V tejto spojitosti sa už nechcem venovať spornej otázke, prečo podľa platnej právnej úpravy (§ 48b ods. 3 zákona č. 72/2017 Z. z.) prezident republiky nie je ani vedľajším účastníkom v konaní o uznesení Národnej rady, ktorým došlo k zrušeniu jeho rozhodnutia o udelení amnestie; v dôvodovej správe k tomu niet žiadneho primeraného vysvetlenia.

10 O zamietnutí návrhu nemusíme uvažovať.

V procesnom štádiu, ktoré sa začína dňom vyhlásenia uznesenia Národnej rady o zrušení amnestie alebo milosti je, podľa môjho názoru, nahromadených viacero teoretických aj praktických problémov.

Podľa § 48b ods. 2 zákona č. 72/2017 Z. z. účastníkom konania je iba národná rada.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia vedľajším účastníkom konania je vláda Slovenskej republiky zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ak sa koná o uznesení, ktorým sa zrušila amnestia a prezident Slovenskej republiky, ak sa koná o uznesení, ktorým sa zrušila individuálna milosť.

Takto koncipované účastníctvo v konaní pred ústavným súdom je v rozpore s ústavnými procesnými garanciami, ktoré sa uplatňujú aj vtedy, ak sa prejednávaná vec týka rozhodnutia orgánu verejnej moci, t. j. aj prezidenta republiky.

V predprocesnom štádiu konania o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti je priamym predmetom tohto konania preskúmanie toho, či rozhodnutie prezidenta republiky je alebo nie je v rozpore s princípmi demokratického a právneho štátu.

V procesnom štádiu tohto konania je priamym predmetom preskúmanie otázky, či uznesenie Národnej rady je v súlade s Ústavou; nepriamym predmetom konania pred ústavným súdom je však preskúmanie aj otázky, či zrušené rozhodnutie prezidenta republiky bolo alebo nebolo v súlade s princípmi demokratického právneho štátu.

Riešenie týchto dvoch, na seba úzko nadväzujúcich problémov nie je prípustné a ústavne súladne bez účasti toho, kto zrušené rozhodnutie o amnestii alebo individuálnej milosti vydal. Bez prezidenta republiky. Ak by sme zotrvali na takej úprave postavenia prezidenta republiky v konaní o zrušení jeho rozhodnutí o amnestii alebo individuálnej milosti, tak by mohlo dôjsť k tomu, že ústavný súd vo veci nerozhodne do 60 dní, konanie sa zastaví a rozhodnutie Národnej rady sa stane konečným a nezmeniteľným bez toho, aby prezident republiky mohol vyjadriť svoje stanovisko, dajme tomu k účelu udelenia amnestie či milosti a k súvisiacim otázkam, ktoré by mali význam pre záver, či rešpektoval alebo porušil princípy demokratického a právneho štátu.

Kontrasignácia rozhodnutia o udelení amnestie vládou a jej zodpovednosť za jeho vykonanie, keďže sa uplatní len vtedy, ak prezident udelí amnestiu, zakladá, správne, len nárok na vedľajšie účastníctvo v konaní pred ústavným súdom.

Prichádzam k záveru, že obe štádia konania o zrušení rozhodnutia o amnestii alebo individuálnej milosti, predprocesné aj procesné, by mali mať náležitejšiu právnu úpravu postavenia prezidenta republiky.⁹ Predprocesné štádium v zákone o rokovacom poriadku a procesné štádium v zákone o ústavnom súde.

Nemeritórne spôsoby skončenia konania: nie je zastavenie ako zastavenie

Podľa § 48b ods. 5 a 7 novely zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhoduje v konaní o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti nálezom, uznesením o zastavení konania alebo uznesením o zamietnutí návrhu.¹⁰

Podľa § 48b ods. 6 novely zákona o ústavnom súde 2017: „Ústavný súd rozhodne o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení individuálnej milosti alebo amnestie do 60 dní odo dňa začatia konania, ak Ústavný súd v tejto veci nerozhodne konanie sa zastaví.“

Z tohto ustanovenia vyplýva, že konanie sa zastaví ex lege, v dôsledku uplynutia posledného dňa 60-dňovej lehoty, bez toho, aby ústavný súd mohol a musel o tom rozhodovať uznesením o zastavení.

Tento záver je potvrdený znením článkom 131 ods. 1 v znení ústavného zákona č. 71/2017 Z. z., podľa ktorého: „Ak sa ústavný súd vo veci podľa čl. 129a neuznesie nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov, konanie sa zastaví.“ Tento spôsob rozhodovania však prichádza do úvahy len vtedy, ak sa nadpolovičná väčšina nezistí do konca 60-dňovej lehoty na rozhodnutie ústavného súdu. V takej procesnej situácii je teda plénum oprávnené aj povinné prijať uznesenie o zastavení konania, ktoré nahrádza uznesenie o zamietnutí návrhu, ktoré je upravené v rovnakom čl. 131 ods. 1 ústavy.

Ak však uplynie uvedená 60 – dňová lehota na rozhodovanie ústavného súdu, 61. deň už ústavný súd nemôže rozhodovať, lebo konanie o 00.00 hod. nastupujúceho 61. dňa už bolo zastavené bez ohľadu na vôľu ústavného súdu.

Preto by bolo vhodné upraviť § 48b ods. 7 zákona č. 72/2017 takto: „Uznesenie o zastavení konania alebo zastavenie konania pre uplynutie lehoty ustanovenej na rozhodovanie ústavného súdu vytvára prekážku veci rozhodnutej, ktorá vylučuje ďalší prieskum uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti Ústavným súdom Slovenskej republiky.“

Dôsledky nálezů o nesúlade uznesenia národnej rady s ústavou

V Informácii ústavného súdu¹¹ sa, medziiným uviedlo, že ak plénum ústavného súdu v lehote 60 dní vyplývajúcej z § 48b ods. 6 zákona č. 72/2017 Z. z. vysloví, že uznesenie NR SR z 5. apríla 2017 nie je v súlade s ústavou, v takom prípade sa vo vzťahu k uzneseniu NR SR z 5. apríla 2017 v primeranom rozsahu uplatnia účinky vyplývajúce z čl. 125 ods. 3 ústavy.

Usudzujem, že niet vážnejšieho dôvodu proti tomu, aby sa uplatnili dôsledky ustanovené v čl. 125 ods. 3 ústavy v celom, nielen v primeranom rozsahu. Ak ústavný súd nálezom vysloví, že uznesenie národnej rady nie je v súlade s ústavou, tak celé uznesenie (prípadne jeho časť, čo sa v danom konkrétnom prípade nedá vylúčiť) stratí účinnosť.

Po strate účinnosti je národná rada povinná do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť uznesenie o zrušení amnestií alebo individuálnej milosti do súladu s ústavou a ak tak nevykoná, toto uznesenie po šiestich mesiacoch od vyhlásenia nálezů stratí aj platnosť.

Z uplatnenia čl. 125 ods. 3 ústavy vyplýva závažný dôsledok. Národná rada bude oprávnená znovu konať a rozhodovať o tom, či zruší alebo nezruší amnestiu alebo individuálnu milosť; v tomto ďalšom postupe však bude musieť rešpektovať právny názor vyslovený v nálezů ústavného súdu (§ 41a ods. 2 zákona o ústavnom súde). Prijatie nového uznesenia a jeho publikácia v Zbierke zákonov by však znamenalo začatie konania pred ústavným súdom; tomuto dôsledku sa nedá, tak ako v iných konaniach o súlade právnych predpisov, žiadnym spôsobom vyhnúť.

Uvedený dôsledok však kladie značné nároky na kvalitu a spôsob vyjadrenia záväzného právneho názoru pléna ústavného súdu.

Základným parametrom by mal byť jednoznačný názor, či je možné ešte v ďalšom konaní pred národnou radou dôjsť k záveru, že rozhodnutie prezidenta republiky o udelení amnestie alebo individuálnej milosti nie je v súlade s princípmi demokratického a právneho štátu; ak by to nebolo možné, pretože plénum ústavného súdu by došlo k záveru, že zrušené rozhodnutie prezidenta republiky je v súlade s týmito princípmi, tak by ďalšie konanie pred národnou radou nebolo prípustné. Tretie riešenie, podľa ktorého by národná rada ešte mohla doplniť právny a skutkový základ uznesenia o zrušení rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii alebo individuálnej milosti a potom rozhodnúť, neprichádza do úvahy.

So zreteľom na tieto úvahy by bolo vhodné, ak by národná rada bez zbytočného odkladu novelizovala zákon o rokovanom poriadku, ktorý obsahuje aj ústavné procesné právo platné pre jej konania a upravila vlastné postupy po kasačnom nálezů ústavného súdu v konaní o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti.

Výsledok konania o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti ako právny dôvod na sťažnosť?

Ak v konaní o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo milosti dôjde k tomu, že nálezom sa vysloví súlad tohto uznesenia s ústavou alebo sa konanie zastaví (uznesením alebo ex lege) amnestia prestáva byť súčasťou právneho poriadku a je zrušené aj rozhodnutie o milosti ako individuálny akt aplikácie práva.

¹¹ Pozri Informáciu citovanú v pozn. 6.

12 Podľa teraz platnej ústavnej úpravy prezident republiky odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahľadá odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie (čl. 102 ods. 1 písm. j) ústavy).

13 Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky z 5. apríla 2017 č. 570, vyhlásené pod č. 74/2017 Z. z.

14 Navyše, neboli zistené, ba ani tvrdené žiadne dôvody, určené zákonom o rokovacom poriadku (§ 89 ods. 1 a 2) alebo zákonom o tvorbe právnych predpisov (§ 27 ods. 1).

Pravidelným dôsledkom takého výsledku konania o preskúmaní uznesení o zrušení amnestie alebo milosti bude, že sa vykoná celý uložený trest alebo jeho zostávajúca časť, prípadne, že zaniknú účinky zahľadania odsúdenia.¹²

Iba v prípade uznesenia národnej rady,¹³ ktorým sa zrušili tzv. Mečiarove amnestie a rozhodnutie prezidenta Michala Kováča o udelení milosti bude možné uvažovať o tom, že bude pokračovať trestné stíhanie osôb.

V spojitosti s týmito dôsledkami vzniká základná otázka. Bolo by možné, v pokračujúcom trestnom stíhaní alebo v konaní o výkon celého (zvyšku) odpusteného trestu, prípadne po zániku účinkov zahľadania odsúdenia sa brániť nielen v konaní pred trestným súdom, ale aj v konaní pred ústavným súdom o sťažnostiach?

Nebudem uvažovať o spôsoboch obhajoby alebo inej obrany v konaniach pred trestnými súdmi; obmedzím sa len na to, či by sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohla byť úspešná len na základe tvrdenia, že k zrušeniu amnestie alebo individuálnej milosti došlo v rozpore s ústavou alebo medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a preto došlo k porušeniu základných práv alebo slobôd fyzickej osoby.

Domnievam sa, že taká sťažnosť fyzickej osoby by mala byť odmietnutá podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustná. Neprípustnosť takej sťažnosti spočíva predovšetkým v tom, že nález o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s ústavou alebo uznesenie o zastavení konania, prípadne zastavenie konania pre márne uplynutie 60-dňovej lehoty zakladá prekážku veci rozsúdenej. Táto prekážka sa uplatní nielen vo vzťahu k opakovanému konaniu o preskúmanie tohto uznesenia národnej rady plénom, ale aj k akémukoľvek inému konaniu pred ústavným súdom, v ktorom by sa navrhovalo jeho, hoci predbežné (prejudiciálne) opätovné preskúmanie.

Senát ústavného súdu nielenže nemá právomoc opätovne preskúmať uznesenie o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s ústavou, ale je aj plne viazaný výsledkom, ktorý sa dosiahol v pléne alebo zastavením konania pred uplynutím zákonom ustanovenej lehoty na rozhodnutie, Z toho vyplýva, že senát nemôže tento výsledok konania žiadnym spôsobom meniť, inak interpretovať alebo nebrať do úvahy pri svojom rozhodovaní.

Záver

Kritický pohľad na nový typ konania pred ústavným súdom ustanoveným ústavným zákonom č. 71/2017 Z. z. a vykonaným zákonom č. 72/2017 Z. z. potvrdzuje, bez nároku na úplnosť predložených úvah, záverov a námetov, že skrátené legislatívne konanie nebolo riešením,¹⁴ ktoré napomohlo kvalite a stabilite prijatých riešení.

Väčšina výkladových problémov, o ktorých som písal sa dá, viac-menej, vyriešiť vhodnou interpretáciou, ktorá ešte nemusí zachádzať za dovolený limit, ktorým je zákaz výkladom dopĺňať prijatý právny predpis.

Niektoré z analyzovaných otázok vyžadujú spresnenie (podnadvpis šiesteho oddielu zákona o ústavnom súde alebo vypustenie možnosti zamietť návrh) alebo doplnenie (spôsoby rozhodovania ústavného súdu a ich dôsledky vo vzťahu k národnej rade).

Významnou požiadavkou je aj taká úprava účasti v konaní podľa šiesteho oddielu zákona o ústavnom súde, ktorá zabezpečí primerané postavenie prezidenta republiky ako účastníka konania.

Napokon, chýba úprava postupov národnej rady pri tak výnimočnom rozhodovaní, akým je zrušovanie rozhodnutí prezidenta republiky o udelení amnestie alebo milosti; táto úprava je nevyhnutná so zreteľom na to, že pri takom postupe národnej rady sa rozvíja pred ňou riadny ústavný proces (návrh najmenej päťiny poslancov, prejednanie vo výboroch, rozhodovanie v pléne a ex lege preskúmanie uznesenia o zrušení, prípadne konanie národnej rady po kasačnom náleze ústavného súdu). ■

RESUMÉ

Konanie pred Ústavným súdom o súlade uznesenia o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s Ústavou: Otázniky a námety

Článok kriticky analyzuje nový typ konania pred Ústavným súdom o preskúmaní uznesení Národnej rady o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti s Ústavou. Výsledkom sú zistenia o viacerých sporných, nejasných a nepresných ustanovení novej ústavnej a zákonnej úpravy tohto typu konania. Tieto výkladové a vecné problémy je potrebné riešiť novelizáciou kritizovaných ustanovení, resp. prijatím dodatočnej právnej úpravy.

SUMMARY

Proceedings before the Constitutional Court on the Conformity of the Resolution of the National Council on Annulment of Amnesty or Individual Mercy with the Constitution: Question Marks and Proposals.

The article deals critically with the new type of proceedings before the Constitutional Court on the conformity of the resolution of the National Council on annulment of amnesty or individual mercy with the Constitution. The amendment contains debatable and unprecise provisions concerning this type of proceedings. These interpretative and material problems should be solved by another amendment or as the case may be by the adoption of additional legal regulation.

ZUSAMMENFASSUNG

Verfahren vor dem Verfassungsgericht über die verfassungsmäßige Übereinstimmung des Beschlusses über die Aufhebung der Amnestie oder die individuelle Begnadigung: Fragezeichen und Themen

Im Artikel wird kritisch die neue Form des Verfahrens vor dem Verfassungsgericht über die verfassungsmäßige Prüfung der Beschlüsse des Nationalrates über die Aufhebung der Amnestie oder die individuelle Begnadigung, analysiert. Das Ergebnis sind Feststellungen über mehrere strittige, unklare oder unpräzise Bestimmungen der neuen Verfassungs- und Rechtsregelung dieser Verfahrensform. Diese Auslegungs- und sachlichen Probleme ist es erforderlich, durch die Novellierung der kritisierten Bestimmungen, bzw. durch Annahme einer nachträglichen Regelung, zu lösen.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Vol'ný pohyb advokátskych služieb a informatizácia súdnictva

Odopretie poskytnutia schránky na pripojenie sa k dátovej virtuálnej privátnej sieti pre advokátov vydané príslušnými orgánmi členského štátu advokátovi, ktorý je riadne zapísaný v zozname advokátskej komory pôsobiacej v inom členskom štáte, z jediného dôvodu, že tento advokát nie je zapísaný v zozname advokátskej komory pôsobiacej v prvom členskom štáte, v ktorom chce vykonávať svoje povolanie ako samostatne zárobkovo činná osoba, v prípade, ak povinnosť spolupracovať s iným advokátom nie je vyžadovaná zákonom, predstavuje obmedzenie slobodného poskytovania služieb v zmysle článku 4 smernice Rady 77/249/EHS z 22. marca 1977 na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby v spojení s článkom 56 a článkom 57 tretím odsekom ZFEÚ. Je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či takéto odopretie vzhľadom na kontext, v ktorom je namietané, skutočne zodpovedá cieľom ochrany spotrebiteľov a riadneho výkonu spravodlivosti spôsobilým ho odôvodniť a či sa obmedzenia, ktoré z neho vyplývajú, nejavia vzhľadom na tieto ciele ako neprimerané.¹

Rozsudok Súdneho dvora z 18. mája 2017 vo veci C-99/16, Lahorgue – EU:C:2017:3915

¹ Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty, preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

Je nespochybniteľné, že voľný pohyb služieb, ktorý tvorí jednu zo základných slobôd vnútorného trhu Európskej únie, sa vzťahuje aj na advokátske služby. Článok 56 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) zakazujúci obmedzenia voľného pohybu služieb a článok 57 ZFEÚ požadujúci, aby poskytovateľ služieb z členského štátu mohol poskytovať svoje služby v inom členskom štáte za rovnakých podmienok, aké tento štát ukladá svojim vlastným štátnym príslušníkom, sú pre potreby advokátskych služieb spresnené v smernici 77/249/EHS na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby (ďalej len „smernica 77/249“).

Francúzsky súd žiadal od Súdneho dvora výklad článku 4 smernice 77/249, v zmysle ktorého musí hostiteľský členský štát zabezpečiť, aby advokáti z iných členských štátov mohli poskytovať advokátske služby za rovnakých podmienok ako advokáti usadení v tomto hostiteľskom členskom štáte. V tejto súvislosti sa ako problematická javila francúzska právna úprava, ktorá predpokladá možnosť a v niektorých prípadoch dokonca povinnosť elektronickej komunikácie advokátov so súdmi, pričom však elektronickej komunikácia je technicky možná len v prípade advokátov zapísaných vo francúzskych advokátskych komorách.

Elektronickej komunikácii sa totiž zabezpečuje prepojením dvoch nezávislých intranetových sietí, jednou je intranet súdnych orgánov spravovaný ministerstvom spravodlivosti a druhou je intranet advokátov (réseau privé virtuel des avocats – ďalej len „RPVA“) spravovaný Conseil

national des barreaux (Národná rada advokátskych komôr). Bezpečnosť pripojenia sa advokátov k RPVA je zabezpečená identifikačným zariadením, ktoré je založené na certifikačnej službe zaručujúcej overenie postavenia advokáta fyzickej osoby, keďže elektronický certifikát advokáta je pripojený k národnému zoznamu advokátov.

Dôsledkom takto nastavených podmienok elektronickej komunikácie so súdom je skutočnosť, že ju nemôže využívať advokát z iného členského štátu, ktorý poskytuje svoje advokátske služby vo Francúzsku. Ten má k dispozícii len oznamovanie prostredníctvom podania do kancelárie súdu, alebo oznamovanie prostredníctvom pošty. V prípade povinnej elektronickej komunikácie so súdmi by musel advokát z iného členského štátu pristúpiť k spolupráci s advokátom zapísaným v zozname francúzskej advokátskej komory, ktorý má prístup k RPVA. Fakticky sa tak rozširujú prípady povinnej spolupráce advokáta z iného členského štátu s francúzskym advokátom nad rámec zákonnej úpravy.

Prejudiciálna otázka bola položená v rámci konania o návrhu pána Lahorgue, ktorý je síce francúzsky občan, ale ako advokát je zapísaný v luxemburskej advokátskej komore, na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým by bolo advokátskej komore nariadené umožniť mu prístup k RPVA. Pán Lahorgue totiž požiadal Advokátsku komoru v Lyone o prístup k RPVA, aby tak mohol poskytovať služby advokáta vo Francúzsku za rovnakých podmienok ako francúzsky advokát, lenže komora žiadosti nevyhovela a to z dôvodu, že pán Lahorgue nie je zapísaný v zozname tejto komory.

Súdny dvor najprv pripomenul svoju konštantnú judikatúru týkajúcu sa voľného pohybu služieb, v zmysle ktorej článok 56 ZFEÚ bráni uplatneniu akýchkoľvek vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré bez objektívneho dôvodu bránia tomu, aby mohol poskytovateľ služieb účinne vykonávať slobodu poskytovania služieb, pričom vnútroštátne opatrenia, ktoré výkon tejto slobody zakazujú, bránia mu alebo ho robia menej príťažlivým, predstavujú obmedzenie slobodného poskytovania služieb.

Následne vysvetlil, prečo odopretie prístupu k RPVA advokátom, ktorí nie sú zapísaní v zozname francúzskej advokátskej komory, považuje za obmedzenie voľného pohybu služieb v zmysle článku 56 ZFEÚ. Advokáti z iných členských štátov totiž majú k dispozícii len spôsoby komunikácie so súdmi, ktoré sú rigidnejšie a aj drahšie ako elektronickej komunikácia, ktorú môžu využívať francúzski advokáti.

Nie všetky obmedzenia voľného pohybu služieb sú však automaticky v rozpore s článkom 56 a 57 ZFEÚ. Výnimku predstavujú opatrenia, ktoré sú objektívne potrebné na ochranu všeobecného záujmu týkajúceho sa najmä plynulého fungovania súdneho systému. Z judikatúry tiež vyplýva, že vnútroštátne opatrenia, ktoré môžu brániť výkonu základných slobôd vnútorného trhu alebo robiť tento výkon menej príťažlivým, môžu byť napriek tomu prípustné pod podmienkou, že zodpovedajú naliehavým dôvodom všeobecného záujmu, sú vhodné na zabezpečenie cieľa, ktorý chcú dosiahnuť a nejdú nad rámec toho, čo je na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutné.

Francúzska vláda a predstavitelia francúzskej advokátskej komory na účely ospravedlnenia a prípustnosti obmedzenia uvádzali, že uvedené obmedzenie súvisí so zásadou riadneho výkonu spravodlivosti a ochranou konečného adresáta právnych služieb. Vo Francúzsku totiž každý advokát disponuje elektronickým certifikátom, ktorý sa viaže na jeho osobu a umožňuje mu preukázať jeho postavenie advokáta zapísaného v zozname francúzskej advokátskej komory. Elektronický certifikát je pripojený k národnému zoznamu advokátov, ktorý je automaticky aktualizovaný prostredníctvom každodennej synchronizácie so zoznamami advokátov všetkých francúzskych advokátskych komôr. Elektronický certifikát každého advokáta je tak platný dovtedy, kým je advokát zapísaný v národnom zozname advokátov. V okamihu, keď už advokát nie je v tomto zozname zapísaný, jeho elektronický certifikát prestane platiť.

Súdny dvor uznal túto argumentáciu a aj na základe predchádzajúcej judikatúry uviedol, že ochrana spotrebiteľov, najmä adresátov právnych služieb poskytovaných osobami napomáhajúcimi súdnemu výkonu spravodlivosti, a na druhej strane riadny výkon spravodlivosti sú také ciele, ktoré možno považovať za naliehavé dôvody všeobecného záujmu spôsobilé odôvodniť obmedzenie slobodného poskytovania služieb

Následne skúmal vhodnosť a primeranosť opatrení na dosiahnutie uvedených cieľov, teda riadneho výkonu spravodlivosti a ochranu spotrebiteľov. Čo sa týka vhodnosti, systém identifikácie, na ktorom je založená RPVA a ktorý má za cieľ zabezpečiť, aby sa iba advokáti spĺňajúci

podmienky potrebné na výkon ich činnosti, mohli napojiť na RPVA, sa podľa Súdneho dvora sám osebe javí ako systém, ktorý je vhodný na zabezpečenie dosiahnutia cieľov ochrany tak adresátov právnych služieb, ako aj riadneho výkonu spravodlivosti. Konečné slovo pri posúdení vhodnosti opatrenia v kontexte vnútroštátnej situácie však bude mať vnútroštátny súd, ktorý by sa podľa Súdneho dvora mal zamerať na skúmanie toho, či pri komunikácii so súdom prostredníctvom podania do kancelárie súdu alebo prostredníctvom pošty, čo sú spôsoby komunikácie dostupné pre advokátov z iných členských štátov, sa tiež systematicky a trvalo vyžaduje overenie postavenia advokáta, tak ako sa to uskutočňuje pri elektronickej komunikácii. Ak by tomu tak nebolo, tak by ochrana konečného spotrebiteľa advokátskych služieb pri rôznych spôsoboch komunikácie nebola ekvivalentná a skúmané obmedzenie voľného pohybu služieb by nemohlo byť považované za odôvodnené.

Jednoznačný záver Súdny dvor neposkytol ani v súvislosti s primeranosťou skúmaného obmedzenia voľného pohybu advokátskych služieb. Aj tu bremeno konečného posúdenia ponechal na vnútroštátnom súde, pričom mu odporučil, aby sa zamerail na skúmanie toho, či je možné zabezpečiť, aby advokáti usadení v inom členskom štáte disponovali prístupom k RPVA za podmienok, že ochrana osoby podliehajúcej súdnej právomoci ako konečného spotrebiteľa právnych služieb a riadny výkon spravodlivosti budú zabezpečené rovnakým spôsobom ako sú zabezpečené, keď ide o advokátov zapísaných v zozname francúzskej advokátskej komory. Ak by tomu tak bolo, tak podmienka primeranosti nie je splnená a skúmané obmedzenie slobodného poskytovania služieb nie je odôvodnené.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva
a európskeho práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach*

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu Českej republiky

K zápočtu daru poskytnutého vzdialenejšiemu potomkovi na dedičský podiel zákonného dediča

V prípade zákonnej dedičskej postupnosti môže dôjsť k vykonaniu zápočtu na dedičský podiel zákonného dediča iba v prípade daru poskytnutého nad rámec obvyklých darov priamo tomuto dedičovi alebo, ak ide o dediča uvedeného v § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tiež predkovi tohto dediča. K zápočtu na dedičský podiel zákonného dediča však nemôže dôjsť v prípade daru, ktorý poručiteľ poskytol deťom či vzdialenejším potomkom svojich dedičov, tzn. že na dedičský podiel bližšieho potomka nie je možné započítať to, čo od poručiteľa získal vzdialenejší potomok.

*Uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky
sp. zn. 21 Cdo/486/2016 zo dňa 16. decembra 2016*

Dotknuté ustanovenia:

– § 479, § 484 Občianskeho zákonníka

V konaní o dedičstve Obvodný súd pre Prahu 3 uznesením potvrdil nadobudnutie majetku poručiteľky jej pozostalým dcéram vo veľkosti dedičských podielov 3/4 a 1/4 k celku. Pri určení dedičských podielov s poukazom na § 484 Občianskeho zákonníka¹ (ďalej len „OZ“) započítal do dedičského podielu jednej z dedičiek hodnotu bytu darovaného za života poručiteľky synovi tejto zákonnej dedičky – vnukovi poručiteľky.

Mestský súd v Prahe na základe podaného odvolania zrušil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd dospel k záveru, že okolnosť prevodu bytu do vlastníctva vnuka poručiteľky nemôže byť v tomto dedičskom konaní žiadnym spôsobom zohľadnená, pretože vnuk nie je dedičom poručiteľky, a preto ani účastníkom predmetného dedičského konania, pričom zápočet je v dedičskom konaní možné vykonať iba v prípade takého daru, ktorý poručiteľ počas svojho života poskytol priamo dedičovi. Ak preto predmetný byt nenadobudla darom od poručiteľky jej dcéra, ale vnuk, § 484 OZ nie je možné aplikovať.

Proti tomuto uzneseniu podala dotknutá dedička dovolanie, v ktorom namietala, že § 484 OZ malo byť v dedičskom konaní zohľadnené, pričom vyslovila názor, že na uvedenej skutočnosti nemôže nič zmeniť ani fakt, že predmetný byt bol darovaný synovi druhej zákonnej dedičky. Uznesenie odvolacieho súdu preto navrhovala zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Českej republiky ako súd dovolací dospel po preskúmaní veci k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V prejednávanej veci bolo pre rozhodnutie súdu významné medzi inými vyriešenie právnej otázky, či je možné na dedičský podiel neopomenuteľnej dedičky podľa § 479 OZ (tzv. povinný podiel) započítať dar, ktorý od poručiteľky dostal potomok takejto dedičky.

V odôvodnení svojho rozhodnutia Najvyšší súd Českej republiky k veci uviedol: Dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov. V prvej skupine dedia poručiteľove deti

1 § 484 Občianskeho zákonníka:

Súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiteľa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2, započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiteľa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiteľ príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 neodôvodnene zvýhodnený.

2 § 461 ods. 1**Občianskeho zákonníka:**

Dedí sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov.

§ 473 ods. 1**Občianskeho zákonníka:**

V prvej skupine dedia poručiťelove deti a manžel, každý z nich rovnakým dielom.

3 § 479 Občianskeho zákonníka:

Maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.

4 § 483 Občianskeho zákonníka:

Ak nedôjde k dohode, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva tým, ktorých dedičské právo bolo preukázané.

5 § 473 ods. 2**Občianskeho zákonníka:**

Ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomkovia.

a manžel, každý z nich rovnakým dielom.² Maloletým potomkom sa musí dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona, a plnoletým potomkom aspoň toľko, koľko robí jedna polovica ich dedičského podielu zo zákona. Pokiaľ tomu závet odporuje, je v tejto časti neplatný, ak nedošlo k vydedeniu uvedených potomkov.³ Ak nedôjde k dohode, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva tým, ktorých dedičské právo bolo preukázané.⁴

Súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiťela od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovania; ak ide o dediča uvedeného v § 473 ods. 2, započíta sa okrem toho aj to, čo od poručiťela bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiťel príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v § 479 neodôvodnene zvýhodnený (§ 484 OZ).

Požiadavka zápočtu (kolácie) podľa § 484 OZ má slúžiť spravodlivému rozvrhnutiu majetkového prínosu pochádzajúceho od poručiťela do majetku dedičov, prípadne tiež predkov dedičov, ak ide o dediča poručiťela v zmysle § 473 ods. 2 OZ.⁵ Cieľom je odstrániť, resp. znížiť majetkové disproporcie medzi dedičmi, ak majú svoj pôvod v majetkových zdrojoch plynúcich od poručiťela. Predmetom zápočtu môže byť len to, čo bolo dedičovi poručiťela poskytnuté nad rámec obvyklých darov zodpovedajúcich majetkovým pomerom poručiťela. Pri dedení zo zákona sa započítanie na dedičský podiel vykonáva vždy a u všetkých dedičov bez rozdielu (*ex offio*).

Z § 484 druhej vety OZ je zrejmé, že v prípade zákonnej dedičskej postupnosti môže dôjsť k vykonaniu zápočtu na dedičský podiel zákonného dediča iba v prípade daru poskytnutého nad rámec obvyklých darov priamo tomuto dedičovi alebo – v prípade dediča poručiťela uvedeného v § 473 ods. 2 OZ – tiež predkovi tohto dediča. Z uvedeného ustanovenia však nie je možné vyvodzovať, že by k vykonaniu zápočtu na dedičský podiel zákonného dediča poručiťela mohlo dôjsť tiež v prípade daru, ktorý poručiťel poskytol deťom či vzdialenejším potomkom svojich dedičov, tzn. že na dedičský podiel bližšieho potomka nie je možné započítať to, čo od poručiťelky získal vzdialenejší potomok (v prejednávanej veci vnuk poručiťelky).

Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci poručiťelka ešte počas svojho života darovala byt priamo svojmu vnukovi (synovi jednej z dedičiek), ktorý nie je dedičom po poručiťelke, a preto ani účastníkom dedičského konania, a nedarovala ho svojej dcére ako jednej zo zákonných dedičiek, takýto dar nemohol byť započítaný na jej dedičský podiel (povinný podiel). Vykonanie zápočtu predmetného daru na dedičský podiel by za týchto okolností prichádzalo do úvahy iba v prípade, že by vnuk poručiťelky v konaní vystupoval ako závetný dedič a poručiťelka by dala príkaz na vykonanie zápočtu alebo by takto obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v § 479 OZ neodôvodnene zvýhodnený, alebo ak by prichádzal do úvahy ako zákonný dedič poručiťelky podľa § 473 ods. 2 OZ a predmetný dar by presahoval rámec obvyklého darovania, k čomu by však mohlo dôjsť len vtedy, ak by jeho matka z akýchkoľvek dôvodov nededila (napríklad z dôvodu jej dedičskej nespôsobilosti, odmietnutia dedičstva či vydedenia).

Najvyšší súd ďalej konštatoval, že hoci z obsahu spisu vyplýva, že poručiťelka spísala holografný závet v prospech jednej z dcér, ktorého súčasťou bolo tiež vydedenie druhej dcéry z dedenia po poručiťelke, súdy sa v prejednávanej veci vôbec nezaoberali posúdením predbežnej otázky, či do úvahy prichádzajúca zákonná dedička bola poručiťelkou platne vydedená v zmysle § 469a OZ. Vyriešenie tejto otázky bolo pritom rozhodujúce pre ďalší postup súdu v konaní o dedičstve, a to okrem iných na posúdenie splnenia zákonných podmienok pre vykonanie zápočtu na dedičský podiel (povinný podiel). Ak sa odvolací súd nezaoberal jedným zo základných predpokladov dedenia, a to posúdením dedičského práva jednej z dcér po poručiťelke z hľadiska jej vydedenia, zaťažil konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

S ohľadom na uvedené Najvyšší súd Českej republiky vyhodnotil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako nesprávne a vyslovené závery o nevykonaní zápočtu na dedičský podiel ako predčasné. Uznesenie Mestského súdu v Prahe preto zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Konferencia advokátov 2017

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory zvolalo v súlade s § 68 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii konferenciu advokátov, ktorá sa konala **9. – 10. júna 2017** v budove Výstavniska Incheba Expo Aréna.

Súčasťou Konferencie advokátov bola aj výstava *Advokácia včera a dnes*, ktorá vznikla za mandátu predsedníctva komory v roku 2014 a postupne bola inštalovaná vo viacerých mestách na Slovensku ako výstava putovná.

Predvečer konferencie patrilo tradične kultúrnemu podujatiu. Tentoraz prihlásení advokáti navštívili muzikálové predstavenie *Mačky* v Divadle Nová Scéna.

V prvý deň konferencie sa sála od skorých ranných hodín zaplnila advokátmi z celého Slovenska. Voliť nové orgány a schváliť návrhy predpisov prišlo viac ako 900 advokátov.

Dopoludňajšia časť programu bola venovaná správam predsedov orgánov Slovenskej advokátskej komory. Správu predsedu SAK a správu o hospodárení komory predniesol JUDr. Hreždovič (**foto 1**), so správou o činnosti revíznej komisie vystúpil jej predseda Mgr. Karkó, následne referovali predseda disciplinárnej komisie JUDr. Čižmárik a predseda odvolacej disciplinárnej komisie JUDr. Ondriš. Všetky správy boli uverejnené v predstihu v mimoriadnom čísle Bulletinu slovenskej advokácie.

Nad rámec správy uverejnenej v bulletine JUDr. Hreždovič – pretože dňom 9. júna 2017 končil jeho mandát predsedu SAK – **prezentoval niekoľko osobných myšlienok a postrehov viažucích sa k aktuálnemu stavu a vývoju ad-**

voškácie na Slovensku. *Podľa neho sa rizikom a ohrozením advokácie stávajú samotní advokáti. V priebehu svojho pôsobenia niekoľkokrát vyslovil obavu, že rozhodnutie o zápise do zoznamu advokátov sa stáva náhradou za živnostenský list alebo zápis do obchodného registra. V práci advokáta začína neúmerne prevažovať podnikateľský rozmer na úkor etického rozmeru výkonu povolania. Mnohí kolegovia sa nechali pri výkone praxe zvieť na cestu tvrdého biznisu, za cenu dosiahnutia finančného a materiálneho profitu upúšťajú od základných zásad výkonu povolania, ba dokonca na ne rezignujú. Je pravdou, že advokáti sú na jednej strane podnikateľskými subjektmi, ale nemali by zabúdať na širší rozmer a pridanú hodnotu postavenia advokáta. Nemali by sa stávať služobníkmi klientov, či už sú to fyzické alebo právnické osoby a poskytovaním služby hľadať riešenia, ktoré sú na hrane zákona, resp. až za ňou len preto, aby klienta utvrdili v jeho mylnej predstave o funkcii zákona a práva v spoločnosti.*

Tento jav prináša aj pomerne negatívny stav určitej stratifikácie advokátskeho povolania, keď niektorí kolegovia strácajú svoju nezávislosť, a znova s cieľom získania materiálneho profitu mnohokrát participujú na právnych riešeniach, ktoré sú účelové, krátkozraké a krátkodobé.

Úspešnosť advokáta sa nemôže merať značkou a veľkosťou auta či výškou konta v banke. Úspešnosť advokáta sa musí merať jeho prospešnosťou nielen pre klienta, ale aj pre spoločnosť. V prospešnosti by mala byť zahnutá vysoká odborná úroveň jeho práce, osobnostný vklad a vysoký morálny kredit.

Práve z toho dôvodu predsedníctvo v končiacom sa volebnom období venovalo veľkú pozornosť aj návratom do histórie, keď sa vydávaním publikácií o kolegoch z minulosti snažilo poukázať na to, že advokát by mal bez ohľadu na spoločenskú a politickú situáciu doby, v ktorej žije a pôsobí, zostať vždy nositeľom najsľachtiliejších myšlienok a postojov. Z noblesy, ušľachtilosti, a najmä šľachetnosti by sa nemala stať fráza upadajúca do zabudnutia, ale primárnou líniou na ceste za hľadáním spravodlivosti a pravdy by mal byť výkon povolania v pravom zmysle slova služby. Práve tým budú advokáti kultivovať spoločenské a právne prostredie na Slovensku.

JUDr. Hrežďovič prezentoval aj pozitívnu skúsenosť z pôsobenia vo funkcii predsedu. Výkon funkcie ho obohatil o mnohé skúsenosti a podnety aj do jeho každodennej praxe advokáta. Vyslovil nádej, že nasledovníci v orgánoch advokácie budú mať na zreteli skutočne to, aby nastala nie modernizácia advokácie v technickom zmysle, ale renesancia advokácie v pravom zmysle slova. Novozvoleným orgánom komory zaželel, aby sa im darilo preniesť renesančné myšlienky do bežného života pri riadení komory.

Zároveň poďakoval kolegom z predsedníctva aj z ďalších orgánov za ich prácu, za invenciu, ktorú vkladali do realizácie vytýčených úloh a cieľov. Bolo preňho cťou s nimi spolupracovať. V rovnakej miere vyslovil poďakovanie všetkým pracovníkom kancelárie komory počnúc tajomníkom komory až po informátora v mieste prvého kontaktu.

Na záver prvej pracovnej časti konferencie sa uskutočnili voľby do orgánov komory. Fórum volilo zo zoznamu nominovaných advokátov do orgánov komory v počte 36 kandidátov do predsedníctva, 36 kandidátov do revíznej komisie, 123 kandidátov do disciplinárnej komisie a 39 kandidátov do odvolacej disciplinárnej komisie.

Po hudobnom vystúpení salónneho orchestra Afrodité JUDr. Hrežďovič otvoril protokolárnu časť konferencie. Poďakoval vzácnym hosťom, že si v hektike pracovných dní našli čas a poctili konferenciu svojou prítomnosťou. Ich účasť vníma komora veľmi pozitívne, je dôkazom intenzívneho

spolupôsobenia a úzkeho prepojenia komory s orgánmi a inštitúciami na rôznych úrovniach života spoločnosti. Konštatoval, že Slovenská advokátska komora prešla od ostatnej konferencie dlhú cestu, úspešne čelila mnohým výzvam a zintenzívnila svoju činnosť vo vzťahu k domácim aj zahraničným partnerom. Spoluprácu s partnermi vníma komora ako základný predpoklad pre svoje aktívne pôsobenie vo všetkých oblastiach činnosti – či už ide najmä o účasť v legislatívnom procese, v súčasnosti mimoriadne aktuálnu problematiku elektronizácie spoločnosti, vzdelávacie programy, spolupôsobenie s akademickou obcou, presadzovanie spoločných záujmov profesijných organizácií či prezentáciu komory na medzinárodných fórach v európskom priestore. Za toto všetko vyslovil hosťom kolektívne poďakovanie. Zároveň vyslovil nádej, že kvalitné kolegiálne vzťahy, ktoré sa komore podarilo vybudovať, budú tvoriť dobrý základ pre prácu nových orgánov komory pri presadzovaní záujmov advokácie a základných princípov, na ktorých advokátske povolanie stojí.

Počas svojho pôsobenia vo funkcii predsedu komory mal príležitosť a česť stretávať sa s predstaviteľmi rôznych oblastí politického a spoločenského života. Pri stretnutiach sa možno vytvoril nielen pracovný, ale aj osobný vzťah a s plnou vážnosťou vyhlásil, že počas celej doby boli vzťahy mimoriadne korektné a konštruktívne.

Z pozvaných hostí sa konferencii ako prvý prihovril predseda Národnej rady Slovenskej republiky **Andrej Danko (foto 2)**. Vo vystúpení hovoril o advokácii ako o poslaní, ktorého cieľom je pomôcť ľuďom v núdzi. „Tento silný morálny odkaz platí nielen pre oblasť práva, ale je vysoko aktuálny aj v politike. Ako aktívny advokát som zažil reálny dopad zákonov, ktoré tvoria politici, na život svojich klientov,“ povedal Andrej Danko. Na záver vyslovil dôveru v slovenskú advokáciu, ktorá by mala pozitívne vplyvať na rozvoj Slovenska a podporovať v občanoch vieru, že Slovenská republika je právny štát.

Na konferencii vystúpila aj podpredsedníčka vlády a ministerka spravodlivosti **Lucia Žitňanská**. Príhovor zamerala na oblasť, ktorá momentálne najviac rezonuje vo vzťahu ministerstva a komory, a to je elektronizácia justície, ktorá má dopady aj na spôsob práce advokáta. Poďakovala Slovenskej advokátskej komore za konštruktívnu diskusiu, komunikáciu a za skvelú spoluprácu pri elektronizácii. Je to ťažká cesta, ale na jej konci je vo výsledku očakávaný profit a komfort pre všetkých zainteresovaných (**foto 3**).

Aj primátor mesta Bratislavy **Ivo Nesrovnal** prišiel konferenciu pozdraviť ako advokát (**foto 4**). Vyslovil radosť z toho, že advokáti si za miesto konferencie zvolili Bratislavu, čo vnímal ako potvrdenie jej určitej výnimočnosti a jej statusu kultúrneho a odborného centra Slovenska.

Na konferencii sa ako protokolárni hostia ďalej zúčastnili predseda Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky Róbert Madej (**foto 5** – v strede) a poslanci NR SR Tibor Bernačák, Gábor Gál a Peter Kresák, ako aj rektorka Akadémie policajného zboru Lucia Kurilovská.

S príhovorami vystúpili Marianna Mochňáčová z Ústavného súdu Slovenskej republiky, dekan Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Eduard Burda, prodekanka Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy Andrea Erdősová, za Slovenskú komoru exekútorov prezident Miroslav Paller a za Slovenskú komoru patentových zástupcov jej predseda Vladimír Neuschl.

Pravidelnými hosťami konferencie advokátov bývajú zástupcovia spriatelených zahraničných advokátskych komôr, ktorí aj tento rok pozdravili slovenských advokátov, zaželeli im zdarný priebeh podujatia a vyslovili sa za podporu ďalšej aktívnej spolupráce. Za zahraničné komory boli prítomní prvý viceprezident Rady advokátskych komôr Európy Antonín Mokry, predseda Chorvátskej advokátskej komory Robert Travaš, predseda Rakúskej advokátskej komory Rupert Wolff, podpredsedníčka Slovenskej advokátskej komory Tanja Marušič, podpredsedovia Českej advokátskej komory Petr Poledník a František Smejkal, podpredseda Saskej advo-

kátskej komory Roland Gross, predseda Bambergskej advokátskej komory Lothar Schwarz, predseda Budapeštianskej advokátskej komory László Réti, predseda Záhrebskej advokátskej komory Josip Šurjak, delegátka Nemeckej spolkovej advokátskej komory Margarete Gräfin von Galen, delegátka Parížskej advokátskej komory Fracoise Hecquet, delegát Poľskej advokátskej komory Andrzej Sieminski a riaditeľka Nemeckej spolkovej advokátskej komory Veronika Horrer.

Prvý viceprezident Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) Antonín Mokry (**foto 6**) v príhovore upriamil pozornosť na to, že hlavnou úlohou CCBE je pripravovať pozície k rôznym zákonodarným iniciatívam Európskeho parlamentu, Komisie a Rady. Tieto pozície sú na európskej úrovni predmetom diskusie so všetkými zástupcami advokátskych komôr. CCBE sa snaží „držať ruku na tepe doby“ a sledovať nové smernice a nariadenia, ktoré zasahujú do práv občanov, advokátov, ako aj do zaručených princípov garantovaných ústavami v jednotlivých štátoch. Niekedy s úspechom, niekedy menej úspešne.

Po skončení protokolárnej časti konferencie nasledovala krátka prestávka, po nej vyhlásenie výsledkov volieb do orgánov Slovenskej advokátskej komory. Novozvolených členov orgánov predstavujeme na nasledujúcich stranách.

Prvý konferenčný deň advokáti ukončili príjemným spoločenským podujatím v Hoteli Bôrik.

Konferencia advokátov pokračovala 10. júna 2017 diskusiou a následným schvaľovaním interných predpisov komory, ktoré budú uverejnené na webovej stránke SAK a po sfinalizovaní a vykonaní redakčných úprav v tlačenej podobe distribuované všetkým advokátom.

Brány Incheby sa zatvorili, **Konferencia advokátov 2017** je už len spomienkou – aj keď stále živou, pred komorou a novozvolenými orgánmi stoja nové výzvy a množstvo úloh. Orgánom prajeme správne rozhodovanie, veľa entuziazmu do nadchádzajúcich dní a posilňovanie dobrých vzťahov so všetkými partnermi.

–km–

5

6

Novozvolené orgány SAK

Predseda SAK

JUDr. Tomáš Borec

* 17. január 1967

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave
- United Kingdom Central European Legal Scholarship London
- Duke University School of Law – Summer Institute Brussels, Belgium

Advokátska prax:

- advokát od roku 1993

Iná právna prax:

- vedúci právneho oddelenia v Citibank (Slovakia) a. s.
- minister spravodlivosti SR

Práca v orgánoch SAK:

- predseda Slovenskej advokátskej komory
- predseda skúšobnej komisie
- predseda skúšobného senátu
- predseda pracovnej skupiny pre veci advokátske
- člen disciplinárnej komisie
- prednášateľská činnosť na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou

Iné aktivity:

- rozhodca Rozhodcovského súdu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory
- rozhodca Centra alternatívneho riešenia sporov (ADR) týkajúcich sa názvov domén Rozhodcovského súdu pri Hospodárskej komore ČR a Agrárnej komore ČR

Podpredsedovia SAK

JUDr. Tomáš Illeš

* 24. august 1975

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Advokátska prax:

- advokát od roku 2004

Iná právna prax:

- Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva PF UPJŠ v Košiciach

- Pracovisko právnych kliník PF UPJŠ v Košiciach

Prax a činnosť pre SAK:

- člen disciplinárnej komisie
- náhradný člen P SAK

JUDr. Ondrej Laciak, PhD.

* 2. august 1980

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2008

Iná právna prax:

- splnomocnenec dekana pre vonkajšie vzťahy Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave
- člen výberových komisií na funkciu sudcu
- prodekan Právnickej fakulty UK v Bratislave
- člen Vedeckej rady Právnickej fakulty UK v Bratislave
- odborný asistent na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky Právnickej fakulty UK v Bratislave
- ad hoc sudca Európskeho súdu pre ľudské práva
- člen Expertnej skupiny (*Legal Expert Advisory Panel – LEAP*) v rámci *Fair Trials International* – Londýn, Brusel

Prax a činnosť pre SAK:

- člen delegácie SAK v CCBE a zástupca SAK v *Criminal Committee* pri CCBE
- člen pracovnej skupiny SAK pre zahraničné vzťahy
- člen pracovnej skupiny SAK pre trestné právo
- zástupca SAK v Európskej komore obhajcov (*European Criminal Bar Association – ECBA*) so sídlom v Londýne

Členovia predsedníctva SAK

JUDr. Andrea Havelková

* 9. september 1977

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokátka od roku 2004

Prax a činnosť pre SAK:

- náhradná členka predsedníctva SAK
- vedúca pracovnej skupiny SAK pre verejné právo
- členka pracovnej skupiny pre ochranu spotrebiteľov právnych služieb
- kultúrno-spoločenská referentka SAK
- regionálna zástupkyňa SAK pre Žilinský kraj

Mgr. Richard Karkó

* 4. máj 1973

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2000

Iná právna prax:

- od skončenia vysokej školy v advokácii

Prax a činnosť pre SAK:

- predseda revíznej komisie dve funkčné obdobia

JUDr. Martin Puchalla, PhD.

* 18. august 1978

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Advokátska prax:

- advokát roku 2005

Iná právna prax:

- Katedra Trestného práva PF UPJŠ v Košiciach
- člen komisie MS SR pre rekodifikáciu trestného práva hmotného

Prax a činnosť pre SAK:

- člen disciplinárneho senátu
- člen pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy
- člen pracovnej skupiny SAK pre trestné právo
- prednášateľská činnosť z trestného práva na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou

Mgr. Ján Kután

* 29. marec 1981

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2008

Prax a činnosť pre SAK:

- školiteľ pre advokátov v používaní advokátskych preukazov a elektronických schránok

JUDr. Ján Havlát

* 15. máj 1953

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 1990

Iné aktivity:

- rozhodca Európskeho rozhodcovského súdu v Košiciach
 - rozhodca Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR
 - prezident Združenia konkurzných správco SR
- #### Prax a činnosť pre SAK:
- podpredseda a člen predsedníctva SAK
 - predseda a člen revíznej komisie
 - člen Vzdelávacieho kolégia
 - predseda skúšobného senátu
 - člen pracovnej skupiny pre zahraničné vzťahy
 - prednášateľská činnosť na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou

JUDr. Viliam Karas

* 2. apríl 1976

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2002

Iná právna prax:

- odborný asistent na Katedre medzinárodného a európskeho práva PF Trnavskej univerzity

- prednášky z práva Európskej únie
- člen rozkladovej komisie predsedu Úradu pre verejné obstarávanie
- člen Fóra expertov pri Úrade pre verejné obstarávanie
- člen Disciplinárneho senátu NS SR

Prax a činnosť pre SAK:

- člen disciplinárneho senátu
- člen pracovnej skupiny pre veci advokátske

■ Náhradní členovia P SAK

JUDr. Magdaléna Hromcová

* 17. marec 1962

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokátka od roku 1999

Prax a činnosť pre SAK:

- regionálny zástupca SAK pre Žilinský kraj
- členka revíznej komisie

JUDr. Marián Haršány

* 27. november 1957

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2000

Iná právna prax:

- právnik Kooperačného obvodu Trnava
- Okresná poľnohospodárska správa Trnava
- Okresný zväz družstevných roľníkov Trnava
- komerčný právnik

Prax a činnosť pre SAK:

- regionálny zástupca SAK pre Trnavský kraj
- člen revíznej komisie

JUDr. Karol Šiška

* 8. december 1964

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

- Donau Universität Krems

Advokátska prax:

- advokát od roku 2003

Iná právna prax:

- vedúci právneho oddelenia Bank Austria (SR), a. s.
- komerčný právnik od roku 1997

Prax a činnosť pre SAK:

- člen disciplinárnej komisie
- člen predsedníctva
- predseda Rozhodcovského súdu SAK

■ Predsedníčka revíznej komisie SAK

JUDr. Zuzana Čížová

* 7. máj 1977

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokátka od roku 2004

Iná právna prax:

- zapísaná v zozname mediátorov vedenom MS SR
- spolupráca s Wolters Kluwer, s. r. o.
- spracovávanie vzorov právnych podaní pre systém ASPI

Prax a činnosť pre SAK:

- regionálny zástupca SAK pre Trenčiansky kraj
- členka revíznej komisie

■ Predseda disciplinárnej komisie SAK

JUDr. Peter Štrpka, PhD.

* 1. január 1978

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 2005

Iná právna prax:

- predseda Výboru pre audit EXIMBANKY SR
- člen Legislatívnej rady vlády – nezávislý odborník navrhnutý Asociáciou zamestnávateľských zväzov a združení SR

Prax a činnosť pre SAK:

- člen disciplinárnej komisie
- predseda disciplinárnej komisie

■ Predseda odvolacej DK SAK

JUDr. Ľubomír Hreždovič

* 1. marec 1958

Vzdelanie:

- Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

Advokátska prax:

- advokát od roku 1992

Iná právna prax:

- sudca Krajského súdu v Banskej Bystrici, podpredseda krajského súdu v rokoch 1990 – 1992
- sudca Okresného súdu vo Zvolene, občiansko-právny a trestný úsek

Prax a činnosť pre SAK:

- predseda SAK
- podpredseda SAK
- člen skúšobného senátu
- člen pracovnej skupiny pre trestné právo
- člen disciplinárnej komisie
- prednášateľská činnosť na vzdelávacích podujatiach organizovaných komorou

VÝZVA**Vážené kolegyně,
vážení kolegovia,**

Slovenská advokátska komora pokračuje v mapovaní života a advokátskej činnosti významných advokátov. S týmto cieľom zhromažďuje údaje a spomienky o **bratislavskom advokátovi JUDr. Vojtechovi „Tatenkovi“ Rampášekovi**. Prosíme

kolegov, ktorí by boli ochotní prispieť do pripravovanej publikácie o tomto advokátovi osobnou spomienkou, aby sa obrátili na jeho vnuka advokáta JUDr. Michala Rampášeka telefonicky na 0911 778 772 alebo mailom na adresu mrampasek@havlat.sk.

**Zo zasadnutia
predsedníctva SAK**

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa zišlo na zasadnutí **3. mája 2017 v Bratislave**. Rokovanie viedli predseda JUDr. Hrežďovič a podpredseda JUDr. Veverka.

Na úvod zasadnutia členovia P SAK **vzali na vedomie** informáciu o stretnutí s advokátmi Trnavského kraja, súčasťou podujatia bola aj prednáška o elektronizácii povolania a návšteva zástupcov krajského súdu a krajskej prokuratúry. Rokovania sa tiež niesli v duchu skúseností orgánov prokuratúry a súdov s elektronizáciou. **Vzali na vedomie** informácie o šachových podujatiach Slovenskej advokátskej komory, ktoré sa konali pri príležitosti Dňa advokácie.

V rámci informácií o ďalšom vývoji v oblasti elektronizácie členovia predsedníctva **súhlasili** s vecným zámerom spolupráce s externým dodávateľom v súvislosti s aplikáciami, ktoré by mali uľahčiť prácu advokáta s elektronickou schránkou a odosielanie dokumentov v elektronickej forme.

Legislatívne aktivity Slovenskej advokátskej komory boli zamerané najmä na komunikáciu, ktorá sa týka zákona o súdoch a zákona o sudcoch. Komora komunikovala pozmeňujúci návrh, ktorý smeroval k tomu, aby podanie mohlo byť realizované nielen cez elektronické formuláre, ale aj cez osobitné elektronické prostriedky autorizované podľa osobitného predpisu (napr. podanie podpísané mandátnym certifikátom e-mailom).

V rámci príprav konferencie advokátov členovia predsedníctva **vzali na vedomie** informáciu tajomníka komory JUDr. Popovca o postupe pri zapisovaní hlasov z kandidačných listín odsúhlasenom predsedníctvom a revíznou komisiou, v nadväznosti na čo predsedníctvo **schválilo** pravidlo, že kandidátka bude obsahovať trojnásobok počtu členov a náhradníkov jednotlivých orgánov komory ustálený k 25. máju 2017 a kandidátku do orgánov komory v predložennom znení s použitím ustálených zásad. **Urcilo** moderátorov konferencie advokátov a **vzalo na vedomie** informáciu o počte advokátov, ktorí záväznou prihláškou prejavili záujem o účasť na konferencii.

Členovia predsedníctva v rámci rokovania o ekonomických otázkach **rozhodli** o predložených žiadostiach, **vzali na vedomie** auditorskú správu za rok 2016 a správu o hospodárení komory v prvom štvrtroku 2017.

Predsedníctvo SAK následne **vzalo na vedomie** informácie o súdnych konaniach v statusových veciach, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora a o konaniach súvisiacich s vymáhaním pohľadávok komory.

Predsedníctvo **rozhodovalo** o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, matrikou advokátov a matrikou usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne **rozhodovalo** o návrhoch na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. h) zákona o advokácii, o návrhoch na pozastavenie výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii a o návrhu na vyčiarknutie zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Nečinnosť advokáta pri poskytovaní právnych služieb

Advokát, ktorý v rámci zastupovania klienta nepostupuje podľa pokynov klienta, nevykoná úkony, ktoré od neho klient žiada, neinformuje klienta o postupe pri vybavovaní jeho veci a po skončení zastupovania vec s klientom bezodkladne písomne finančne nevysporiada ani mu nevyúčtuje prijatú zálohu, pričom následne na výzvu SAK o podanie vyjadrenia k sťažnosti klienta sa bezodkladne nevyjadrí, a to ani po opakovanej písomnej urgencii, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 3 a § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 6 ods. 1 písm. a), § 13 Advokátskeho poriadku SAK.

*Rozhodnutie I. odvolacieho disc. senátu SAK z 22. júna 2015,
sp. zn. I. ODS-3/15:3121/2013*

*Rozhodnutie IV. disciplinárneho senátu SAK z 20. októbra 2014,
sp. zn. DS IV.- 54/14:3132/2013*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 3 a § 28 ods. 4 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím IV. disciplinárneho senátu SAK z 20. októbra 2014, sp. zn. DS IV.- 54/14:3132/2013 v spojení s rozhodnutím I. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 22. júna 2015, sp. zn. I. ODS-3/15: 3121/2013 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 3 a § 28 ods. 4 zákona o advokácii a § 6 ods. 1 písm. a), § 13 Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

- v rámci zastupovania sťažovateľa v bližšie neurčenej veci
- 1.) nepostupoval vo veci podľa pokynov klienta – sťažovateľa a nevykonával úkony, ktoré od neho klient v rámci poskytovania právnej pomoci žiadal,

- 2.) neinformoval sťažovateľa o tom, ako postupuje pri vybavovaní jej veci,
- 3.) po skončení zastupovania sťažovateľa s týmto vec písomne finančne nevysporiadal a nevyúčtoval prijatú zálohu 500 eur,
- 4.) sa bezodkladne nevyjadril k sťažnosti sťažovateľa na výzvu predsedu Revíznej komisie SAK zo dňa 27. 11. 2013, ktorú prevzal dňa 2. 12. 2013 a nevyjadril sa ani po písomnej urgencii zo dňa 11. 2. 2014, ktorú prevzal dňa 12. 2. 2014,

za čo mu bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **1 500 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **352 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ podal na základe podnetu sťažovateľa návrh na začatie disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutky popísané vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia z dôvodu porušenia povinností advokáta uvedených v § 18 ods. 1 a 2 zákona o advokácii.

Ku skutku pod bodmi 1, 2, 3 a 4 návrhu predsedu Revíznej komisie SAK, ktorý sa kladie disciplinárne obvinenému za vinu, sa disciplinárne obvinený nevyjadril a rovnako tak sa nezúčastnil ani na disciplinárnom pojednávaní.

Rozhodnutím IV. disciplinárneho senátu SAK z 20. októbra 2014, sp. zn. DS IV.- 54/14:3132/2013 bol disciplinárne obvinený advokát uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom, za čo mu bolo uložené disciplinárne opatrenie vo forme peňažnej pokuty vo výške 1 500 eur a zároveň povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania 352 eur.

Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový disciplinárny senát mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že všetky skutky sa stali tak, ako boli popísané v návrhu ako aj to, že ich spáchal disciplinárne obvinený advokát.

Disciplinárny senát zdôraznil, že disciplinárne obvinený advokát je v rámci výkonu advokácie povinný chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi tak, ako to vyplýva zo zákona o advokácii. Disciplinárne obvinený je povinný postupovať a riadiť sa podľa pokynov klienta za predpokladu, že pokyny klienta nie sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi a len v tomto prípade nie je nimi viazaný, pričom o tejto skutočnosti klienta vhodným spôsobom poučí. Rovnako tak je advokát povinný riadne a včas písomne informovať klienta o jeho postupe pri vybavovaní veci, posilať všetky písomnosti, z ktorých vyplývajú práva a povinnosti pre klienta, ak sa s klientom nedohodol inak. Advokát je povinný po skončení zastupovania sa bez zbytočného odkladu finančne vysporiadať s klientom a vrátiť mu všetky doklady, ktoré mu boli zverené alebo ktoré v jeho mene prevzal. Advokát je taktiež povinný na požiadanie komory sa bezodkladne vyjadriť k obsahu sťažnosti alebo iného obdobného podania v rámci konania, ktoré proti nemu je vedené na podnet iného a poskytnúť jej potrebné vysvetlenie a požadovanú spisovú dokumentáciu.

Disciplinárny senát v danom prípade dospel k záveru, že disciplinárne obvinený advokát sa neriadil pokynmi klienta, nechránil a nepresadzoval práva a záujmy klienta tak, ako to vyplýva zo zákona. Taktiež riadne a včas neinformoval klienta či už písomne alebo telefonicky a odmietal sa zúčastniť osobných stretnutí s klientom. Disciplinárne obvinený sa rovnako tak po skončení zastupovania finančne nevysporiadal s klientom, nakoľko došlo k odstúpeniu od poskytovania právnej pomoci práve klientom, a to aj napriek predchádzajúcim výzvam z jeho strany. A v neposlednom rade bolo nesporné, že disciplinárne obvinený, sa na požiadanie komory v primeranej lehote nevyjadril k obsahu predmetnej sťažnosti podanej sťažovateľom, ku ktorému bol hneď niekoľkokrát vyzývaný. Rovnako tak v tomto prípade neposkytol ani s tým súvisiace vysvetlenie.

Vo vzťahu k subjektívnej stránke disciplinárneho previnenia uzavrel, že v danom prípade disciplinárne obvinený vedel, že svojím konaním môže porušiť povinnosti uložené v § 18 ods. 1 zákona o advokácii, § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK a § 28 ods. 4 zákona o advokácii, ale

bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí. To znamená, že konanie disciplinárne obvineného možno hodnotiť ako zavinené konanie.

Pri posudzovaní skutočností na posúdenie primeraného a vhodného disciplinárneho opatrenia podľa § 56 ods. 4 zákona o advokácii konajúci senát poukázal najmä na závažnosť porušených povinností najmä vo vzťahu advokát – klient dopad ich porušenia na sťažovateľa. V neprospech disciplinárne obvineného vyhodnotil disciplinárny senát aj to, že bol už dosiaľ štyrikrát disciplinárne stíhaný. IV. disciplinárny senát SAK, na základe vyhodnotení charakteru skutočností v prospech a v neprospech disciplinárne obvineného konštatoval, že jednoznačne prevažuje pomer skutočností v jeho neprospech. Preto mu uložil disciplinárne opatrenie – peňažnú pokutu vo výške 1 500 eur.

Proti tomuto rozhodnutiu sa disciplinárne obvinený odvolal v zákonnej lehote, pričom v dôvodoch odvolania potvrdil prevzatie zastupovania sťažovateľa dňa 21. 4. 2009 a prevzatie zálohy 500 eur. Ďalej uviedol, že vo veci vykonal množstvo úkonov, ako 3 – krát ohliadky nehnuteľnosti s vyhotovením podrobnej fotodokumentácie a spoločnú ohliadku so znalcom, ktorého odmenu uhradil z poskytnutej zálohy. Dňa 12. 5. 2009 zaslal odporcom výzvu na odstránenie protiprávneho stavu a dňa 21. 5. 2009 vo svojej kancelárii rokoval s odporcami, ale neúspešne. V príprave žaloby preto žiadal sťažovateľa o predloženie ďalších dokladov a plnomocenstiev jeho detí, ktoré boli spoluvlastníkmi dotknutej nehnuteľnosti. Keď klient ani po opätovných urgenciách nereagoval na jeho výzvy, navštívil ho osobne v bydlisku aj v r. 2011, následne zistil, že deti sťažovateľa nechcú podať žalobu a od celej veci sa dištancujú. Preto rozviazal zmluvu s klientom, ktorý si dňa 16. 4. 2011 v jeho advokátskej kancelárii prevzal všetky doklady a vyúčtovanie právnej služby, čo potvrdil svojím vlastnoručným podpisom do klientskeho spisu. V rámci vyúčtovania sa dohodli, že odmenu za úkony a výdavky na znalca, ktoré presahovali sumu zálohy, klientovi odpúšťa. Napriek tomu sťažovateľ ho ešte v r. 2012 niekoľkokrát navštívil a žiadal vrátenie poskytnutej zálohy. Na základe uvedeného disciplinárne obvinený žiadal, aby odvolací disciplinárny senát v zmysle § 35 písm. b) Disciplinárneho poriadku SAK napadnuté rozhodnutie zmenil a oslobodil ho spod návrhu v zmysle § 25 písm. a) Disciplinárneho poriadku SAK. Necítil sa byť vinným z porušenia akejkoľvek povinnosti voči klientov. Z opatrnosti však zniesol námietku premlčania eventuálneho, ktorého sa však nedopustil.

Navrhovateľ vo svojej reakcii na uvedené odvolanie poukázal na to, že v disciplinárnom konaní bol riadne zistený skutkový stav, čo je v dostatočnej miere vyjadrené aj v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, vrátane úvah, ktorými sa konajúci disciplinárny senát riadil pri jeho hodnotení, rozhodovaní o vine a primeranom disciplinárnom opatrení v situácii, keď sa disciplinárne obvinený na pojednávaní nezúčastnil, i keď bol riadne a dostatočne včas predvolaný. Ďalej navrhovateľ zdôraznil, že v rámci toho dokazovania bolo preukázané, že disciplinárne obvinený sa ku skutkom kladených mu za vinu napriek opakovaným výzvam nevyjadril,

ani nepredložil požadovanú spisovú dokumentáciu, z ktorej by bolo zrejmé, ako vo veci postupoval. Za takejto dôkaznej situácie konajúci disciplinárny senát postupoval správne a v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou. Obrana disciplinárne obvineného opäť spočívala len v jeho tvrdeniach, keď ani v tomto štádiu disciplinárneho konania nepredložil jediný dôkaz na ich verifikáciu. Z tohto aspektu sa aj námietka premlčania eventuálneho priestupku v bode 1 až 3 výroku napadnutého rozhodnutia, pohybuje v rovine dohadov, či vôbec a kedy došlo k ukončeniu a vyúčtovaniu predmetnej veci.

I. odvolací disciplinárny senát po preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia toto ako vecne správne potvrdil.

Pri tomto rozhodnutí vychádzal zo skutkového stavu tak, ako bol správne zistený IV. disciplinárnym senátom SAK v prvostupňovom konaní. Odvolací senát sa stotožnil aj so zá-

vermi prvostupňového senátu, o vine disciplinárne obvineného zo skutkov uvedených v návrhu z 1. 8. 2014 a potrebe uložiť zvolené disciplinárne opatrenie. Dôvody na oslobodenie uvedené disciplinárne obvineným v jeho odvolaní z 27. 1. 2015 bez predloženia relevantných dôkazov zostali len v rovine nepodložených a účelových tvrdení. Najmä, keď disciplinárne obvinený v odvolaní neuviedol jediný dôvod, ktorý mu ešte stále nedovoľuje predložiť tieto prostriedky na splnenie jeho odvolacích návrhov.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

Oprava

V Bulletine slovenskej advokácie č. 5/2017 na s. 46 v článku z galavečera SAK bolo omylom nesprávne uvedené meno dcéry oceneného advokáta JUDr. Ferčáka. Správne ide o JUDr. Helenu Knopovú. Redakcia sa ospravedľňuje.

On-line kurz HELP o ochrane osobných údajov a práve na súkromie úspešne ukončený

V januári 2017 bol otvorený trojmesačný on-line kurz v rámci programu *Human Rights Education for Legal Professionals – HELP* – Rady Európy v spolupráci s Českou advokátskou komorou pre skupinu 15 slovenských a 15 českých advokátov. Kurz je zameraný pre potreby právnej praxe advokátov, sudcov a prokurátorov. Poskytuje najaktuálnejšie poznatky a informácie o právnej úprave problematiky na pôde Európskej únie a Rady Európy, vrátane požiadaviek vyplývajúcich zo všeobecného nariadenia EÚ o ochrane osobných údajov.

Úspešní absolventi si mohli prevziať certifikát na pôde advokátskej komory 5. mája v Bratislave a 19. mája v Prahe za účasti tútora kurzu, českého advokáta JUDr. Jiřího Nováka. Hoci nie všetci mali z pracovných dôvodov možnosť osobne si certifikát prevziať, prítomní účastníci poskytli veľmi pozitívnu odozvu ohľadom organizácie a obsahovej stránky kurzu, ako aj o využiteľnosti informácií pre advokátsku prax.

Dvaja najúspešnejší absolventi kurzu - slovenský advokát Mgr. Peter Bartoš a český advokát Mgr. Matúš Švanda - mali príležitosť v marci 2017 navštíviť Radu Európy v Štrasburgu a zúčastniť sa na seminári o metodológii programu HELP.

Všetkým absolventom ďakujeme za prejavovaný záujem a gratulujeme k úspešnému absolvovaniu kurzu. Keďže najvzácnejšie informácie sú z prvej ruky, dovoľujem si odovzdať budúcim záujemcom o kurzy HELP spätnú väzbu účastníka kurzu, Mgr. Petra Bartoša:

Uplynul už nejaký čas odvtedy, čo som sa naposledy prelúskaval učebnými osnovami a nemôžem povedať, že by ma v tomto smere chytala nostalgia. Možnosť prihlásiť sa na on-line kurz Ochrany osobných údajov a práva na súkromie som však bez váhania využil. Na rozdiel od študentských čias ma tento krát čakala e-learningová platforma Rady Európy s prehľadnou štruktúrou, jednoduchým ovládaním a hromadou užitočných informácií vo forme videí, prezentácií a linkov, a to všetko v oblasti, ktorej sa profesionálne a rád venujem.

Osobitný dojem vo mne zanechali videá s rozhovormi so sudcami ESĽP. Kurz som absolvoval v prevažnej miere po večeroch v dvojhodinových intervaloch. Po opätovnom prihlásení do systému som automaticky pokračoval v štúdiu z bodu, v ktorom som sa naposledy odhlásil. Celkovo mám pocit, že čas, ktorý som kurzu venoval bol strávený efektívne, teda učeníím sa a nie hľadaním informácií či riešením akýchkoľvek technických problémov.

Po obsahovej stránke ma kurz donútil podrobnejšie skúmať (a pochopiť) pôvod a podstatu ochrany osobných údajov. Z osobnej skúsenosti riešenia zadaní v oblasti ochrany osob-

ných údajov som tento širší kontext nemal možnosť spoznať.

Môj pohľad na ochranu osobných údajov sa po absolvovaní kurzu zmenil, je komplexnejší a viac vyvážený. Ani využiteľnosť informácií v praxi však nezaostávala. Kurz obsahoval kvantum relevantnej judikatúry (prevažne ESĽP) prehľadne rozdelenej do tematických okruhov. Veľmi dôležitý lokálny rozmer dodával kurzu jeho tútor, JUDr. Jirka Novák doplnením informácií z českej právnej praxe ako aj iniciovaním diskusie medzi účastníkmi kurzu k vybraným otázkam.

Neostáva mi teda nič iné, ako poďakovať sa tímu, ktorý sa na príprave on-line kurzu Ochrany osobných údajov a práva na súkromie a jeho českej verzii podieľal a odporučiť kurz všetkým, pre ktorých je ochrana osobných údajov viac než len administratívnu záťažou.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK, HELP Info Point

Pýta(j)te sa predsedníctva

V kancelárii zamestnávam ako advokátskeho koncipienta kolegyňu, ktorá úspešne absolvovala v minulosti justičnú skúšku a zároveň má približne 11-ročnú prax na súde. Musí táto koncipientka absolvovať koncipientske semináre?

Bez ohľadu na skutočnosť, že advokátska koncipientka v minulosti úspešne absolvovala odbornú justičnú skúšku má predsedníctvo komory za to, že primárnym cieľom výchovy advokátskeho koncipienta je nadobudnutie potrebných vedomostí (teoretická príprava) a skúseností (praktická príprava) na riadny výkon budúceho povolania advokáta.

Komora na tento účel organizuje školenia, semináre a iné výchovné a vzdelávacie podujatia. Praktickú prípravu advokátskeho koncipienta zabezpečuje v zmysle ustanovení zákona o advokácii a ostatných stanovských predpisov školiteľ advokátskeho koncipienta.

Pre úplnosť dodávame, že v zmysle § 3 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii je na úspešný zápis do zoznamu advokátov, okrem iného, potrebné absolvovať vzdelávanie v rozsahu a za podmienok určeným stanovským predpisom komory. V zmysle § 3 ods. 2 Uznesenia konferencie advokátov o výchove advokátskych koncipientov a ďalšom vzdelávaní advokátov je účasť advokátskeho koncipienta na seminároch povinná.

AVÍZO

V dňoch **27. a 28. októbra 2017** sa v Bratislave uskutoční

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum

Slovenská advokátska komora je od roku 2011 členom Nemecko-česko-slovenského advokátskeho fóra, ktoré vytvára platformu na výmenu vzájomných poznatkov a praktických skúseností z jednotlivých právnych odvetví s dôrazom na rozmer cezhraničnej spolupráce s kolegami z Česka a Nemecka. Okrem SAK sú partnermi podujatia advokátske komory z Bambergu, Česka a Saska, ktoré organizujú konferenciu na rotačnom princípe. Súčasťou podujatia pre prihlásených účastníkov je tradične spoločné neformálne stretnutie v predvečer konferencie, ktoré poskytuje priestor na budovanie siete kontaktov nemecky hovoriacich advokátov. **Podrobnejšie informácie prinesieme v ďalších číslach bulletinu.**

POZVÁNKA AIJA SEMINÁR 12. – 14. október 2017 Bratislava

Dvojitý seminár: výročná konferencia v oblasti obchodného a pracovného práva

AIJA komisia obchodného práva po viacerých úspešných seminároch organizuje svoju prvú výročnú konferenciu v našom hlavnom meste – v Bratislave. Program konferencie bude zameraný na aktuálne témy z oblasti cezhraničných a medzinárodných transakcií, napr. distribúcie prostredníctvom on-line platforiem a aktuálny vo veci nekalých obchodných praktík. Osobitná pozornosť bude venovaná distribúcii farmaceutických výrobkov, a práve vďaka spoločnej organizácii konferencie s AIJA komisiou pracovného práva zároveň aj problematike týkajúcej sa prevodu zamestnancov podľa európskeho nariadenia TUPE pri ukončovaní distribučných zmlúv či prekvalifikovaní franchisingových dohôd a zmlúv o zastúpení na zmluvy pracovnoprávneho charakteru.

V nadväznosti na výrazné úspechy AIJA komisie pracovného práva na seminároch v USA – Boston (2012) a Chicago (2016) – budú predmetom tejto konferencie aktuálne témy týkajúce sa medzinárodných a cezhraničných aspektov v pracovnom práve.

Na výročnej konferencii sa zúčastnia skúsení odborníci z oblasti pracovného a imigračného práva tak z Európy, ako aj z celého sveta. Popri pracovnoprávnej problematike týkajúcej sa vyplácania bonusov, odstupného a odchodného, európskeho nariadenia TUPE a cezhraničných aspektov bude táto konferencia zameraná aj na problematiku svetovej mobility a imigrácie v období po „Brexite“, zvolení Trumpa za prezidenta USA a následnej politickej nevráživosti voči „otvoreniu hraníc“ a voľnému trhu. Pozornosť bude venovaná aj tomu, ako právo a právna prax zareagovali na starnutie pracovnej sily a s tým súvisiace témy zdravotnej starostlivosti.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
odbor medzinárodných vzťahov SAK
www.aija.org

POZVÁNKA **XXIII. Slovenské dni práva**

5. a 6. október 2017

Konferenčné priestory hotela Devín, Bratislava

Nosné témy konferencie:

- **Transformácia obchodných spoločností v praxi**
- **Zásada 3x a dosť v trestnom konaní**
- **Interpretácia právnych textov –
právna hermeneutika.**

Na konferenciu sa môžete prihlásiť prostredníctvom webového sídla komory www.sak.sk v sekcii *Vzdelávanie a podujatia/Zoznam podujatí*. Po prihlásení Vám bude doručená na e-mailovú adresu uvedenú v záväznej prihláške správa o zaregistrovaní so zálohovou faktúrou, ktorú treba uhradiť najneskôr do dátumu splatnosti.

Termín uzávierky prihlášok je 20. 9. 2017.

Kontakt na organizátora: Mgr. Blanka Farkašová, odbor výchovy a vzdelávania SAK, e-mail: farkasova@sak.sk, tel. č.: 02/20422747

Účastnícky poplatok pre advokátov 99 eur (vrátane DPH) zahŕňa účasť na podujatí, zborník, občerstvenie, obed vo štvrtok a recepciu. Ubytovanie si každý účastník zabezpečuje vo vlastnej réžii.

Prihláška je záväzná. V prípade neúčasti sa účastnícky poplatok nevracia, namiesto prihláseného účastníka sa však môže na konferencii zúčastniť kolega alebo kolegyňa.

Všetky informácie nájdete na webstránke www.sak.sk.

PROGRAM

Transformácia obchodných spoločností v praxi

- Nároky spoločníkov pri transformáciách obchodných spoločností
prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD., *PF UK v Bratislave*
- Účastníctvo a práva veriteľov pri zrušení obchodnej spoločnosti.
JUDr. Jaroslav Macek, *predseda Okresného súdu v Žiline*
- Jednoduchá spoločnosť na akcie: základné imanie veriteľov neochráni.
JUDr. Radovan Pala, PhD. LL.M., *advokát*

Zásada 3x a dosť v trestnom konaní

- Zásada trikrát a dosť pri treste zákazu činnosti.
JUDr. Peter Šamko ml., *Krajský súd v Bratislave*
- Vybrané aspekty trestania – spravodlivosť a efektívnosť.
JUDr. Libor Duľa, *predseda trestnoprávneho kolégia NS SR*
- Zásada 3x a dosť v trestnom konaní z pohľadu advokáta
JUDr. Štefan Detvai, *advokát*

Interpretácia právnych textov – právna hermeneutika

- Emmanuel Levinas a právna veda.
Nepravdepodobné spojenie?
doc. Mgr. Ladislav Tkáčik, PhD. *Trnavská univerzita v Trnave*
- Interpretácia a právo Európskej únie
JUDr. Milan Hodás, PhD., *PF UK v Bratislave*
- Hermeneutické metódy interpretácie právneho textu
prof. JUDr. Marek Števíček, PhD., *PF UK v Bratislave*

Publikačná súťaž **Bulletinu slovenskej advokácie**

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
vyhlásila aj na rok 2017

**XIV. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie
pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov**

Konkrétnu tému si účastníci súťaže zvolia sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je 30. november 2017.

Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie príspevky vyhodnotí do konca decembra 2017. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudeliť, resp. zvýšiť odmenu.

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Svojoľné opustenie pojednávacej miestnosti advokátom

po zamietnutí jeho žiadosti o odročenie pojednávania

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak ako obhajca po výzve súdu na prednesenie záverečnej reči, hoci subjektívne neočakávanej, reaguje žiadosťou o odročenie pojednávania a následným opustením pojednávacej miestnosti.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory zo 18. decembra 2015, sp. zn. K 101/2015¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- § 4 ods. 1, 2, čl. 6 ods. 2 a čl. 17 ods. 1 a 3 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 2, 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 1 ods. 5, § 5 ods. 1, § 38 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

ako obhajca väzobne stíhaného klienta L. N., ktorému bol opatrením okresného súdu ustanovený za obhajcu v jeho trestnej veci vedenej na tomto súde, na hlavnom pojednávaní konanom na tomto súde dňa 12. 12. 2014, na ktorom boli o. i. prítomní štátna zástupkyňa, obž. L. N. a ďalší spoluobžalovaní a ich obhajcovia, po skončení dôkazného konania na výzvu súdu na prednesenie záverečného návrhu oznámil súdu, že na záverečnú reč nie je pripravený a z toho dôvodu žiada o odročenie pojednávania, a potom, čo jeho žiadosti súd nevyhovel, opätovne žiadal o odročenie hlav-

ného pojednávania za účelom kvalitnej prípravy záverečnej reči s návrhom, aby o tom rozhodol senát, a potom, čo bolo rozhodnuté, že návrh na odročenie hlavného pojednávania za účelom prípravy záverečnej reči sa zamietla, opustil pojednávaciu miestnosť,

teda

- nechránil práva a oprávnené záujmy klienta,
- pri výkone advokácie nekonal svedomito,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
 - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným správaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
 - povinnosť plniť prevzaté záväzky,
 - povinnosť vo veciach, v ktorých bol súdom ustanovený, postupovať s rovnakou svedomitosťou a starostlivosťou ako vo veciach ostatných klientov,
 - povinnosť voči súdom, rozhodcovským orgánom, orgánom verejnej správy a iným orgánom, ktoré rozhodujú v právnych veciach, ako aj voči osobám, ktoré plnia ich úlohy, zachovávať náležitú úctu a zdvorilosť,
 - povinnosť v konaní konať poctivo, rešpektovať zákonné práva ostatných účastníkov konania a správať sa k nim aj k ostatným osobám zúčastneným

na konaní tak, aby nebola znížená ich dôstojnosť ani dôstojnosť advokátskeho stavu,

čím porušil

§ 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, 2, čl. 6 ods. 2 a čl. 17 ods. 1 a 3 Pravidiel profesionálnej etiky.

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške 30 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Po vykonanom dokazovaní mal disciplinárny senát, čo sa skutkového stavu týka, za nepochybne preukázané, že disciplinárne obvinený bol opatrením okresného súdu z 20. 3. 2014 ustanovený za obhajcu obžalovaného L. N. a bezprostredne potom sa zúčastnil na pojednávaní odvolacieho súdu o odvolaní, na ktorom došlo k zrušeniu rozsudku a vrátenie veci súdu prvého stupňa na nové prerokovanie. V ďalšom období sa zúčastnil najmenej na štyroch hlavných pojednaniach, predchádzajúcich hlavné pojednanie dňa 12. 12. 2014, ktoré v jeho priebehu za okolností, opísaných v disciplinárnej žalobe, opustil. Potom sa ešte zúčastnil na hlavnom pojednávaní dňa 17. 12. 2014, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, proti ktorému podľa svojej vlastnej výpovede na pokyn obžalovaného L. N. podal odvolanie, o ktorom odvolací súd doteraz nerozhodol. Skutkový stav tak bol vykonaným dokazovaním spoľahlivo zistený.

Po právnej stránke tak bolo rozhodujúce, či skutok, ktorý sa nepochybne stal, je porušením povinností disciplinárne obvineného advokáta ako obhajcu v predmetnej trestnej veci alebo nie, a to najmä vo vzťahu k jeho obhajobe proti disciplinárnej žalobe a právnej argumentácii, obsiahnutej v jeho písomných vyjadreniach a v protokolovanom prednese pred disciplinárnym senátom. Je pravdou, že na hlavnom pojednávaní dňa 12. 12. 2014 sa malo pokračovať v dokazovaní, avšak nestalo sa tak, dokazovanie nepokračovalo a disciplinárne obvinený bol vyzvaný, rovnako ako ďalší dvaja obhajcovia v tomto konaní činní, predniesť záverečnú reč. Tí ju na rozdiel od neho predniesli, disciplinárne obvinený sa potom domáhal odročenia na účely riadnej prípravy svojej záverečnej reči, v čom mu súd nevyhovel, a preto disciplinárne obvinený hlavné pojednanie opustil v presvedčení, že súd v jeho neprítomnosti v hlavnom pojednávaní pokračovať nebude, čo sa však nestalo.

Disciplinárne obvinený sa subjektívne postupom súdu mohol cítiť zaskočený, z objektívneho hľadiska sa však disciplinárny senát s jeho konaním stotožniť nemohol. Išlo o prípad nutnej obhajoby jeho klienta z dôvodu väzobného stíhania a disciplinárne obvinený z hľadiska záujmov obžalovaného L. N. opustením hlavného pojednania zvolil postup, ktorý bol pre obžalovaného najmenej priaznivý. V úmysle vynútiť odročenie hlavného pojednania za účelom prípravy svojej záverečnej reči opustil pojednávacie miesto v presvedčení, že v jeho neprítomnosti súd konať ďalej nebude. Postup súdu, ktorý po tom nasledoval, prináleží posúdiť výlučne odvolaciemu súdu.

Disciplinárny senát však zastáva jednoznačne názor, že z hľadiska záujmov väzobne stíhaného obžalovaného bolo povinnosťou disciplinárne obvineného predniesť záverečnú reč a v nej práve akcentovať všetku právnu argumentáciu v jeho prospech, ktorú neskôr uviedol a uvádza na svoju obhajobu vo svojich námietkach k disciplinárnej žalobe. Nemožno totiž usudzovať inak ako, že po svojej účasti na pojednávaní odvolacieho súdu, kde došlo k zrušeniu rozsudku prvostupňového súdu, a na niekoľkých nasledujúcich hlavných pojednaniach, mal vedieť a mohol vedieť, že bude skôr či neskôr vyzvaný k prednesu záverečnej reči, a mal a musel mať k tomu v danom čase nepochybne dostatok poznatkov. Namiesto toho sa bez rozumného dôvodu spoliehal na to, že na hlavnom pojednávaní dňa 12. 12. 2014 sa bude pokračovať v dokazovaní, hoci súd sám potom pre toto hlavné pojednanie avizovaný procesný postup nedodrжал a čoskoro po jeho začatí dokazovanie skončil, posúdenie správnosti tohto postupu patrí výlučne odvolaciemu súdu; disciplinárnemu senátu však prináleží zdôrazniť, že aj keby súd v dokazovaní pokračoval, disciplinárne obvinený opäť mal a musel predvídať, že o rozsahu dokazovania a jeho ukončení rozhoduje vždy výlučne súd a nikto iný a v obdobnom štádiu trestného konania môže byť obhajca vyzvaný k prednesu záverečnej reči kedykoľvek a musí reč predniesť, ako ostatne urobili aj ďalší dvaja v tejto trestnej veci činní obhajcovia. K pomerne obsiahlej časti obhajoby disciplinárne obvineného, spočívajúcej v polemikách o rozdieloch v právnej úprave rozhodovania o zaujatosti v trestnom a civilnom konaní, o návrhoch k osobe sudcu a iným, disciplinárny senát súhrnne uviedol, že tieto vnímal iba tak, že síce môžu mať význam pre trestné konanie, v ktorom je disciplinárne obvinený činný ako obhajca, nie však pre disciplinárne konanie, lebo nie sú predmetom disciplinárnej žaloby, a preto od ich hodnotenia úplne upustil. Na druhej strane opustenie pojednávacej miestnosti disciplinárne obvineným v prípade nutnej obhajoby pri absencii iného veľmi závažného dôvodu, teda v danom prípade pre rozdielny právny názor disciplinárne obvineného a súdu na rôzne otázky, považoval disciplinárny senát jednoznačne a bez ďalšieho za zavinené a závažné porušenie povinností advokáta, ustanovených mu zákonom a stavovskými predpismi, teda za disciplinárne previnenie podľa § 32 ods. 2 zákona o advokácii, v platnom znení, a preto bol disciplinárne obvinený uznaný vinným v celom rozsahu podanej disciplinárnej žaloby. Len pre úplnosť senát dodal, že na tomto závere nemohlo nič zmeniť ani tvrdenie disciplinárne obvineného, že pojednávacie miesto opustil v súlade s pokynom svojho klienta, pretože takýto pokyn bol povinný nerešpektovať pre rozpor so zákonom.

Disciplinárny senát pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho opatrenia usúdil, že disciplinárnym žalobcom navrhované disciplinárne opatrenie pokuta, ktorú je možné podľa zákona uložiť až do výšky stonásobku minimálnej mzdy ustanovenej osobitným právnym predpisom, je s ohľadom na charakter disciplinárneho previnenia, spočívajúceho v závažnom porušení právnych predpisov o nutnej obhajobe

v trestnom konaní, úplne namieste. Neakceptoval však návrh disciplinárneho žalobcu na uloženie pokuty vo výške 50 000 Kč, hoci bola navrhnutá pri dolnej hranici. Disciplinárny senát dôkladne zvážil osobné a majetkové pomery disciplinárne obvineného, ktoré mu oznámil sám disciplinárne obvinený a o ktorých vierohodnosti nemal v čase rozhodovania pochybnosti, a dospel k záveru, že disciplinárnym žalobcom navrhnutú pokutu vo výške 50 000 Kč považuje nie všeobecne, ale vo veci práve prejednávanej za disciplinárne opatrenie neprimerane prísne, a preto uložil disciplinárne opatrenie pokutu vo výške 30 000 Kč.

Proti tomuto disciplinárnemu rozhodnutiu podal disciplinárne obvinený odvolanie, ktoré odvolací disciplinárny senát podľa § 32 písm. c) vyhlášky č. 244/96 Zb. zamietol a napadnuté disciplinárne rozhodnutie potvrdil.

V podaní odvolaní disciplinárne obvinený spochybňoval odôvodnenie disciplinárneho rozhodnutia, najmä absenciu dostatočného vysporiadania sa s dôkazom ohľadom súhlasu klienta, obžalovaného L. N., s konaním disciplinárne obvineného; ďalej, že nebolo dostatočne odôvodnené, akou formou zavinenia spáchal skutok, ktorý mu je kladený za vinu a že chyba vysporiadania sa s ďalšími právnymi aj faktickými argumentmi, ktoré disciplinárne obvinený predostrel tak vo svojich podaniach, ako na pojednávaní a že absentuje odôvodnenie čo do výšky udelenej pokuty. Ďalej namietal, že neboli vykonané niektoré ďalšie dôkazy navrhované disciplinárne obvineným. Disciplinárne obvinený mal za to, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Z tohto dôvodu disciplinárne obvinený navrhol, aby odvolacia disciplinárna komisia rozhodnutie zrušila a konanie zastavila. Ak by v krajnom prípade v nejakej časti bola aj odvolacím orgánom uznaná jeho vina, potom žiadal, aby mu bolo udelené napomenutie v takej forme, aby mu bolo vysvetlené, ako sa mal správne zachovať a prečo. Disciplinárne obvinený doplnil svoje dovolanie prípisom z 21. 3. 2016, a to písomným potvrdením klienta, obžalovaného L. N., že svojím postupom chránil jeho práva a záujmy. Súčasne navrhol výsluch obžalovaného L. N., lebo sa domnieval, že jeho názor na vec je rozhodujúci pre posúdenie, či jeho záujmy chránil alebo nie. Tiež navrhol výsluch spoluobžalovaného v predmetnej trestnej kauze, lebo mal za to, že v jeho očiach došlo konaním disciplinárne obvineného k zvýšeniu dôstojnosti advokácie. Súčasne disciplinárne obvinený navrhol, aby sa vyčkalo na rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci obž. L. N., pretože mal za to, že sa ukáže, že jeho konanie prispelo k obhajobe klienta obž. L. N., a preto by sa nemohol v prípade úspechu dopustiť nechránenia záujmov klienta.

Odvolací disciplinárny senát preskúmal napadnuté disciplinárne rozhodnutie podľa revízného princípu a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné. Podľa názoru odvolacieho senátu sa disciplinárne obvinený dopustil disciplinárneho previnenia tak, ako mu je kladené za vinu v rozhodnutí disciplinárneho senátu, keď nebol na hlavnom pojednávaní, ktoré sa konalo 12. 12. 2014 pripravený predniesť záverečnú reč a v dôsledku nepripravenosti (a následného zamietnutia návrhu na odročenie pojednávania) opustil počas pojed-

návania pojednávacieho miestnosti. Samotnou skutočnosťou nekonal disciplinárne obvinený svedomito a nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu. Odvolací disciplinárny senát považoval za podstatné, že predmetné hlavné pojednávanie bolo niekoľko z viacerých pojednávanií, pričom disciplinárne obvinený sa na všetkých predchádzajúcich zúčastnil. Z tohto dôvodu mal mať už disciplinárne obvinený záverečnú reč pripravenú, resp. naozaj musel alebo mal vedieť, že môže byť vyzvaný súdom predniesť záverečnú reč, a to aj napriek tomu, že časť hlavného pojednávania mala byť venovaná ďalšiemu dokazovaniu.

Naopak, za úplne irelevantné považoval odvolací disciplinárny senát, že k zvolenému konaniu disciplinárne obvinený mal pokyn (resp. súhlas) od klienta, lebo takým pokynom nemal byť, ako správne uviedol disciplinárny senát, viazaný z dôvodu jeho rozporu so zákonom a stavovským predpisom. Odvolací disciplinárny senát sa plne stotožnil so závermi disciplinárneho senátu i s právnym hodnotením skutku. Odvolací disciplinárny senát sa domnieval, že disciplinárny senát pri zachovaní všetkých procesných pravidiel pre rozhodovanie správne vyhodnotil závažnosť skutkov, ktorých sa disciplinárne obvinený dopustil. Pri hodnotení zvoleného disciplinárneho opatrenia, resp. vyššie uloženej pokuty, sa odvolací senát vzhľadom k vyššie uvedenému stotožnil so závermi disciplinárneho senátu a považoval uloženú pokutu vo výške 30 000 Kč za primeranú a plne zodpovedajúcu závažnosti disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineného. V rámci disciplinárneho konania boli vykonané relevantné dôkazy, ich hodnotenie disciplinárnym senátom je podrobné a jednotlivo aj vo vzájomných súvislostiach presvedčivé, vrátane odôvodnenia vyššie uloženej pokuty ako disciplinárneho opatrenia. V otázke posúdenia osobných pomerov disciplinárne obvineného, kedy disciplinárne obvinený priznal hrubý príjem vo výške cca 100 000 Kč ročne, nemožno považovať výšku uloženej pokuty za likvidačnú, hoci môže byť pre disciplinárne obvineného citeľná.

Odvolací disciplinárny senát dospel k záveru, že v disciplinárnom konaní boli zachované všetky procesné pravidlá, aby mohol skonštatovať, že v konaní neboli zistené procesné vady.

S ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti teda odvolací senát dospel k záveru, že sú splnené podmienky na to, aby odvolanie disciplinárne obvineného zamietol a disciplinárne rozhodnutie potvrdil.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom

Poznámka

1 preložené a spracované podľa Syka, J.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokácie, č. 12/2016, s. 60 – 62

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 5/2017 českého Bulletinu advokacie

Mgr. Robert Nemeč, LL.M., podpredseda predstavenstva ČAK, sa vo svojom úvodníku s názvom *Komora to nie sú „oni“ alebo „vy“, Komora sme „my“* (v súvislosti s nadchádzajúcim konaním Snemu ČAK) zamýšľa nad smerovaním advokácie a úlohou komory ako stavovskej organizácie a vyjadruje nádej, že v budúcnosti sa stavovské veci budú tešiť väčšej podpore advokátov všetkých typov advokátskej praxe, špecializácii a generácii.

V rámci **Aktualít** vedenie ČAK informuje o prerokovaní vecného zámeru uznesenia o online platformách, ktoré by malo nastaviť pravidlá ponúkajú právnych služieb na internete. Predstavenstvo ČAK pri tvorbe tohto zámeru uzavrelo, že účasť advokáta na webových službách bude možná, ak advokát nebude tieto služby ponúkať agresívnym spôsobom tým osobám, ktoré o takéto služby záujem nemajú, advokát musí byť vždy schopný identifikovať klienta tak aby mohol v prípade konfliktu záujmov právnu službu odmietnuť pri zachovaní povinnosti mlčanlivosti a aby pri poskytovaní informácií o klientovi tretím osobám nedochádzalo k obmedzeniu práva na slobodnú voľbu advokáta.

Rubrika tiež venuje priestor informácii o výsledku druhého čítania očakávanej novely českého zákona o advokácii, Kongresu Právny priestor 2017, vyznamenaniu predsedu ČAK JUDr. Martina Vychopňa, ktorý si ako prvý zahraničný advokát prevzal z rúk predsedu SAK JUDr. Ľubomíra Hrežďoviča 11. apríla 2017 Rád Slovenskej advokátskej komory za mimoriadny prínos rozvoju vzťahov českej a slovenskej advokácie. Rubrika ďalej prináša rozhovor s JUDr. Antonínom Mokrym, podpredsedom ČAK a 1. viceprezidentom Rady európskych advokátskych komôr (CCBE) o role tejto organizácie, aktuálnych otázkach súvisiacich s práním špinavých peňazí, Brexitu alebo budúcnosti advokátskej profesie.

Rubrika **Z judikatúry** obsahuje Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 15. 6. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1942/2016, k splneniu podmienok schopnosti vyplatenia primeranej náhrady v konaní o zrušení a vysporiadanie spoluvlastníctva (§ 1147 OZ) podľa ktorého *platobná schopnosť spoluvlastníka, ktorému má byť vec prikázaná do výlučného vlastníctva, má byť v zásade preukázaná už ku dňu vydania rozhodnutia. Iba výnimočne je možné spoluvlastníkovi prikázať vec, napriek tomu, že prostriedkami potrebnými na vyplatenie primeranej náhrady v dobe rozhodnutia nedisponuje, ak je preukázané, že tieto prostriedky v primeranej lehote získa*, Nález Ústavného súdu ČR z 6. 12. 2016, sp. zn. II. ÚS 2000/16, k otázke *prípustnosti dovolania namietajúceho rozpor postupu odvolacieho súdu so záväzným právnym názorom Ústavného súdu*, Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 4. 1. 2017,

sp. zn. 9 As 200/2016, k otázke porušenia všeobecných pravidiel profesionálnej etiky advokáta poverením iného advokáta, ktorý poveril svojho zamestnanca, advokáta vyčiarknutého zo zoznamu advokátov pre spáchanie úmyselného trestného činu, zastupovaním jeho bývalých klientov pred súdmi, porušil všeobecné pravidlá profesionálnej etiky týkajúce sa dôstojnosti a vážnosti stavu, pretože týmto konaním fakticky umožnil skrytý výkon advokácie, ktorý už vyčiarknutý advokát nesmie samostatne vykonávať, Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 15. 3. 2017 vo veci C-536/15 Tele2 BV, Ziggo BV a Vodafone Libertel v. Autoriteit Consument en Markt (ACM) k súhlasu účastníka telefonických služieb so zverejnením svojich údajov, Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 4. 4. 2017 vo veci C-544/15 Sarah Fahimian v. Bundesrepublik Deutschland, k odmietnutiu udelenia víz za účelom štúdia v oblasti bezpečnostných informačných technológií, Rozsudok ESLP z 21. 3. 2017, č. 34458/03 vo veci *Porowski proti Poľsku*, k čl. 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie rodinného a súkromného života) k monitorovaniu korešpondencie osoby vo väzbe s advokátom a Súdom (ESLP).

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenou pri výkone verejnej moci rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Komentár* (F. Ištváněk, P. Simon, F. Korbel), *Teoretické a legislatívne základy cenných papírů* (J. Pauly), *Stavební zákon. Praktický komentár podle stavu k 1. 1. 2017* (P. Průcha, J. Gregorová a kol.), *Rodičovská odpovědnost* (R. Šínová, L. Westphalová, Z. Králičková a kol.), *Najdůležitější rozsudky v mezinárodním práve veřejném* (T. Buchta, M. Sýkorová).

Časť **Z advokacie** obsahuje rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 7. 6. 2016, sp. zn. K 45/2016, podľa ktorého je *kárnym previnením, ak advokát bez toho, aby bol klientom zbavený mlčanlivosti, uvedie, navyše do protokolu Polície ČR, informácie o jeho obhajobe a ich vzájomných vzťahoch alebo rekapituláciu tohto najdôležitejšieho z jarnej konferencie ECBA v Prahe*.

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

JUDr. Peter Toman, LL.M.

Náležitosti príkazu k odpočúvaniu a záznamu telekomunikačnej prevádzky

Autor sa zaoberá podrobným výpočtom náležitostí, ktoré má v zmysle ustanovení trestného poriadku a aktuálnej judikatúry českých súdov obsahovať príkaz k odpočúvaniu a záznamu telekomunikačnej prevádzky na podklade uznesenia Vrchného súdu v Prahe z 17. 10. 2016, sp. zn. 6 To 106/2015. Všeobecné náležitosti príkazu autor nepovažuje za problémové, nakoľko vychádzajú priamo z trestného poriadku. Poukazuje však napríklad na neistotu spočívajúcu v tom, aké náležitosti príkazu musia byť obsiahnuté vo výroku príkazu a ktoré postačuje uviesť v jeho odôvodnení, t. j. zákonné požiadavky príkazov špecifikované judikatúrou súdov. Autor záverom navrhuje prevziať špecifické podmienky vydania príkazu priamo do trestného poriadku.

Mgr. Marie Janšová
Novela zákonníka práce 2017 –
čo všetko sa zmení v personálnej praxi?

Autorka sa zaoberá vládnym návrhom zákonníka práce, ktorý bude pravdepodobne účinný od 1. januára 2018. Poukazuje na najvýznamnejšie zmeny pripravovanej novely: zavedenie inštitútu vrcholného riadiaceho zamestnanca, novinky v zmenách pracovného pomeru, zmeny v právnej úprave dohôd a prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, koncepčné zmeny právnej úpravy dovolenky, nové pravidlá týkajúce sa právnej úpravy výkonu práce mimo pracoviska zamestnávateľa, zmeny v oblasti doručovania, novinky pri posudzovaní situácií, pri ktorých dôjde k prechodu práv a povinností z pracovnoprávneho vzťahu. Záverom autorka konštatuje, že uvedená novela nebude mať charakter čiastkovej novely, ale je možné očakávať zmeny v celých kapitolách a inštitútoch existujúceho zákonníka práce.

Mgr. František Korbela, Ph.D., JUDr. Ing. Libor Kyncl, Ph.D., JUDr. Monika Matysová, Daniel Burda

Sankčné následky neuverejnenia zmluvy v registri zmlúv

Článok smeruje k upozorneniu na hlavné problémy spojené s povinnosťou uverejňovania zmlúv v registri zmlúv, v zmysle ustanovení zákona o registri zmlúv, a sankcii absolútnej neplatnosti neuverejnených zmlúv, t. j. k situácii, kedy dôjde k zrušeniu zmluvy, ktorá mala byť v registri uverejnená a nebola. Úvodom autori stručne predkladajú základné doktrínálne východiská skúmanej problematiky. Sankciou za nesplnenie povinnosti je prvotne nenadobudnutie účinnosti takejto zmluvy a sekundárne jej zrušenie od počiatku, teda de facto jej absolútna neplatnosť.

JUDr. Simona Heranová, Ph.D.

Odmena advokáta ako splnomocnenca
poškodeného v trestnom konaní

Autorka podrobne analyzuje disproporciu medzi výškou odmeny splnomocneného advokáta (ktorého náklady hradí vždy štát) a advokáta – obhajcu (zvoleného poškodeným) s akcentom na novelu trestného poriadku č. 45/2013 Sb., ktorú autorka považuje za najzásadnejšiu. Tento stav autorka považuje za nevhodný vedľajší efekt posilňovania postavenia poškodeného v trestnom konaní, ktorý chápe ako následok nedôsledných legislatívnych krokov i nadväzujúcu judikatúru, ktoré budú znamenať výrazný nárast finančných prostriedkov, ktoré budú musieť byť vynaložené na odmeny splnomocnencov poškodených v trestnom konaní.

Mgr. Karel Černín

Účinná súdna obrana proti vzniku stavby

Autor rozoberá problematiku verejnoprávných a súkromnoprávných námietok (sporov) osôb dotknutých negatívnym vplyvom novej stavby z hľadiska účinnej súdnej ochrany v rámci správneho a občianskeho súdnictva. Upozorňuje na zákonné ustanovenia stavebného zákona s prihliadnutím na stabilnú judikatúru všeobecných súdov, ktorá ukladá stavebným úradom povinnosť zaoberať sa všetkými námietkami, teda aj námietkami osôb dotknutých novou stavbou (spravidla majiteľov vedľajších pozemkov), t. j. súkromnoprávných námietok. Záverom autor podrobne diferencuje a pomenováva možnosti súdnej ochrany v závislosti od štádia výstavby takejto stavby.

JUDr. Dominika Skuráková
kancelária SAK

Advokácia
v spomienkach
advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

PODMIENKY PRIJATEĽNOSTI SŤAŽNOSTI NA ESLP

Ako správne vyplniť sťažnosť v prípade viacerých sťažovateľov v tej istej veci?

Na základe otázok adresovaných kancelárii SAK a v súvislosti so zapojením sa do programu Rady Európy HELP (Vzdelávanie v oblasti ochrany ľudských práv pre právnych odborníkov), by sme sa v priebehu roka 2017 radi v *Bulletine slovenskej advokácie* pravidelne venovali problematike prijateľnosti sťažností na ESLP. Týmto čitateľov pozývame k zasielaniu podnetov k danej problematike na e-mailovú adresu chladekova@sak.sk.

„Ako postupovať v prípade, ak je v tej istej veci viacero sťažovateľov (štyria a viac)? Treba vypísať jednu sťažnosť s tým, že list, kde sú údaje klienta a list, kde je uvedené právne zastupovanie by sa vypísal štyrikrát a vložil do jednej sťažnosti, alebo by sa vypísala rovnaká sťažnosť štyrikrát vždy s iným sťažovateľom a ESLP by si to sám spojil do jedného konania?“

Na stránke ESLP (www.echr.coe.int, v časti *Applicants* po rozkliknutí *Applicants – other languages*) môžete nájsť preložený dokument s názvom *Poznámky k vyplneniu formulára sťažnosti*, ktorý je aj aktualizovaný (aktuálne verzia 1/2016) a obsahuje podrobné praktické usmernenia a návod ako podať sťažnosť. Z tohto dokumentu vyberáme nasledovné informácie:

Ak sťažnosť podáva viac ako jeden sťažovateľ, relevantné informácie musia byť vyplnené pre každého zo sťažovateľov na samostatnom hárku papiera. Jednotlivých sťažovateľov treba očíslovať.

Ak sťažovateľ alebo jeho advokát podá v mene dvoch alebo viacerých sťažovateľov sťažnosti, ktoré sa týkajú odlišných skutočností, musí byť formulár sťažnosti pre každého zo sťažovateľov vyplnený samostatne a každý z nich musí obsahovať všetky požadované informácie. Ku každému individuálnemu formuláru sťažnosti musia byť dokumenty dôležité pre jednotlivých sťažovateľov priložené osobitne.

Ak sťažnosť podáva viac ako päť sťažovateľov, ich zástupca musí okrem formulára sťažnosti a listín predložiť tabuľku obsahujúcu identifikačné údaje každého sťažovateľa. Táto tabuľka je dostupná na internetovej stránke Súdu (pozri www.echr.coe.int/applicants). Ak je zástupcom sťažovateľov advokát, tabuľka musí byť predložená aj v elektronickej podobe (na CD disku alebo pamäťovom kľúči). V prípade veľkého množstva sťažovateľov alebo sťažností môžu byť sťažovatelia alebo ich zástupcovia požiadaní Kanceláriou Súdu, aby text svojich podaní alebo listiny poskytli v elektronickej alebo inej podobe. V snahe efektívne a rýchlo spracovať takéto sťažnosti môže Kancelária Súdu dať aj iné pokyny.

Nedodržanie pokynov Kancelárie Súdu týkajúcich sa formy alebo spôsobu, akým majú byť skupinové sťažnosti alebo sťažnosti viacerých sťažovateľov podané, môže viesť k nepreskúmaniu takýchto sťažností Súdom (pozri Pravidlo 47 odseky 5.1 a 5.2).

K zaslanej otázke prikladáme aj preklad bodu 19 publikácie Rady advokátskych komôr (CCBE) s názvom *Európsky súd pre ľudské práva – Otázky a odpovede pre advokátov* (aktuálna verzia publikácie reaguje na zmeny formulára z roku 2014 a 2016, dokument je dostupný v anglickom a francúzskom jazyku na stránke www.ccbe.eu v časti *Publications*):

„Ak sťažovateľ alebo advokát podá sťažnosť týkajúcu sa rozličných skutočností v mene viacerých sťažovateľov, je nutné použiť v prípade každého sťažovateľa riadne vyplnený sťažnostný formulár a k náležitému formuláru treba pripojiť súvisiace dokumenty týkajúce sa daného sťažovateľa. Ak sa sťažnosť podáva v menej viac ako piatich sťažovateľov, ich advokát musí poskytnúť okrem sťažnostných formulárov tabuľku vo formáte Microsoft Excel s menami a údajmi o každom sťažovateľovi. Vzor tabuľky možno stiahnuť zo stránky Súdu: *Addendum for multiple applicants*. Ak sťažnosť podá v mene viacerých sťažovateľov a po obsahovej stránke ide o totožné skutočnosti, sťažnostný formulár bude rovnaký pre všetkých sťažovateľov a jednoducho pripojíte tabuľku vo formáte Excel so zoznamom sťažovateľov, ich adries a informácií o osobnom stave, a všetci sťažovatelia sa musia vlastnoručne podpísať na strane 3 – udelenie splnomocnenia.“

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.

Odbor medzinárodných vzťahov SAK – HELP Info Point

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

CCBE

CCBE – *Rada advokátskych komôr Európy* (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

19. mája 2017 sa konalo Plenárne zasadnutie CCBE v Edinburgu. V mene komory sa zúčastnili vedúci delegácie SAK Mgr. Michal Bužek, člen delegácie a Výboru CCBE pre trestné právo JUDr. Ondrej Laciak, PhD. a informačná pracovníčka delegácie Mgr. Michaela Chládeková, PhD. Obsahom zasadnutia boli okrem iného nasledovné témy:

Usmernenia pre advokátov v otázke ochrany osobných údajov vo svetle GDPR

Delegácie prijali Usmernenia CCBE pre advokátov k novým opatreniam na dosiahnutie súladu so všeobecným nariadením o ochrane osobných údajov (GDPR). Dokument prináša prehľad opatrení, ktoré budú mať pravdepodobne najväčší dopad na výkon advokácie a umožňuje tak advokátskym kanceláriám identifikovať, čo by mali primárne riešiť v súvislosti s nadobudnutím účinnosti všeobecného nariadenia.

Vyjadrenie CCBE k verejnej konzultácii o ochrane informátorov (*whistleblowerov*)

Európska komisia otvorila verejnú konzultáciu v otázke ochrany tzv. *whistleblowerov*, teda informátorov a CCBE rozhodla o príprave stanoviska, keďže viaceré otázky v konzultácii sa týkali aj výkonu advokácie. Výbor CCBE pre deontológiu odporučil reagovať na otázku, ktorou sa Komisia pýta, do akej miery je dôležitá rovnováha zásady mlčanlivosti a práva verejnosti na informácie. CCBE teda vo vyjadrení reaguje tým, že pripomína význam zásady mlčanlivosti pre fungovanie právneho štátu.

Návrh nariadenia o vzájomnom uznávaní príkazov na zaistenie a konfiškáciu

CCBE reagovala na návrh Európskej komisie, pričom uvítala snahu o koordináciu právnej úpravy v oblasti uznávania príkazov na zmrazenie a konfiškáciu majetku v prípade podozrenia z trestnej činnosti, no upozornila na nevyhnutnosť zabezpečenia procesných záruk pri takýchto závažných opatreniach. Konkrétne pripomienky CCBE sa týkali čl. 3 (výpočet trestných činov, na ktoré sa nariadenie vzťahuje), čl. 9 (dôvody neuznania a nevykonania príkazov), čl. 21 (povin-

osti informovať zainteresované strany), čl. 22 (ochrana dôverných informácií), čl. 23 (trvanie príkazu na zaistenie) a čl. 33 (opravné prostriedky vo vykonávajúcom štáte).

Praktický sprievodca CCBE pre advokátov v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania III

Delegácie prijali znenie tretej časti odporúčaní pre advokátske komory a advokátske kancelárie v oblasti spoločensky zodpovedného podnikania. Cieľom tohto dokumentu je reagovať na rozličné prístupy k problematike, aktuálny vývoj a nedostatok právnej istoty v tejto novej oblasti práva.

Konferencia o vzdelávaní advokátov

Dňa 14. decembra 2017 sa v Bruseli uskutočnil prvá konferencia CCBE o vzdelávaní, ktorej cieľovou skupinou sú poskytovatelia odborného vzdelávania pre advokátov naprieč Európskou úniou. Témou konferencie sú súčasné výzvy a budúcnosť odborného vzdelávania. Konferenčným jazykom bude angličtina.

ECBA

ECBA – *Európska komora obhajcov* (*European Criminal Bar Association*) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.

Iniciatíva ECBA pre nový plán v oblasti minimálnych štandardov základných procesných práv v EÚ

Keďže plán EÚ o posilnení procesných práv podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní prijatý v roku 2009 v Štokholme je takmer naplnený (okrem opatrenia E o zraniteľných dospelých podozrivých osobách), ECBA navrhuje zamerať sa v budúcnosti okrem implementačného procesu a monitoringu aj na posilnenie právnych zásad vzájomného uznávania a základného princípu, ktorým je vzájomná dôvera. Iniciatíva ECBA pod názvom *Roadmap 2020* navrhuje zamerať sa v budúcnosti na nasledovné opatrenia: vyšetrovacia väzba vrátane európskeho zatýkacieho rozkazu, práva svedkov a konfiškácia, vybrané procesné práva počas súdneho konania, prijateľnosť a vykonateľnosť dôkazov, kolízie právnych predpisov a zásada *ne bis in idem*, odvolanie a odškodnenie.

So zameraním na ľudskosť – založenie výboru ECBA pre ľudské práva

V apríli 2017 členovia ECBA rozhodli o založení Výboru pre ľudské práva, ktorý má 15 členov. Podpora výkonu spravodlivosti a ochrany ľudských práv v duchu zásad právneho štátu v jednotlivých štátoch Rady Európy je jedným z hlavných cieľov ECBA. Posledné roky sa ECBA čoraz podrobnejšie venovala ľudskoprávnym otázkam v trestnoprávnom konaní, vrátane konkrétnych prípadov v Turecku. Prax si vyžiadala posilnenie ľudskoprávnej dimenzie organizácie. Ide o ďalší krok po predchádzajúcom menovaní predstaviteľa ECBA zodpovedného za oblasť ľudských práv (*Human Rights Officer*), ktorým sa stal člen poradného výboru ECBA Scott Crosby, odborník na trestné právo a judikatúru ESĽP. *Human Rights Officer* sa zameriava na aktivity v oblasti ochrany ľudských práv obhajcov, je kontaktným miestom pre ľudskoprávne otázky a zastupuje ECBA v prípade monitorovania súdnych procesov. S ohľadom na rozsah ľudskoprávnej agendy však bolo nutné posilniť personálne túto oblasť a preto bol založený výbor pre ľudské práva. Členom výboru sa stal aj JUDr. Ondrej Laciak, PhD. zastupujúci na pôde ECBA Slovenskú advokátsku komoru.

■ Rada Európy

Pripravuje sa Európsky dohovor o povolani advokáta

V marci 2017 Parlamentné zhromaždenie Rady Európy nominovalo pani Sabien Lahaye-Battheu, spravodajkyňu z Belgicka (belgická advokátka od roku 1990) na prípravu návrhu Európskeho dohovoru o povolani advokáta. V máji spravodajkyňa prezentovala plán práce na najbližšie dva roky a začali tak prípravy obsahovej stránky dohovoru, ktorý by v prípade súhlasu relevantných aktérov so znením dohovoru bol otvorený na ratifikáciu v roku 2021.

■ IBA

IBA – Medzinárodná advokátska komora (International Bar Association) je svetová organizácia, ktorej hlavným cieľom je posilniť výmenu informácií medzi jednotlivými združeniami právnikov, podporovať nezávislosť súdnictva a právo advokátov vykonávať svoje povolanie bez vonkajšieho zasahovania. Prostredníctvom Inštitútu pre ľudské práva IBA presadzuje ochranu ľudských práv advokátov na celom svete. Členskú základňu tvoria individuálni členovia a advokátske komory. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom IBA.

IBA v spolupráci s OSN proti mučeniu

V súvislosti s medzinárodným dňom podpory obetí mučenia (26. jún) IBA organizuje spolu s Úradom vysokého komisára OSN pre ľudské práva kampaň pre zvyšovanie povedomia o iniciatívach za absolútny zákaz mučenia a o aktívnej účasti advokátov na snahe o predchádzanie mučenia. V tomto smere IBA zorganizovala panelovú diskusiu v Londýne, zozbierala osobné skúsenosti advokátov pracujúcich s obeťmi mučenia.

Umelá inteligencia a robotika a ich vplyv na pracovné prostredie

IBA vydala správu o následkoch automatizácie práce danej zavádzaním umelej inteligencie. Podľa záverov správy dochádza k vytváraniu medzery medzi súčasnou právnou úpravou a predpisov *de lege ferenda*, ktoré je nevyhnutné prijať s cieľom reagovať na realitu dnešného pracovného prostredia. V minulosti v prípade technologickej revolúcie išlo o pomalšie zmeny, dnes je ich nástup veľmi rýchly. Správa rozoberá dopad na pracovný trh, organizáciu práce, pracovný čas, zodpovednosť, zdravotné a bezpečnostné opatrenia, odmenu, ochranu osobných údajov, sociálne médiá.

■ AIJA

AIJA – Medzinárodná asociácia mladých advokátov (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

AIJA oslavuje 55. výročie založenia

V máji 1962 skupina mladých advokátov z rôznych európskych krajín prišla s nápadom založiť medzinárodnú asociáciu advokátov a organizovať pre jej členov rôzne odborné a spoločenské podujatia. Od svojho prvého kongresu aktivity AIJA sprevádza úspech a stály rast. Základné ciele organizácie formulované v dokumente s názvom Aténska deklarácia z roku 1966 sú dodnes aktuálne, ako aj úvodné ustanovenie: „*Mladí advokáti všetkých krajín držia spolu. Ich zámerom je chrániť spoločné princípy, ktoré považujú za neoddeliteľné od konceptu spravodlivosti a práva.*“ V roku 1986 AIJA prijala novú úlohu a to zabezpečiť ochranu práva advokátov slobodne vykonávať svoje povolanie a základného práva na právne zastúpenie a spravodlivý proces. Dnes má AIJA svojich vyše 3 000 individuálnych členov v takmer 90 krajinách na celom svete a je vedúcou organizáciou advokátov budujúcich svoju kariéru. AIJA je o učení, nadobúdaní zručností, ktoré s človeka robia dobrého advokáta, a takisto o ľudoch a budovaní profesionálnych a priateľských vzťahov, ktoré môžu ovplyvniť budúcnosť mladého advokáta.

Založ si vlastnú advokátsku kanceláriu a nechaj ju rásť

V Ľubľane sa 29. júna – 1. júla 2017 uskutoční seminár pre mladých advokátov, ktorí budú mať príležitosť získať praktické skúsenosti od úspešných advokátov z celého sveta. Tipy a rady, vzhľad do osvedčených postupov pri zakladaní a udržaní úspešnej spolupráce, zoznam pre a proti, sieť podobne zmyšľajúcich advokátov, ktorí sa vzájomne inšpirujú v otázke ako rozvíjať svoje podnikanie – to všetko ponúka seminár AIJA aj vám. Viac na www.ajja.org/en/event-detail/356.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Pozor na jazyk!

Keď Charles Louis Montesquieu (1689 – 1755) ešte ako predseda Kráľovského súdu v Bordeaux vydal svoje *Perzské listy* (1721), v jednom z nich (68. list) členovi súdu, ktorý pred nástupom do funkcie predal celú svoju právnickú knižnicu, pripísal tieto slová: „*My sudcovia sa nenadúvame daromnou vedou. Načo sú nám všetky tie zákonníky? Takmer všetky prípady sú hypotetické a vymykajú sa zo všeobecného pravidla.*“ Jeho spolubesedník reagoval: „*A nie je to, pán môj, azda preto, že ich z neho vynímate vy sami? Ved' načo by napokon všetky národy sveta mali zákony, ak by ich v praxi nepoužívali? A ako ich použiť, keď ich nepoznáme?*“ Odpoveď znela: „*Keby ste vedeli, ako sa postupuje pri súde, hovorili by ste inakšie: máme živé knihy, totiž advokátov, pracujú za nás a majú za úlohu nás poučiť.*“ A prišla replika: „*A nemajú azda zavše za úlohu vás aj oklamať? Nebolo by teda od veci zabezpečiť sa pred ich nástrahami: majú zbrane, ktorými útočia na vašu spravodlivosť; bolo by dobré mať zbrane na jej obranu a nejsť do bitky iba v ľahkom oblečení proti ľuďom od hlavy až po päty v pancieri.*“

Toto prirovnanie a obrazná predstava advokáta v pancieri sú dnes možno úsmevné. Dnešná spravodlivosť sa pokúša brániť inými prostriedkami. K výzbroji advokáta však nepochybne vždy patril a dodnes patrí i jeho jazyk. On je tým účinným prostriedkom, ktorý umožňuje prednášať pred súdom slová – reagovať, klásť otázky a dávať odpovede. Jeho prostredníctvom advokát argumentuje i presvedča. Ved', ako napísal v jednej z poviedok Ivan Horváth (Ukradnutý hlas), „*úlohou advokáta je z kníh hemžiacich sa paragrafmi oslobodzovať život, ktorý je v nich zakliaty*“. Advokát tak robí nie len perom, ale najmä slovami na pojednávaní.

Aj súdne konanie je ovládané zásadou ústnosti a zbrane sa dajú využiť, ale i zneužiť. Slová advokáta môžu klientom pomáhať i škodiť, môžu padnúť na úrodnú pôdu no i uraziť. Vždy by však mali byť jasným a premysleným odrazom myšlienok, silným hlasom advokáta (ved' aj podľa poučenia pre osoby vstupujúce do pojednávacej miestnosti – a nielen v rovnomennej piesni Iva Jahelku – slovné prejavy majú byť *hlasité* a tiež *zrozumiteľné*). Aby sa však jazyk strán a ich zástupcov nevymkol kontrole, sú stanovené hranice jeho použitia: slová advokáta majú byť vecné, neosobné, nesmú byť vedome nepravdivé, musia byť slušné a korektné a majú prispievať k dôstojnosti stavu, ale i vážnosti úkonov, na ktorých sa advokát zúčastňuje.

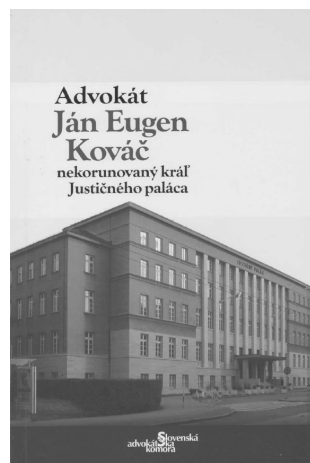
Pritom majú byť vedené vždy záujmom klienta, bez ohľadu na to, proti komu smerujú. Práve preto sa aj jazyk ako zbraň advokáta stal i terčom útokov – vážnych, smerujúcich proti podstate slobody advokátskeho stavu, ale aj takých, ktoré

smerovali iba proti advokátovi – jednotlivcovi, nepochybne práve s cieľom zraníť ho na najcitlivejšom mieste.

Za všetky prejavy smerujúce proti slobode advokátskeho stavu a útočiace na jazyk advokáta sa pripomína postoj k advokátom cisára Napolena I. (1769 – 1821), za čias ktorého bol prijatý tzv. Napoleonov dekrét o advokácii z roku 1810, ktorého obsah pozitívne ovplyvnil právnú úpravu advokácie aj v iných európskych štátoch v 19. storočí. Napriek tomu samotný Napoleon I. bol známy (ako na to upozorňuje český historik advokácie Stanislav Balík) nevraživým vzťahom k advokátom – ako o tom svedčí jeho rukopisná poznámka na adresu advokátov, ktorú údajne videl v jeho písomnej pozostalosti Dupin: „*Sú to buriči, strojcovia zločinov a úkladov... Chceme, aby mohol byť vyrezaný jazyk advokátovi, ktorý ho použije proti vláde!*“ Pokiaľ dostupné informácie neklamú, toto Napoleonovo želanie sa našťastie neuskutočnilo ani v jedinom prípade. Postihovanie advokátov za výkon ich povolania a ochranu práv ich klientov sa však vyskytuje dodnes, hoci nesmeruje priamo proti ich jazyku.

To, čo si Napoleon prial, ale nevykonal, podarilo sa neskôr (1935) istej žene v Krakove. V tomto prípade advokát nepoužil svoj jazyk proti vláde, ale použil ho proti nej. Noviny *Slovenský východ* na základe tlačovej správy informovali v roku 1935 o udalosti, ktorú dnes už neznámy autor udalosti opísal v článku farbisto v dobovom jazyku takto:

Nekorunovaný kráľ Justičného paláca

Slovenská advokátska komora vydala o svojom členovi, nezabudnuteľnej postave slovenskej advokácie **JUDr. Jánovi Eugenovi Kováčovi** publikáciu, ktorá nadväzuje na doterajšiu edičnú činnosť zameranú na významné osobnosti advokátskeho života a práce na Slovensku v dávnejšej minulosti.

Kniha je k dispozícii v knižnici SAK.

Cena: 5 eur

Kontakt pre objednávanie:

PhDr. Ondrišová

tel.: 0903 600 805

e-mail: ondrisova@sak.sk

Odrezala jazyk advokátovi.
Príšerná pomsta žiarlivej ženy.

rČTK. Krakov, 8. januára. – Včera dostavila sa na policajný komisariát v Krakove elegantne oblečená dáma a prosila, aby bola policajným komisárom vypočutá.

Udala, že sa menuje Wanda J. a že jej muž je bohatým obchodníkom. Udržiavala milostný pomer za chrbtom svojho muža s advokátom drom G., ktorý však sa jej po čase nabažil a začal chodiť s inou ženou. Týraná súc bezmocnou žiarlivosťou požiadala pani J. dra G. o ostatnú schôdzku a vášnive ho začala bozkávať. Pri tom vravela, že advokát je na jazyku ranejný. Advokát sa zľakol a pani J. jej vyzvala, aby jej svoj jazyk ukázal. Keď to urobil, rýchlo sa k nemu naklonila, zahryzla sa mu do jazyka a potom mu ho nožom, ktorý mala vo vrecku pripravený, odrezala. Polícia vypravila sa hneď do bytu advokáta, ale dr. G. nebol už doma, lebo sa dal dopraviť medzitým do nemocnice, kde bol okamžite operovaný. Ponevác utrpel veľkú ztrátu krvi nevie sa, či bude zachovaný na žive.

Pani J. po svojom doznaní následkom prudkého rozčúlenia upadla do mdlôb. Keď bola vzkriesená opakovala svoje doznanie a preto bola zatknutá.

Hoci dnes už nevedno, či advokát dr. G. ostal nažive a či sa ešte niekedy vrátil k výkonu svojho povolania, táto pomsta bola voči nemu o to príšernejšia, že advokácia patrí k povolaniam, ktorých príslušníci sa jazykom živia. Odrezať jazyk advokátovi, či už doslovne alebo symbolicky, znamená zároveň zbaviť ho i povolania.

Slovami pozor na jazyk sa dnes v hovorovej reči vyjadruje potreba zvažovať slová, ich obsah, ale i formu vyjadrenia – čo, kedy a ako povedať. Na tieto slová by sa malo pamätať, veď ako ukazujú aj tieto príbehy z minulosti advokácie, toto upozornenie niekedy treba brať aj doslova. Takže: pozor na jazyk! (v pojednávacích sieňach i mimo nich).

JUDr. Peter Kerecman, PhD.

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch

JUDr. Marko Deák, PhD.: **Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch.**
Bratislava: C. H. Beck 2016, 1. vydanie, 610 s. ISBN: 978-80-89603-45-9

Inštitút zastúpenia podnikateľa je problematikou, s ktorou sa azda na dennej báze stretáva väčšina právnických povolani (advokáti, notári, exekútori, ale aj sudcovia a prokurátori), orgány verejnej správy pri vydávaní aktov aplikácie práva, ale mali by zaujímať aj širšiu laickú verejnosť. Posúdenie toho, kto je oprávnený konať v mene fyzickej alebo právnickej osoby je rozhodujúcim na účel a následky právnych úkonov, procesnoprávných úkonov, ale aj protiprávných úkonov týchto osôb.

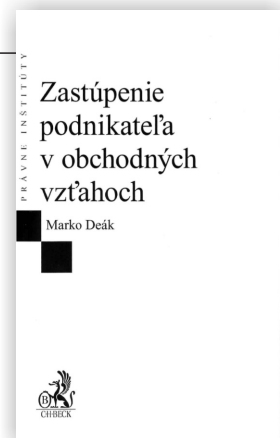
Napriek alebo kvôli každodennému používaniu sa táto téma môže zdať jednoznačná a nevyvolávajúca problémy pri jej aplikácii, a preto už na prvý pohľad zaujme, že monografia venujúca sa tomuto inštitútu je skutočne rozsiahla.

Autor monografie, **JUDr. Marko Deák PhD.**, sa problematike konania podnikateľov zameriaval aj vo svojich predošlých publikačných výstupoch, v ktorých sa venoval rôznym otázkam korporátneho práva (konanie v obchodných spoločnostiach, zodpovednosť štatutárnych orgánov, prípadne stret záujmov štatutárnych orgánov), ale zaujal aj publikáciami v oblasti verejného práva (na tému zodpovednosti verejných funkcionárov, kauza Gorila a test proporcionality alebo zadržanie podozrivej osoby v trestnom konaní). Pri tvorbe

monografie čiastočne čerpal aj zo svojej dizertačnej práce, ktorú úspešne obhájil v odbore obchodné a hospodárske právo na Univerzite P. J. Šafárika v Košiciach v roku 2016.

Autor sa problematike zastúpenia podnikateľa venuje podrobne a do hĺbky. Napriek názvu, ktorý indikuje, že by malo ísť len o spracovanie úpravy obchodnoprávných vzťahov, autor sa venuje právnej úprave zastúpenia v obchodnom aj občianskom práve. Z hľadiska systematiky sa ju autor rozhodol rozčleniť na (ako ich sám autor označuje) štyri pohľady na jednotlivé aspekty problematiky – pohľad inštitucionálny, pohľad de lege lata, pohľad komparatívny a pohľad de lege ferenda.

Ako je komplexné rozdelenie jednotlivých častí monografie, tak je komplexný aj obsah jednotlivých spracúvaných problematik. V prvej časti sa autor venuje všeobecným teoretickým otázkam – historickému pohľadu, všeobecným otázkam – pojmu, podstate, funkciám, predpokladom a prvkom zastúpenia, spôsobilosti agenta a principála, excesu pri zastúpení a substitúcii, klasifikácii zastúpenia a jeho komparácii s obdobnými právnymi vzťahmi – s konaním posla a s inštitútom trustu ako majetkového fondu, ktorý spravuje poverený správca.

V druhej časti monografie autor analyzuje platnú právnu úpravu – pojmu a klasifikácii zastúpenia v súčasnosti platnej právnej úprave.

Popri zastúpení v občianskom práve autor venuje pozornosť otázkam zákonného a zmluvného zastúpenia, aj všeobecným predpokladom - ako spôsobilosti agenta, rozporu so záujmami princípála, kolízii záujmov pri úkonoch právnickej osoby a povinnosti agenta konať osobne, pri zmluvnom zastúpení venuje osobitnú pozornosť aj zmluvnému vzťahu medzi princípálom a agentom, možnostiam substitúcie a excesu pri prekročení poverenia agenta resp. konajúcej osoby pri čom poukazuje na to, kedy a za akých podmienok exces agenta zaväzuje princípála, a kedy nie, a kedy a akým spôsobom je alebo nie je možné úkon agenta v prípade excesu dodatočne schváliť.

Pri zastúpení v obchodnom práve sa autor venuje problematike konania právnickej osoby štatutárnym orgánom zaujímavej a často diskutovanej otázke možnosti spoločného konania štatutárneho orgánu a zástupcu. Autor neopomína ani otázky, akými sú zastúpenie podnikateľa vedúcim organizačnej zložky, zastúpenie podnikateľa osobou poverenou určitou činnosťou (§ 15 OBZ) prípadne neoprávnenou osobou (§ 16 OBZ) a prokúre ako osobitnému druhu zastúpenia podnikateľa, ktorého účel a rozsah je daný zákonom (s. 321 diela).

V komparatívnej časti sa autor venuje jednak historickej komparácii – teda komparácii právnej úpravy zastúpenia na našom území v rôznych obdobiach, ale aj komparácii s práv-

nými úpravami zastúpenia vo vybraných krajinách, ktoré sú častou inšpiráciou nášho zákonodarcu – nemeckou, francúzskou, švajčiarskou, provincie Quebec, holandskou, ale aj s úpravami nám geograficky blízkymi – českej, maďarskej a poľskej, pričom autor neopomína ani medzinárodné unifikačné snahy – PECL, DCFR alebo princípy medzinárodných obchodných zmlúv UNIDROIT.

Na záver sa autor venuje aj návrhom *de lege ferenda* – a to jednak analýzou predložených legislatívnych zámerov a návrhu Občianskeho zákonníka zverejneným doc. Dulakom v roku 2015 a poukázaním aj na ďalšie možnosti inšpirácie pri rekodifikácii.

Za zmienku stojí prehľad použitej literatúry, ktorý zaujme aj tým, že je ho pokojne možné považovať za zoznam relevantnej literatúry a judikatúry k tejto téme – autor ako pramene uvádza viac ako 350 kníh, článkov, učebníc sčasti aj zahraničných autorov a takmer 600 judikátov a rozhodnutí súdov SR a ČR, čo svedčí nielen o kvantitatívne, ale aj o kvalitatívne vyčerpávajúcom spracovaní tejto problematiky.

Vzhľadom na komplexnosť prezentovaného pohľadu je možné konštatovať, že ak ktorékoľvek z právnických povolání hľadá riešenie ktoréhokoľvek z čiastkových problémov problematiky zastúpenia, s ktorým sa stretáva v právnej praxi, alebo publikáciu, ktorá by podávala komplexný pohľad na problematiku zastúpenia, s veľkou pravdepodobnosťou bude obsiahnuté v monografii Zastúpenie podnikateľa v obchodných vzťahoch.

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

Vyhlásenie literárnej súťaže pre advokátskych koncipientov

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory

a

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie

vyhlasujú

literárnu súťaž pre advokátskych koncipientov o najlepšiu esej alebo fejtón na tému

Koncipienti: nádej a budúcnosť advokácie?!

Podmienky súťaže:

1. Na súťaži sa môže zúčastniť každý advokátsky koncipient zapísaný v zozname koncipientov Slovenskej advokátskej komory ku dňu uzávierky súťaže.
2. **Uzávierka súťaže je 15. október 2017.**
3. Cena pre víťaza 500 eur bude odovzdaná na seminári advokátskych koncipientov.
4. Príspevky v rozsahu maximálne 9 000 znakov vrátane medzier zasielajte na adresu ondrisova@sak.sk spolu s označením SÚŤAŽ PRE ADVOKÁTSKYCH KONCIPIENTOV a uvedením údajov o autorovi, mena školiteľa a dátum zápisu autora do zoznamu advokátskych koncipientov.
5. Víťazná práca bude uverejnená v *Bulletine slovenskej advokácie*.
6. Anonymizované príspevky posúdi, súťaž vyhodnotí a víťaza určí trojčlenná komisia zložená z členov Redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie a predsedníctva SAK do 30. októbra 2017.

Rozlúčili sme sa s doc. JUDr. Ladislavom Košťom, CSc., vzácnym naším kolegom

Ladislav Košťa vyrastal v Košiciach, kde prežil všetky peripe- tie predvojnového dieťaťa. Do jeho mladosti neblaho zasiah- la okupácia horthyovským Maďarskom. Prvé roky stredo- školského štúdia absolvoval na vtedajšom maďarskom pre- monštrátskom gymnáziu. Hrdo sa hlásil ku košickým lokál- patriotom a nadšeným organizátorom kultúrneho a študent- ského života v Košiciach. Po skončení vojny pokračoval v štúdiu na vynikajúcej škole na I. štátnom gymnáziu v Koši- ciach a už vtedy získaval pre svoj prirodzený organizačný talent a dobré vyjadrovacie schopnosti a sociálne cítenie označenie, že je „advokátom chudobných“. Perspektíva, že sa môže stať v budúcnosti advokátom sa preňho naplnila až podstatne neskôr.

Celkom prirodzene sa po maturite uchádzal o prijatie na Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, vtedy jedinú právnickú vysokú školu na Slovensku. Spomínal, že čo zažil počas štúdia, mnohí z dnešného pohľadu by mohli považovať za naivné a pokračoval v návrate do minulosti: Angažoval som sa najmä v kultúre pri zakladaní súborov ľudovej tvorivosti, predovšetkým Lúčnice, kde som si našiel manželku. No moja životná skúsenosť mi hovorila, že ľudí by sme mali posudzovať aj podľa doby, v ktorej žili. Vtedy som si nevedomou, že pôda Slovenského zväzu mládeže je zá- roveň pôdou otvoreného prejavu lojality voči politike a ideo- lógii totalitného systému.

Po absolvovaní právnického štúdia začal pôsobiť ako mla- dý právnik v Ústave štátu a práva SAV. Stal sa v ňom nielen uznávaným odborníkom v oblasti roľnícko-družstevnej prá- ce, ale na dlhú dobu – od 1952 do 1969 – jeho riaditeľom. V tomto období absolvoval postgraduálne štúdium politoló- gie v Stredisku Európskych univerzít v Nancy, vo Francúzsku. Jeho vedeckú prácu ocenilo aj zahraničie. V roku 1968 bol menovaný za hosťujúceho profesora porovnávacieho práva Medzinárodnej fakulty pre porovnávacie právo v Štrasbur- gu. V roku 1968 bol vymenovaný za riadneho člena Akadé- mie pre porovnávacie právo agrárne vo Florencii. Významne sa vtedy zaslúžil o vybudovanie prvej vtedajšej vedeckej inštitúcie z oblasti práva v rámci SAV na Slovensku. Počas tohto obdobia prijal na svoje pracovisko aj Gustáva Husáka, ktorý mal po prepustení z väzenia problémy s hľadaním za- mestnania. Koncom šesťdesiatych rokov Ladislav Košťa ak- tívne vstúpil do obrodného procesu tzv. Pražskej jari. Zame- riaval sa na otázky ľudských práv, spolupracoval na príprave zákona o československej federácii. Po vstupe vojsk v augus-

te 1968 sa angažoval v protiokupačnom ilegálnom vysielaní Slovenskej televízie a Rozhlasu. Líniu Pražskej jari a „socializ- mu s ľudskou tvárou“ sa snažil presadzovať a v tom čase je ešte s „dubčekovskou líniou“ menovaný do funkcie vedúce- ho tajomníka ÚV Národného frontu SSR. Snažil sa presadiť pluralitný systém rovnosti viacerých strán. Svojimi postojmi v nasledujúcich mesiacoch sa Ladislav Košťa jednoznačne stavia proti vstupu vojsk ako aj k okupácii a zásadnému poru- šeniu medzinárodného práva. Odmietal zapredať svoje pre- svedčenie, keď mnohí postupne obracali kabát.

V začínajúcej normalizácii (1970) stratil zamestnanie nie- len on, ale aj jeho manželka Jarka, známa televízna hlásateľ- ka a zastihli ich všetky postihy, ktorými trpeli odvážni a cha- rakterní občania nesúhlasiaci s okupáciou Československa v roku 1968.

Po novembri 1989 sa stal poslancom v prvom slovenskom ponovembrovom parlamente a aj prvým ministrom spravod- livosti v porevolučnej vláde národného porozumenia, ktorú viedol známy právnik a tvorca prvej Ústavy SR prof. M. Čič. Vo svojich spomienkach sa vyznával, že nemal dosť času, aby v justícii zrealizoval svoju predstavu o právnom štáte.

Vždy však apeloval najmä na sudcov, aby nepodliehali straníckym tlakom, aby správne interpretovali zákony a spravodlivo rozhodovali. „Najviac ma mrzí, že niektorí sudcovi podľahli mamonu a rozhodovali a ešte aj dnes rozhodujú na inom právnom základe,“ vyjadril sa kriticky v jednom svojom rozhovore.

V rozlúčkovom smútočnom prejave s JUDr. Ladislavom Košťom 26. mája 2017 v bratislavskom Krematóriu som preto okrem iného zdôraznil najmä jeho prínos k prijatiu prvého zákona o slobodnej advokácii:

„Nech je to povedané na Tvoju chválu, že si bol uznávaným a váženým našim kolegom. Najmä z toho dôvodu, že s budovaním slobodného výkonu advokátskeho povolania si mal oveľa hlbšie, širšie a neopomenuteľné zásluhy, najmä po roku 1989. Ako nastupujúci ponovembrový minister spravodlivosti si medzi prvými pochopil, že naše povolanie nemôže byť zviazané a limitované žiadnymi dogmami a musí byť založené na princípoch nezávislosti, demokracie a rešpektovaní zásad spravodlivosti. Keď sme prichádzali k Tebe s prosbou o radu a s prvými predstavami nášho nového zákona o prvom slobodnom, súkromnom výkone advokácie, stretli sme v Tebe predstaviteľa, ktorý mal pre naše predstavy ako minister spravodlivosti spojené s novým demokratickým poriadkom všestranné pochopenie. Rovnako vtedy tolerantne, so znalosťou veci a s plným pochopením si pristupoval k novému nášmu zákonu aj ako predseda legislatívnej rady vlády. Logickým, odborným zdôvodnením, vecnou argumentáciou a niekedy aj svojím typickým šarmom si prispel v Slovenskej národnej rade

k prijatiu prvého zákona o slobodnom výkone našej odbornej profesie prvej na Slovensku. Usiloval si sa, aby sa náš zákon stal základom širších zmien v justícii a aby slúžil zároveň ako impulz na kvalitné legislatívne úpravy v ďalších stavovských povolaniach.

Z týchto dôvodov sme Ťa od obdobia prijatia nového zákona o advokácii v prvej polovici roku 1990 považovali za nášho emeritného kolegu, čo sa neskôr stalo aj skutočnosťou. Prednedávnom sme Ťa aj verejne ohodnotili za nezmazateľné zásluhy o advokáciu a demokratizáciu justície naším najvyšším ocenením.

Žiaľ, dnes sme sa tu zišli nad Tvojou rakvou, aby sme Ti vzdali za všetkých našich kolegov poslednú úctu. Životnej púti každého človeka môžu dať hodnotu len skutky, ktorými ho napĺňa. Teba charakterizujú skutky ľudskosti, slušnosti, spravodlivosti. Mal si ich ako známy vedec, verejný, kultúrny činiteľ a advokát vo svojom curriculum vitae nepreberný počet. Preto si sa stal uznávanou verejnou osobnosťou. Lúčime sa s Tebou ako s kolegom a priateľom, prejavujeme plnú úctu a uznanie Tvojmu plodnému a čestnému životu. Veríme, že práve slušnosť, ľudskosť, tolerantnosť i principiálnosť, pre ktoré vlastnosti si bol vyzdvihovalý všetkými kolegami, zostanú navždy súčasťou a nezameniteľnými princípmi našich profesií. Pax tecum. Prajeme Ti večný mier. Za všetko, Lacko, vďaka.“

JUDr. Anton Blaha, CSc.

prvý predseda SAK

a predseda Komisie pre prípravu nového zákona o advokácii

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE NA ROK 2017

Ceny a rozmery uvedené na schémach platia pre vnútorné strany čísla.

Druhá strana obálky

Vodorovná polovica strany 210 x 147 mm + 3 mm dookola na orez 800 eur

Celá strana 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 1 600 eur

Pre 2. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Celostranová inzercia má na 2. strane obálky prednosť pred polstranovou.

Tretia strana obálky – detto ako 2. strana obálky.

Štvrtá strana obálky

Výlučne **celá strana** 210 x 297 mm + 3 mm dookola na orez 2 400 eur

Pre 4. stranu obálky nie je rozhodujúca farebnosť inzerátu.

Zlavy pri opakovanom obsadení tej istej inzertnej plochy

Opakovaným obsadením sa rozumie **vopred** ohlásený počet, veľkosť, farebnosť a umiestnenie inzerátu. Samotný obsah sa pritom môže meniť, ak inzerent dodáva definitívne spracovaný tlačový podklad. Za opakovanie sa považuje **aj znovuobjednanie toho istého inzerátu** do nasledujúceho čísla, aj keď bolo ohlásené dodatočne; zľava za prvé uverejnenie sa započíta.

2 uverejnenia 5 %

3 uverejnenia 10 %

4 a viac uverejnení 15 %

Vkladaná inzercia – 0,20 eura/ks

Ide o distribúciu **inzerentom dodaných tlačovín** spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je formát A4.

Riadková inzercia sa neuverejňuje. Výnimkou sú žiadosti o zamestnanie advokátskych koncipientov a praktikantov, ktoré sú zverejňované a praktikantov, ktoré sú zverejňované v samostatnej kapitole čísla zadarmo.

Špeciálny inzerát výlučne pre advokátov, advokátske kancelárie a firmy, ktorého účelom je **ponuka práce pre koncipienta/koncipientku**, má jednotnú úpravu, rozmer štvrtiny strany (kvadrant), sa zverejňuje za režijnú cenu 17 eur.

Podklady

Podklady inzerátu sa prijímajú výlučne v elektronickej podobe, definitívne spracované pre tlač vo formátoch PS, EPS, PDF, JPG, TIF... Musia spĺňať technické parametre na požadovanú kvalitu tlače (nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť v CMYKu, texty v krivkách a pod.). Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok inzerátu v skutočnej veľkosti. Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent sám a doručí ho priamo do firmy, ktorá finalizuje bulletin. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu dodaných podkladov.

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %.

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 60 mm (š x v)

čb 170 eur
cmk 300 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 340 eur
cmk 600 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 370 eur
cmk 660 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 680 eur
cmk 1 200 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)
+3 mm dookola na orez

čb 740 eur
cmk 1 320 eur

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 800 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
JUDr. Marek Kordík, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedláčko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 14. 6. 2017
Uzávierka redakčnej časti: 28. 6. 2017
Toto číslo vyšlo 10. 7. 2017

advokát
Slovenská
komora

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitiulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitiulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

